

dEPutáció

2018.
IV. SZÁM

Tőkés László európai parlamenti képviselő sajtóirodájának értesítője

Szerkeszti: Dénes László

Lapterv és tördelés: Mohácsi László Árpád

E-mail: press@tokeslaszlo.eu

AZ ÖNRENDELKEZÉSRŐL AZ EURÓPAI PARLAMENTBEN

SELF DETERMINATION IN THE EU

CONFERENCE
IN THE EUROPEAN
PARLIAMENT

HOSTED BY MEP LÁSZLÓ TÖKÉS, EPP

BRUSSELS
6 NOVEMBER 2018, 14^h00-16^h30
ALTIERO SPINELLI A5E2

2018. november 6-án az Európai Parlament brüsszeli székhelyén rendezték meg az Önrendelkezés Európában című konferenciát **Tőkés László** EP-képviselő parlamenti irodájának szervezésében.

Nyitóbeszédében a házigazda, aki az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke is, válaszolt az Európai Unióban élő őshonos nemzeti kisebbségek autonómiatörekvéseinek jelenlegi állását, megállapítva, hogy noha **a népek önrendelkezési joga** az Egyesült Nemzetek Szervezete által általánosan elismert alapelv, számos eset példázza: az Unióban és tagállamaiban ezen jog nehezen vagy egyáltalán nem érvényesíthető. „Ez utóbbiak állami szuverenitásuk keretében saját önrendelkezésükhöz ragaszkodnak foggal és körömmel, míg az Unió is nemhogy kiterjeszteni, hanem a nemzetek fölötti, illetve a globális kormányzás elve alapján inkább korlátozni igyekszik az önrendelkezés jogának hatályát” – szögezte le Tőkés László.

Erdélyi képviselőnk a Magyarországgal szomszédos államokban élő magyar nemzetrészek helyzetét >

▶ taglалva kénytelen volt újfent kijelenteni: önrendelkezési törekvések általában visszautasításba ütköznek, bár nem minden országban egyformán. A két legnegatívabb példát **Románia** és **Ukrajna** szolgáltatja. Részletesebben az első világháború következtében nagyhatalmi döntéssel Romániához került, egykor többnemzetiségű Erdély sorsát és helyzetét taglалta, ahol az évszázados bukaresti homogenizáló nemzetpolitika következtében már csak a magyarok tesznek ki számottevő kisebbséget, de ők sem élhetnek az önrendelkezés és önkormányzás jogával. Számos konkrét esetet és jelenséget említve mutatta be a „demokratikus román jogállam” viszonyulását saját államalkotó nemzeti kisebbségeihez, a magyarságot például egyenesen nemzetbiztonsági kockázatnak tartja Bukarest, autonómiatörekvéseit és azok megjelenítőit valóságilag üldözi.

Tőkés László emlékeztetett: „Az Európai Unió számos országában a demokratikus államberendezkedés szerves részeként **jól működő autonómiarendszereket** tartunk számon – úgymint Olaszországban, Finnországban, Belgiumban, Spanyolországban, Nagy-Britanniában stb.” Ennek tudatában és fényében így összegzett: „A Magyarországgal szomszédos országok – köztük Románia – népes magyar közösségei joggal várják el, hogy az Unió ezek mintájára az ő autonómiára irányuló demokratikus jogaik teljesülését is támogassa. A demokratikus önrendelkezés nemzetközi elvét – a régiók Európájában – a kisebbségi nemzeti közösségekre nézve is érvényesíteni kellene.”

A továbbiakban **Mark Demesmaeker**, a belgiumi Új Flamand Szövetség EP-képviselője népe és országa sajátos történelmét és helyzetét vázolva beszélt a flamand önrendelkezési törekvések múltjáról és jelenéről, elmondva egyebek mellett, hogy bár a belga királyságon belül ma már igen széleskörű autonómiával rendelkezik a flamand közösség – az évtizedekig tartó francia dominanciát leküzdve –, a távlati cél az ország konföderációvá való alakítása úgy, hogy Flandria (azaz Belgium Flamand régiója) az EU egyik tagállamává váljon.

Günther Dauwen, az Európai Szabad Szövetség igazgatója kontinensünk autonómiaproblémáinak áttekintését adva részletesebben a katalánok önrendelkezési harcáról és annak kilátásairól beszélt, illetve az Európai Unió és „kormány”, a Bizottság korlátozó, sőt ellenséges magatartásáról. Jelezte: nagyfokú szolidaritásra

van szükség az elnyomást érző kis népek, nemzetiségek, etnikai közösségek között és irányába. Kijelentette: ha az EU nem hajlandó tudomásul venni az önrendelkezés egyetemes jogát, akkor egyre több konfliktust fog generálni mind tagállami, mind szövetségi szinten.

Izsák Balázs, a Székely Nemzeti Tanács elnöke történeti áttekintését adva a román impérium alá került magyar nemzetiségű önrendelkezési hagyományainak és újkori törekvéseinek kitért arra is, hogy a főhatalom miként iparkodik ellehetetleníteni a Székelyföld fejlődését, s ebben Brüsszel is cinkosa. Így például a román állam az uniós támogatásokat is úgy használja fel, hogy az a székelyek lakta régió elszegényítését eredményezze, ezzel is mintegy az ottani autonómia életképtelenségét igazolva. Az Európai Unió kohéziós politikájának kudarcát az, ami Romániában a történelmi régiók szintjén zajlik – jelentett ki a politikus.

Szilágyi Zsolt, az Erdélyi Magyar Néppárt elnöke a maga során megerősítette: az önrendelkezés az unió polgárainak és nemzetének természetes joga, s ezt a Bizottságnak is tudomásul kell vennie, majd a többi hozzászólóval együtt megállapította, hogy a tagállamokban alkalmazott európai parlamenti választási rendszer nem kedvez a nemzeti kisebbségeknek. Emiatt is vált időszerűvé, hogy ezen közösségeknek legyen saját európai biztosuk a Bizottságon belül. Többen kifejezték reményüket, hogy a jövő évi EP-választások nyomán új politikai kurzus kerekedik felül Európában, amely az őshonos kisebbségek érdekeinek nagyobb teret szentel. Tőkés László például „hazabeszélve” úgy fogalmazott, hogy az erdélyi magyarságnak nem folyton védekezve és hátrálva, hanem kiegyenesedő öntudattal, felemelt fővel, európai rangú politizálással kell képviselnie az önrendelkezés életbevágó ügyét.

A keddi brüsszeli konferencián részt vett az EMNT és az SZNT tagjaiból álló ama látogatócsoport, amely a november 5–7. közötti periódusban az EP-ben folyó munkával ismerkedett, Tőkés László meghívására. A csoportot köszöntötte a parlamentben **Wouter Patho**, az Európai Szabad Szövetség (European Free Alliance – EFA) alelnöke, a belgiumi szövetségi kormánykoalíciót vezető Új Flamand Szövetség (Nieuw-Vlaamse Alliantie – N-VA) képviselője, aki Günther Dauwennel együtt Marosvásárhelyen vehette át tavaly március 10-én, a székely szabadság napján az SZNT által az EFA-nak adományozott Gábor Áron-díjat.

KISEBBSÉGI KÖZÖSSÉGI ÖNRENDELKEZÉS AZ EU TAGÁLLAMÁBAN, ROMÁNIÁBAN

Október elején az **önrendelkezés jogáról** tartott konferenciát az Európai Parlamentben, azzal a célkitűzéssel, hogy megkeressék az előrelépés útját az Unió keretében. Az első panelben azon esetekkel foglalkoztak, amelyekben a döntés jogát visszautasították, nevezetesen Katalóniával és Baszkfölddel. A következő panelben viszont azon esetek szerepeltek, melyekben a döntés jogát elismerték, köztük is Skócia és a Feröer-szigetek.

Tudnivaló, hogy miközben az **Egyesült Királyság** helyt adott a **Skócia** kiválásáról szóló népszavazásnak, és ezt az EU is kénytelen-kelletlen tudomásul vette – ezzel szemben **Spanyolország** brutálisan tiltalmazta a **Katalónia** függetlenségéről szóló referendument, s ebben az EU is már-már a demokráciát sértő módon az oldalára állott. Történt ez annak ellenére, hogy a népek önrendelkezési joga az Egyesült Nemzetek Szervezete által általánosan elismert alapelv.

Az említett és a hasonló esetek többségéből egyértelműen kitűnik, hogy az **Európai Unió** és tagállamai az önrendelkezés jogával hadilábon állnak. Ez utóbbiak állami szuverenitásuk keretében saját önrendelkezésükhöz ragaszkodnak foggal és körömmel, míg az Unió is nemhogy kiterjeszteni, hanem a nemzetek fölötti, illetve a globális kormányzás elve alapján inkább korlátozni igyekszik az önrendelkezés jogának hatályát.

Távol attól, hogy az említett népszavazások esetében fennforgó **függetlenségre** gondoljunk, a közel száz esztendővel ezelőtt **Romániához** csatolt **Erdély** másfélmillió magyarországi magyarsága mind az országon belül, mind az Unió szintjén hasonló ellenállásba ütközik az **autonómia** kivívása tekintetében. A román hatóságok – példának okáért – mereven elzárkóztak attól, és megtiltották, hogy a század elején a mintegy 600 ezer lelket számláló székely-magyar többségű **Székelyföld** lakossága területi autonómiája ügyében népszavazást tartson.

Magyar közösségeik önrendelkezési törekvései hasonló visszautasításba ütköznek **Szlovákiában** és az Unióba igyekvő **Ukrajnában**, miközben **Szerbiában** valamivel kedvezőbb a helyzet.

1918-ban, amikor az Osztrák–Magyar Monarchiával együtt a történelmi **Magyarország** széthullása elkezdődött, az erdélyi románok a gyulafehérvári népgyűlésükön a **wilsoni önrendelkezési elvre** való hivatkozással mondták ki a román királysághoz való csatlakozásukat. Ezzel egy időben hasonló fejlemények következtek be a Magyarországgal határos említett országokban, melyek szintén jelentős magyar területekkel gyarapodtak. A magyar közösséget azonban senki sem kérdezte meg, úgyhogy őket megillető önrendelkezési jogukkal nem élhettek, hanem a világháborúban győztes hatalmak reájuk kényszerítették a **trianoni békeszerződés** (1920) döntéseit, illetve diktatóriumát. Ennek ellenére és mindemellett kisebbségbe kényszerített magyar közösségeink soha nem mondtak le arról a jogukról, hogy saját sorsukról maguk döntsenek. „Mi ehhez a békéhez semmikor sem adtuk hozzájárulásunkat, és semmikor sem fogunk sorsunk intézéséről lemondani” – hangzott el az akkor újan létrejött csehszlovák parlamentben. Az 1918. december 22-i **kolozsvári magyar nemzetgyűlés** ugyanilyen értelemben foglalt állást: „Legyőzve ellenségeink túlereje által, be kell ismernünk, hogy levertek bennünket. De annyira nem győztek le, hogy a körülöttünk lakó bármely nemzetnek joga volna rendelkezni felettünk. (...) Annyira nem győztek le, hogy ma már le kellene mondanunk emberi és nemzeti jogainkról.”

Az erdélyi magyar közösség ugyan a nemzetközi történelmi és politikai realitásoknak megfelelően elfogadja a kialakult status quót, és tiszteletben tartja Románia szuverenitását – korlátozott önrendelkezési igényéről azonban soha nem mondott le, **nemzeti autonómiája** iránti jogához egy évszázad múltán is töretlenül ragaszkodik.

Most, **Nagy-Románia** létrejöttének centenáriuma alkalmasnak látjuk az időt arra, hogy emlékeztessük országunkat, illetve a román kormányt és a közvéleményt arra, amit száz évvel ezelőtt a **gyulafehérvári határozatok** (1918) kimondtak és ígértek: „Teljes szabadságot az összes együttlakó népek számára. Minden nép – köztük a magyarok és a németek is – saját nyelvén, kebeléből való egyének által fogja művelni, kormányozni magát és törvénykezését ellátni...”

Mély sajnálattal és csalódottsággal kell megállapítanunk, hogy az erdélyi román nemzetgyűlés határozatai utóbb üres ígéretek maradtak. **Iuliu Maniu**, a román országegység emblematikus politikusa annak idején kijelentette, hogy: a románok elnyomottakból nem akarnak elnyomóvá válni. Száz év után azonban fájdalommal kell tudomásul vennünk, hogy ennek éppen az ellenkezője történt. A hajdan mintegy 700 ezres erdélyi **német** – szász és sváb – **közösségnek** ma már

se híre, se hamva. Elűzték vagy kiárusították őket a volt Nyugat-Németországnak. A közel kétmillió **magyar nemzeti közösséget** viszont megfosztották szabadságától, jogaitól, tulajdonaitól és intézményeitől – melyek visszaszerzéséért mindmáig, három évtizeddel a Ceaușescu-diktatúra bukása után is egyenlőtlen harcot kell folytatnia. 1920-ban még Erdély népességének mintegy a 45%-át tették ki a magyar, német, zsidó és más „együttlakó népek”. Azóta – elsősorban a masszív román betelepítések következtében – ez az arány 20% alá süllyedt. A pánromán nacionalizmus, valamint a nemzeti szocializmus-hoz hasonlítható nemzeti kommunizmus megtette a magáét... És ez a leépülési folyamat 1989 óta is tovább tart...

Ezen körülmények között a hajdan sokszínű és sokvallású Erdély arcucsapását és a kipusztult németek emlékének megsértését, valamint az elnyomott magyarok megalázását jelenti a „multikulturális” Európa bizottsági elnökének, **Jean-Claude Junckernek** az a ferde kijelentése, hogy Erdély anektálása Európa és Románia „közös ünnepe”. Az eset annál is vizsztatetszőbb, mivel az Európa jövőjéről szóló, október végi brüsszeli vitanapon a pár tízezerre zsugorodott erdélyi szászok közül származó **Klaus Iohannis** román államfő Juncker elnökkel együtt „ünnepelet”. Ezzel szemben jogos elvárásunk lehetne, hogy – már csak pusztán szolidaritásból is – mind a németek közül való román államelnök, mind az etnikai diszkriminációt visszautasító Európai Unió a létükben veszélyeztetett őshonos kisebbségek védelmére keljen.

Az Európai Parlamentben szintén október folyamán került sor a **romániai jogállamiságról** szóló vitára. Ennek rendjén bőszegesen hallhattunk az amúgy joggal elítélendő romániai korrupcióról, valamint az igazságügyi rendszer válságáról – a Ceaușescu-diktatúra nacionálkommunista örökségét tovább vivő posztkommunista rezsim **kisebbség-**, illetve **magyarellenes politikájáról** azonban – az én felszólalásomat leszámítva – egyetlen szó sem esett.

Anélkül, hogy a romániai kisebbségi jogfosztás napi gyakorlatának, illetve csupán az antiszemitizmus-hoz fogható általános magyarellenes kurzusnak a részleteibe bocsátkoznánk, jellemző **indikátorként** had említsük meg: a magyar-székely helyi önkormányzatok hatásköre még csak arra sem terjed ki, hogy a „városháza” és „község-háza” intézményi elnevezéseket anyanyelvünkön kiírják, vagy hogy a közintézmények épületeire magyar nemzeti szimbólumaikat – a székely vagy a magyar zászlót – kifüggeszék. A román hatóságok peres úton, diszkriminatív határozatok tucatjaival zaklatják, tiltják és büntetik ezek használatát, és **Székelyföld** autonómia iránti jogos igényét nemhogy elismernék, de még a „Székelyföld” hagyományos elne-

vezését, területi valóságának kifejezését is tiltják. Az eltelt harminc évben ennyire futotta hát, ennyi lett a sovány eredménye jogos önrendelkezési törekvéseinknek. A Székelyföld területi autonómiájára, valamint a romániai magyarság kulturális autonómiájára vonatkozó törvénytervezeteinket Románia parlamentje érdemi tárgyalás és vita nélkül sorra elkaszált. Még az akkori román kormány egyetértésével, 2005-ben előterjesztett **kisebbségi törvénytervezet** is azóta fekszik elintézetlenül a román törvényhozás asztalfiókjában. Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Székely Nemzeti

Tanács a köztársasági elnöknel is hiába kezdeményezett **román-magyar párbeszédet** a magyar közösség helyzetének rendezése és autonómiakövetelése tárgyában – demokratikus próbálkozása süket fülekre talált. Sőt mi több, a román kormányzat és politikai osztály „alkotmányellenesnek” és „szeparatizmusnak” minősíti autonómiára irányuló kisebbségi önrendelkezési megmozdulásainkat, a titkosszolgálat (Román Hírszerző Szolgálat – SRI) pedig – a Ceaușescu-féle hírhedt Securitate módjára – „nemzetbiztonsági kockázatként” kezeli és üldözi azokat.

Az Európai Unió számos országában a demokratikus államberendezkedés szerves részeként **jól működő autonómiarendszereket** tartunk számon – úgymint Olaszországban, Finnországban, Belgiumban, Spanyolországban, Nagy-Britanniában stb. A Magyarországgal szomszédos országok – köztük Románia – népes magyar közösségei joggal várják el, hogy az Unió ezek mintájára az ő autonómiára irányuló demokratikus jogaik teljesülését is támogassa. A **demokratikus önrendelkezés** nemzetközi elvét – a régiók Európájában – a kisebbségi nemzeti közösségekre nézve is érvényesíteni kellene.

Brüsszel, 2018. november 6.

Tőkés László
EP-képviselő
az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke

OKTÓBERI ESEMÉNYNAPTÁR

2018. október 1–4. • Strasbourg
Európai Parlamenti munkahét

Október 5. • Budapest, EP-iroda
KMAT-ülés. Sajtótájékoztató

A Kárpát-medencei Magyar Autonómianács munkaiülését követően **Tőkés László**, a KMAT és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke, európai parlamenti képviselő, **Szilágyi Zsolt**, az Erdélyi Magyar Néppárt elnöke, valamint **Bedő Árpád**, a KMAT főtitkára tartottak sajtótájékoztatót **Nemes Csaba** EP-irodavezető társaságában. *(Lásd az erről szóló beszámolót.)*

• **Budapest**, Bálna rendezvényközpont
Parlamenti Szalon

A Fidesz – Magyar Polgári Szövetség Országgyűlési és Európai Parlamenti Képviselőcsoportja (vezetők: **Kocsis Máté** és **Gyürk András**) által a Duna-parti kereskedelmi, kulturális, szórakoztató és vendéglátó centrumban megtartott összejövetelen **Gulyás Gergely**, a Miniszterelnökséget vezető miniszter tartott előadást, amit kötetlen eszmecsere követett.

Október 6. • Nagyvárad, Ezredévi emléktér
Megemlékezés az aradi vértanúk kivégzésének 169. évfordulóján

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és az Erdélyi Magyar Néppárt központi emlékrendezvényét ez évben Nagyváradon tartották, a két szervezet elnökei, **Tőkés László** és **Szilágyi Zsolt** mondtak beszédet. Az 1849-es forradalmi országgyűlés mártír jegyzője, Szacsavay Imre monumentális szobránál a **Történelmi Vitézi Rend** egyes tagjai és a **Szent László cserkészcsapat** ifjai álltak díszőrséget. Alkalmához illő szavallattal és dalokkal **Gáll Annamária** színművész, valamint a **Váradai Dalnokok** működtek közre a rendezvényen, amely koszorúzással és a Himnusz elénekülésével zárult.

Október 7. • Nagyvárad, olaszi ref. templom
Presbiterválasztás

Október 8–11. • Brüsszel
Európai parlamenti munkahét

Október 12. • Kolozsvár, EMNT-EMNP-székház
Az EMNP választmányi ülése
• **Kolozsvár**, Vallásszabadság Háza
Román–magyar centenáriumi kerekasztal

Hatodik alkalommal szervezte meg az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Reconstructio Egyesület a román–magyar konferenciát, ezúttal Erdély fővárosában. A *Centenáriumaink. Hogyan tovább a román–magyar kapcsolatokban?* című tanácskozás résztvevői áttekintették a román–magyar kapcsolatok aktuális kérdéseit, közös nyilatkozatot fogadtak el, valamint felhívást intéztek Románia Parlamentjéhez. *(A részletes beszámoló mellett közöljük Tőkés László köszöntőbeszédét is.)*

Október 15–18. • Brüsszel
Európai parlamenti munkahét

Október 19. • Nagyvárad, PKE elnöki hivatala
A Pro Universitate Partium Alapítvány elnökének, Tőkés Lászlónak a fogadónapja

Október 20. • Nagyvárad, Szigligeti Színház
Metropol-koncert

Október 22–25. • Strasbourg
Európai parlamenti munkahét

Október 23. • Strasbourg, Európa Tanács
Nemzeti ünnepi fogadás

Az 1956-os forradalomra és szabadságharcra emlékező rendezvényt **Kertész Ágnes** nagykövet, Magyarország Európa Tanács melletti állandó képviseletének vezetője nyitotta meg, majd levetítették **Gárdos Éva** *Amerikai rapszódia* című filmjét. Ünnepi beszédet **Varga Judit** európai uniós kapcsolatokért

► felelős államtitkár mondott. Jelen volt **Thorbjørn Jagland**, az Európa Tanács főtitkára, **Thomas Markert**, a Velencei Bizottság titkára és számos EP-képviselő, közöttük **Tőkés László**. A megemlékezést hagyományos magyar ételekből és italokból álló fogadás zárta.

Október 27. • Marosvásárhely, Református Diakóniai Központ Bocskai terme

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnökségi ülése
Az EMNP Maros megyei szervezetének közgyűlése

Az Erdélyi Magyar Néppárt Maros megyei szervezete a párt védnöke, **Tőkés László** és elnöke, **Szilágyi Zsolt** részvételével tartott közgyűlést, amelyen jelen volt **Szili Katalin**, az autonómiaprogramok koordinálásával megbízott miniszterelnöki biztos is. **László György** megyei elnök beszámolóját követően a párt elnöke vázolta az alakulat előtt álló feladatokat. Tőkés László méltatta a Néppárt által felvállalt erkölcsös politikálást, és kifejtette, hogy milyen nagy szükség van egy elvhű, gerinces politikai pártra a jelenlegi romániai politikai posványban. A miniszterelnöki megbízott méltatta, hogy a Néppártban és annak Maros megyei szervezetében egy párbeszédre kész, az autonómiát mindig következetesen képviselni kívánó formációt ismert meg.

• **Marosvásárhely**, vártemplom

Az EMNT és az SZNT közös centenáriumi küldöttgyűlése

EURÓPAI PARLAMENTI VITA A ROMÁNIAI JOGÁLLAMISÁGRÓL

Az Európai Parlament októberi strasbourg-i ülészakánának Romániáról szóló vitáját egyetlen órnyi időre korlátozták, kevés teret engedve ezáltal a hozzászólásoknak. Írásban letett hozzászólásában **Tőkés László** mindenekelőtt azt üdvözölte, hogy az eddigi kettős mércével ellentétben végre nem csupán a jobboldali kormányzatú Magyarországgal és Lengyelországgal szemben alkalmazzák az ún. jogállamisági mechanizmust, hanem a baloldali-liberális kormány vezette **Románia jogállamiságát** is vizsgálat tárgyává teszik.

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és az Székely Nemzeti Tanács megalakulásának 100., illetve újraalakulásának 15. évfordulója alkalmából megtartott közös küldöttgyűlésről lapunkban olvasható rövid közlemény, amit Tőkés László beszéde követ.

Október 29. • Nagyvárad, PKE elnöki hivatala

A Pro Universitate Partium Alapítvány kuratóriumi ülése

Október 31. • Nagyvárad, Széchenyi tér

Megemlékezés Tisza István halálának évfordulóján

Az Erdélyi Magyar Néppárt helyi szervezete felhívására gyűlt össze maroknyi emlékező azon a belvárosi téren, amelyen egykoron a Tisza-ház állott, s amelyben **Tisza István** (1861–1918) mártír magyar miniszterelnök apja, a szintén kormányfő Tisza Kálmán született 1830-ban (a házat 1939-ben bontatta le a királyi román városvezetés). Jelen volt és röviden szólt az emlékezőkhöz **Tőkés László** EP-képviselő, az EMNT elnöke, **Szilágyi Zsolt**, az EMNP elnöke, valamint **Csomortányi István**, a Bihar megyei szervezet elnöke. A püspök egyebek mellett elmondta, hogy a száz évvel ezelőtt bolsevik martalócok által meggyilkolt Tisza Istvánt sajátjának vallhatja ezen a vidéken a magyarság. Kiemelkedő államférfi volt, akit protestáns szellemiség jellemzett, s akinek halála vértanúság. Fohászzkodást és himnuszéneklést követően helyezték el a tisztelgők az emlékezés gyertyáit a mártír politikus kihelyezett arcképe előtt.

► érdekes országunk visszatérését az eredeti – európai – útjára.

Vasilica Viorica Dăncilă román miniszterelnök a parlamenti vita meghívottjaként tartott militáns hangvételű beszédet. Egészében véve visszautasította a Románia ellen irányuló súlyos kritikákat, és a román állampolgárok érdekeire való hivatkozással részrehajló egyoldalúsággal vádolta meg az EU együttműködési és ellenőrzési mechanizmusának (CVM) országáról szóló jelentéseit. Ugyanakkor erőteljes bírálatban részesítette a titkosszolgálatoknak a korrupcióellenes harc ürügyén végzett tevékenységét és az ennek összefüggésében elkövetett visszaéléseket.

A frakciók nevében megszólaló képviselők, szinte pártállástól függetlenül, egészében véve kemény kritikával illették a romániai állapotokat. Egyes román szocialista képviselők durván támadták **Monica Macovei** és **Cristian Preda** kollégáikat. **Laurențiu Rebegea** volt szocialista, jelenleg konzervatív párti képviselő személy szerint a román kormányt kezében tartó **Liviu Dragnea** pártelnökre hártotta a romániai jogsérelmek felelősségét, azt kérve, hogy az Unió miatta ne a román népet büntesse.

Az EP tagjaihoz eljuttatott hozzászólásában Tőkés László két olyan, kirívóan magyarelles ügyet vetett fel, amelyek nyilvánvaló módon és súlyos mértékben sértik a jogállamiságot. A kettőnek az a közös nevezője, hogy **a kommunista diktatúra** idejéből örökölt viszonyokról van szó.

Politikai foglyok csak egy diktatórikus rendszerben léteznek. **Beke István** és **Szócs Zoltán** börtönbevetése teljes mértékben beleillik a román igazságszolgáltatás és a titkosszolgálatok kollaborációjának azon rendszerébe, melyről az általuk kötött titkos megállapodások árulkodnak. Koholt vádak alapján való kirakatperes elítéltetésük módszertana is a kommunista időkre vall – arról nem is beszélve, hogy három hónap után **a bírósági végzés indoklása** még mindig késik, lehetetlenné téve ezáltal, hogy jogorvoslattal éljenek.

Szintén a Ceaușescu-időket idézi a **Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem** botrányos esete. Minekutána valahogyan mégiscsak túlélte a nacionálkommunista elrománosítási folyamatot, a 2010-es tanügyi törvény hiába írta elő a multikulturális keretben a teljes körű magyar nyelvű képzés intézményes bevezetését, mivel a sovinszta egyetemi vezetőség, **fittyet hányva az ország törvényeire**, ezt mindmáig nem hajtotta végre. Jelenleg pedig teljes gőzerővel folyik a tanintézet végleges beolvasztása a román tannyelvű, nagy létszámú Petru Maior egyetembe, ami előbb-utóbb az önálló magyar orvos- és gyógyszerész-képzés végét jelentené Romániában.

Hogy nyomatékot adjon az erdélyi magyarság orvoslásra váró jogsérelmeinek, Tőkés László – hozzászólását mellékelve – levélben kereste meg **Antonio Tajani** EP-elnököt, valamint **Frans Timmermans** bizottsági alelnököt, annak reményében, hogy a romániai jogállamiság számonkérése rendjén magyar ügyeink megoldásához is hozzájárulnak.

A romániai jogállamiságról szóló október 3-i vitát november elején európai parlamenti határozathozatal fogja követni.

HOZZÁSZÓLÁS A ROMÁNIAI JOGÁLLAMISÁG VITÁJÁHOZ

Elégtétellel üdvözölhetjük, hogy szakítva az eddigi kettős mércével az Európai Parlament nem csupán a jobboldali kormányzatú **Magyarországgal** és **Lengyelországgal**, hanem a baloldali-liberális kormány vezette **Romániával** szemben is alkalmazza a jogállamisági mechanizmust.

Mai felszólalásomban két olyan kisebbségi magyar ügyre szorítok, melyek nyilvánvaló módon durva sérelmet jelentik **a romániai jogállamiságnak**, sőt a Ceaușescu-korabeli kommunista diktatúra kisebbséggel szembeni gyakorlatát idézik.

Miként a kommunizmus idején: ismét **politikai foglyok** ülnek börtönben Romániában. Köztudott, hogy az igazságszolgáltatás intézményei törvénytelen titkos megállapodások tucatjait kötötték a hírszerző szolgálatokkal. Ez történt a Román Hírszerző Szolgálat (SRI), valamint a szervezett bűnözés és terrorizmus elleni ügyészség (DIICOT) között is, aminek következtében koholt vádak alapján, bizonyítékok nél-

kül, terrorizmus vádjával a titkosszolgálat befolyása alatt álló bíróság **Beke István** és **Szócs Zoltán** magyar közéleti vezetőket ártatlanul öt-öt évi börtönnel sújtotta.

A maga nemében hasonló eset a **Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem** ügye. A rangos magyar tanintézetet Ceaușescu diktátor idejében románosították el. A mostani demokráciában a román tanügyi törvény mindhiába írta elő a teljes körű magyar nyelvű képzés intézményes bevezetését, a sovinszta egyetemi vezetőség ezt mindmáig nem hajtotta végre. Most viszont az egyetem végleges beolvasztása, megszüntetése van folyamatban.

Határozottan követeljük ezen diszkriminatív magyarelles jogsértések haladéktalan orvoslását!

Strasbourg, 2018. október 3.

Tőkés László
EP-képviselő

KÍNA VESSEN VÉGET AZ UJGUROK IDENTITÁSÁNAK MEGSEMMISÍTÉSÉRE IRÁNYULÓ POLITIKÁJÁNAK!

Az Európai Parlament strasbourg-i ülésszakainak csütörtöki napirendjén menetrendszerűen ott szerepelnek azok a **sürgősségi határozatok**, melyek az éppen legidősebb, illetve leginkább égető emberi jogi esetekkel, válsághelyzetekkel foglalkoznak, állást foglalva az érintett jogvédők, veszélyeztetett személyek és népcsoportok, üldözött kisebbségi közösségek érdekében és védelmében, az ún. harmadik országokban.

A parlament október 4-i ülésén – másik két sürgősségi esettel együtt – a szorongatott helyzetben élő, muszlim vallású kínai **ujgurok** és **kazahok** ügyét tűzték napirendre, vitatták meg és foglalták határozatba.

A rendkívüli eljárás egyik kezdeményezőjeként **Tőkés László** európai parlamenti képviselő az önálló népnek is beillő, tízmillióra tehető ujjur közösség emberi és közösségi, etnikai és vallási jogainak tiszteletben tartásáért szállt síkra. A közel egymillió négyzetkilométeren elterülő, hatalmas tartományban, a **Hszincsiang-Ujjur Autonóm Területen** hetven évvel ezelőtt még a lakosság túlnyomó többsége ujjur volt, azóta azonban a mesterséges kommunista betelepítési politika eredményeképpen a **kínai han** lakosság aránya 6%-ról 50%-ra emelkedett. Erdélyi képviselőnk arra szólította fel a kínai hatóságokat, hogy vessenek véget az ujjurok nemzeti és vallási identitásának megsemmisítésére irányuló kegyetlen politikájuknak, nevezetesen azon egymilliónyi ujjur és kazah állampolgár tömeges és önkényes fogva tartásának, akiket ún. átnevelő táborokban igyekeznek rábírní „szép szóval” és erőszakkal vallásuk és nemzetiségük megtagadására, és **Hsi Csin-ping** pártfőtitkár politikai tanainak oktatásával kísérelnek meg kommunistává átnevelni. Az erőteljes rendőri jelenlét és a hagyománytisztelő ujjur közösség településeinek és családjainak a pártkáderek általi valószínű megszállása, valamint tagjainak a fejlett tit-

kosszolgálati és technikai eszközökkel való közvetlen megfigyelése a kínai hatóságok szerint jó útra térítésük és felvilágosításuk célját szolgálja – úgymond a terrorizmus és a szeparatizmus megelőzése végett. A stratégiai partnerséghez fűződő – gazdasági – érdekeink nem képezhetik akadályát az őszinte **európai-kínai párbeszédnek**, legitim emberi jogi követelményeink kimondásának – zárta felszólalását európai képviselőnk külön is üdvözölve a teremben jelenlévő **Dolkun Isát**, az Ujjur Világkongresszus elnökét, elismerését tolmácsolva a népéért folytatott fáradhatatlan küzdelméért.

A **határozat** hangsúlyozza, hogy amióta Hsi Csin-ping elnök hatalomra került, az emberi jogok helyzete Kínában tovább romlott, a kormány erőszakosabban lép fel a békés ellenállókkal, a véleménynyilvánítás szabadságával és a vallásszabadsággal szemben. A dokumentum felhívja a kínai kormányt, hogy haladéktalanul vessen véget az ujjur és a kazah kisebbségi tagjai tömeges, önkényes fogva tartásának, zárja be az összes tábor, a fogvatartottakat pedig azonnal és feltétel nélkül bocsássa szabadon. Ugyanakkor arra is ismételt felszólítja a kínai kormányt, hogy **Ilham Tohti** ujjur tudóst és sorstársait is haladék nélkül bocsássa szabadon. Végezetre azt a Németország és Svédország által hozott határozatot is üdvözli, hogy felfüggesztik az ujjur, kazah vagy más türk etnikumokhoz tartozó személyek Kínába való visszatoloncolását.

Az Európai Bizottságot képviselő **Elżbieta Bieńkowska** biztos zárszavában elismerte, hogy az ujjur-ai helyzet valóban súlyos aggályokra ad okot. Arra szólította fel Kínát, hogy a Bizottság emberi jogokra vonatkozó ajánlásait vegye figyelembe, és az ujjurok alapvető jogait tartsa tiszteletben.

A végszavazáson a Parlament elsöprő többséggel elfogadta a határozatot.

HOZZÁSZÓLÁS

A KÍNAI UJGUROK ÉS KAZAHOK VÉDELMEBEN SZÓLÓ SÜRGŐSSÉGI HATÁROZATHOZ

2018. szeptember 12-én az **EU–Kína** közötti kapcsolatok helyzetéről szóló jelentést az Európai Parlament nagy többséggel fogadta el. A dokumentum azt hangsúlyozza, hogy a két fél közötti átfogó **stratégiai partnerség** olyan elveken alapszik, mint a jogállamiság, az emberi jogok és a demokrácia, célja pedig az, hogy a kölcsönös bizalmat és a megértést erősítse a két fél között.

Ennek értelmében emelem fel szavam a több mint egymillió ujjur és kazah embertársunk tömeges és önkényes fogva tartása ellen a **Hszincsiang-Ujjur Autonóm Területen** létesített átnevelő táborokban. A kínai kommunista állam cinikus módon továbbra is tagadja ezeknek a „modern” koncentrációs táboroknak a létezését. Az önálló népnek is beillő, tízmillióra tehető ujjur közösség minden egyes tagját szigorú megfigyelés alatt tartják, lábbal tiporva a kínai alkotmányban

is rögzített alapvető emberi és közösségi, etnikai és vallási jogait.

Felszólítom a kínai hatóságokat, hogy haladéktalanul és feltétel nélkül vessenek véget az **ujgurok identitásának** megsemmisítésére irányuló politikájuknak. Valódi stratégiai partnerségről és kölcsönös bizalomról csupán akkor beszélhetünk, hogyha **Kína** valamennyi állampolgárának, köztük kisebbségeinek is az alapvető jogait biztosítja és emberi méltóságát tiszteletben tartja.

Lépünk fel egységesen Kínával szemben! A stratégiai partnerséghez fűződő – gazdasági – érdekeink nem képezhetik akadályát az őszinte párbeszédnek, legitim emberi jogi követelményeink kimondásának.

Strasbourg, 2018. október 4.

Tőkés László
EP-képviselő

BUDAPESTEN ÜLÉSEZETT A KMAT: ERŐSÍTIK AZ ÖNRENDELKEZÉSPÁRTIAK TÁBORÁT

A Kárpát-medencei Magyar Autonómiatanács (KMAT) ülése után tartott sajtótájékoztatót október 5-én Budapesten Tőkés László, a KMAT és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke, európai parlamenti képviselő, Szilágyi Zsolt, az Erdélyi Magyar Néppárt elnöke, valamint Bedő Árpád, a KMAT főtárgyalója.

„Az önrendelkezéshez való jog kivívása vagy épp a taniügyi autonómia nélkül egyre nehezebb a Kárpát-medencében élő magyar közösségek élete. Gondoljunk csak Kárpátaljára, ahol a magyar nyelvű oktatás megszüntetésének réme fenyeget, a nyílt veszélyforrásokkal szemben pedig teljesen védtelenek vagyunk, s már-már törvényen kívüli állapotba helyeznek minket” – kezdte felszólalását **Tőkés László**. A KMAT

és az EMNT elnöke elmondta: az utóbbi időben bebizonyosodott, hogy az a kis lépések és a jogok maradékával megelégedő kisebbségpolitika, amelyet a trianoni utódállamokban folytatnak, járhatatlan, s ezért különösen fontos, hogy a KMAT szervezetei arra törekedjenek, hogy összehangolják autonómiatörekvéseiket, s a lehető legjobban együttműködjenek. „Erősíteni kívánjuk kapcsolatainkat, s jogfosztott helyzetünk is arra figyelmeztet, hogy szélesítenünk kell az együttműködést. A KMAT tagjaiként a Magyar Állandó Értekezletnek (MÁÉRT) és a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fórumának (KMKF) munkáját szeretnénk kiegészíteni, s ennek szellemében készülünk konferenciasorozatunkra is” – jelentette ki a püspök, majd beszámolt arról, hogy október 12-én – az EMNT szervezésében – Kolozsváron szervezik meg az immár hagyományosnak számító, hatodik kiadásához érkezett, román–magyar konferenciát, Brüsszelben pedig Románok és magyarok Európában címmel szerveznek hasonló eseményt, továbbá október 27-én az EMNT és a Székely Nemzeti Tanács közös küldöttgyűlést tart Marosvásárhelyen, valamint támogatják a november 18-án Sepsiszentgyörgyön megszervezésre kerülő Székely Nagygyűlést is. „Jól látható, hogy erősítjük táborunkat, s a román centenáriumi események idején arra törekszünk, hogy a párbeszéd és megegyezés útjára lépünk az autonómia vonatkozásában” – hangsúlyozta Tőkés László.

„A KMAT 2003 óta rendszeresen ülésezik és igyekszik áttekinteni a Kárpát-medencei magyarság helyzetét. Jól látjuk, hogy a legkritikusabb helyzetben a kárpátaljai magyar közösség van, s az ukrán állam azon munkálkodik, hogy feszültséget vigyen a magyar–ukrán viszonyba. Ennek ellenére mi abban kell érdekeltek legyünk, hogy a lehető legjobb kapcsolat legyen Magyarországgal és az utódállamok között, hiszen csak így érhető el az érdekeinket leginkább szolgáló stabilitás és biztonság” – jelentette ki **Szilágyi Zsolt**. A Néppárt elnöke elmondta: az ülésen részletesen

tárgyalták a kárpátaljai helyzetet, és szolidaritásukat fejezték ki az ott élő magyar közösség iránt. „Egyértelműen káros, ha a magyarság választási kampányok során a hatalom célpontjává válik. Ezért arra kérjük a többségi nemzeteket, hogy száz év elteltével csakis a béke és a kölcsönös tisztelet talaján tervezzék az együttműködést. Reméljük, az ukrán kormány nem megy tovább a megkezdett, feszültségkeltő úton, s a magyar kormány által képviselt partneri viszony elfogadásra lel az anyaországgal szomszédos államokban” – mondta Szilágyi. A politikus az erdélyi helyzet elemzésekor hangsúlyozta: az autonómia szempontjából jól indult az év, hiszen sikerült egy hárompárti autonómianyilatkozatot aláírniuk, melyre azonban rögvest

meg is érkezett a bukaresti hatalom válasza, hiszen az akkori román miniszterelnök akasztással fenyegette meg mindazokat, akik ki merik tűzni a székely zászlót. „Aggodalomra ad okot, hogy az európai léptékben is példátlan miniszterelnöki kijelentésre nem érkezett egyértelműen elutasító válasz a román értelmiség részéről, mégis bizakodásra ad okot az, hogy a hárompárti nyilatkozat révén sikerült egységet felmutatnunk az autonómia vonatkozásában. Ezen kívül mégsem számolhatunk be túl sok jóról: szerzett jogainkat igyekeznek megnyirbálni – gondoljunk csak az oktatás területén az elmúlt időszakban tapasztaltakra, s így például a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem helyzetére –, s számos módon törekszik a bukaresti államvezetés megfélemlíteni közösségünket. Nem hagyhatjuk szó nélkül a minket ért támadásokat, minden alkalommal hallatni kell hangunkat, s a lehető leghatározottabban kell tiltakoznunk a minket ért támadások ellen. Nem elégedhetünk meg azzal, hogy megtartjuk pozícióinkat: erős közösségként kell a fejlődés útjára lépünk. Ha Bukarestben valóban azt akarják, hogy Románia egy stabil és békés állam le- ➤

gyen, akkor meg kell hallaniuk önrendelkezési igényünket” – zárta felszólalását Szilágyi Zsolt.

„A KMAT az elmúlt ősszel egy konferenciasorozat tervét dolgozta ki, melynek során a trianoni eseményekhez vezető s az azokat követő történelmi momentumokat próbáljuk elemezni és értelmezni. Meggyőződésünk, hogy emlékeztetni kell közösségünket arra, ami a történelem sodrában velünk történt, hogy érthetőbbé váljanak a jelenlegi közéleti- és politikai folyamatok is. Történelmileg fontos helyszíneken tartunk konferenciákat idén, valamin a következő három évben” – jelentette ki **Bedő Árpád**. A KMAT főtítkára

elmondta: november 14-én Pécsen a város szerb megszállásának századik évfordulójára emlékező szervezők konferenciát, november 23-án Temerinben, az újvidéki szerb nagygyűlés apropóján kerül sor a szakmai eseményre, december 7-én pedig Kolozsváron emlékeznek a gyulafehérvári nyilatkozatban foglaltakra, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Székely Nemzeti Tanács száz évvel ezelőtti egyesülésére, valamint a kolozsvári nagygyűlésre. „Célunk, hogy a konferencián részt vevők elmélyíthessék történelmi ismereteiket, s természetesen a következő években is folytatni kívánjuk ezt a programsorozatot” – hangsúlyozta Bedő.

AZ ÉSZAK-KOREAI EMBERJOGI HELYZET VÁLTOZATLAN

2018. október 9-én az Európai Parlament brüsszeli székhelyén **Tőkés László** EP-képviselő, az Emberi Jogok Bizottság (DROI) alelnöke az **Emberi Jogok Határok Nélkül** (Human Rights Without Frontiers – HRWF) szervezettel közösen konferenciát szervezett az emberi jogok helyzetéről Észak-Koreában. A rendezvény keretében a **Dollárhősök** (ang. Dollar Heroes) című, német–dél-koreai dokumentumfilm vetítésére került sor. A film a külföldön dolgozó észak-koreai vendégmunkások kizsákmányolását mutatja be, mely – a nemzetközi szankciók dacára

sok beindulása által nagy előrelépés történt, melyet egyébként az Európai Unió teljes mértékben támogat, mindazonáltal nem szabad elfelejtenünk, hogy az országon belül a helyzet alapjában véve nem változott. A Kim-féle brutális diktatúra uralma alatt az emberi jogok súlyos, rendszeres és tömeges megsértése folytatódik. „Erdélyi kisebbségi magyarként az észak-koreai nép nehézségeivel teljes mértékben azonosulok. Református lelkészként a Ceausescu-diktatúra alatt megtapasztaltam, mit jelent egy totalitárius államban élni. Szolidaritással tartozunk a kényszermunkások és egészében az észak-koreai társadalom iránt. Hiszem azt, hogy mint egykor a Ceausescu-diktatúra, majd nem sokkal ezután a szovjet rezsim, előbb-utóbb a Kim-dinasztia által fenntartott terror uralma is jól megérdemelt végére jut” – mondta Tőkés László, emlékeztetve arra, hogy az ENSZ Biztonsági Tanácsának 2017 decemberében elfogadott szankciói arra szólítják fel a koreai munkásokat dolgoztató országokat, hogy két éven belül küldjék haza őket. Ez mindmáig várat magára.

Beszédében **Willy Fautré**, az Emberi Jogok Határok Nélkül szervezet elnökét is méltatta az emberi jogok szolgálatában végzett, közel három évtizede folytatott munkásságáért. Szaktudása és szervezetének tapasztalata nagymértékben hozzájárul az Európai Parlament tevékenységéhez, emelte ki Tőkés László, s erre a továbbiakban is számítanak.

Willy Fautré a mag során elmondta, hogy a koreai vendégmunkások újkori „modern rabszolgasága” a külföldön – leginkább Oroszországban, Kínában és a közel-keleti Katarban – történő kizsákmányolása évente több mint két milliárd dollárral támogatja meg az embertelen rendszert, melyről az ENSZ vizsgálóbizottsága méltán állapítja meg, hogy „széleskörűen, a mai világban példátlan módon, emberiség elleni bűnököt követ el”.

– a kelet-ázsiai diktatúrának jelentékeny mennyiségű valutabevételt biztosít. A vetítést egy beszélgetés követte **Ferenczy Zsuzsa**, erdélyi képviselőnk brüsszeli munkatársa moderálásával.

Köszöntőbeszédében a rendezvény házigazdája kiemelte, hogy a nemzetközi közösség szorgalmazására a Koreai-félszigeten, a Donald Trump–Kim Dzsongun csúcstalálkozó, illetve az Észak-Korea atomprogramjának teljes leállítását szorgalmazó tárgyalá-

ROMÁN–MAGYAR KONFERENCIÁT TARTOTTAK KOLOZSVÁRON

Hatodik alkalommal szervezte meg, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Reconstructio Egyesület a román–magyar konferenciát, ezúttal Kolozsváron, a Vallásszabadság Házában. A **Centenáriumaink. Hogyan tovább a román–magyar kapcsolatokban?** címet kapott október 12-i tanácskozás részvevői áttekintették a román–magyar kapcsolatok aktuális kérdéseit, közös **nyilatkozatot** fogadtak el, valamint **felhívást** intéztek Románia Parlamentjéhez.

Szabó László unitárius lelkész házigazdaként köszöntötte a konferencia résztvevőit, majd **Tőkés László**, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke szólott a megjelentekhez. Köszöntőbeszédében az európai parlamenti képviselő elmondta: jelenkori, párbeszédben igencsak szegényes viszonyaink, továbbá a románok „Nagy Egyesülésének” ellenséges hangvételű centenáriumi diskurzusa közepette különösképpen nagyra értékelhető a román–magyar párbeszédnek ezen konferenciasorozata. Az erre az alkalomra előkészített közös román–magyar nyilatkozatról kifejtette: „Az előkészítő munka eredményre vezetett, és a szövetségeseink céludatos erőfeszítéseinek köszönhetően most egy konszenzuson alapuló, tartalmas dokumentumot tehetünk le az asztalra. Sőt mi több, az egyszeri állásfoglalás minimális igényét meghaladva, egy egész román–magyar kerekasztalt sikerült megszerveznünk a nyilatkozatba foglalt közös álláspontunk és alapelveink megvitatása céljából. Nemegyszer nyomasztó kisebbségtudattal párosuló kisebbségi állapotunkban – magyar részről – külön is köszönetet mondok román elbarátainknak, köztük is Gabriel Andreescu professzor úrnak, akik a minket körülvevő általános visszautasítással szemben példamutató nyitottságot tanúsítanak irántunk, és empátiával teljes közöséget vállalnak velünk.”

Tőkés László, kitérve a konferencia helyszínére, rámutatott: „Ez a hely, ahol ma összegyűltünk, egy másik fontos történelmi eseményt idéz. A Vallásszabadság Házát annak emlékére – és kutatására – hozta létre az Unitárius Egyház, hogy 450 évvel ezelőtt, 1568. január 13-án Erdély földjén, Tordán hirdették

meg törvény útján a világon első ízben a vallásszabadságot, hosszú évszázadokkal megelőzve ezáltal a mai, modern értelmében általánosan elfogadott lelkiismereti és vallásszabadságot. Azóta számít **Transzilvánia a vallási türelem földjének**. Temesvár szelleme méltán tekinthető rokonnak az erdélyi toleranciával. A hely szelleme és a Románia történelmi örökségét gazdagító erdélyi szellemi örökségünk kötelez bennünket! És jelenlegi tanácskozásunk összefüggésében ugyanide vág a **Temesvári kiáltvány** 4. pontja, mely »a tolerancia és a kölcsönös tisztelet szellemében« utasította vissza 1990 márciusában a nacionalizmust, és szállt síkra mindazon nemzeti közösségek – köztük a románok és a magyarok – békés együttélése mellett, amelyeknek fiai egyként életüket áldozták a szabadságért.”

Az EMNT elnöke felidézte: idén májusban az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Székely Nemzeti Tanács nevében – **Izsák Balázssal**, az SZNT elnökével közösen – levélben keresték meg Klaus Iohannis államelnököt, valamint Călin Popescu-Tăriceanu és Liviu Dragnea házelnököket az **intézményes román–magyar párbeszéd** elkezdésének, egy reprezentatív román–magyar kerekasztal felállításának a régi-új kezdeményezésével. Az utóbbiak válasza sem méltatták a folyamodványt, az államelnök viszont diplomatikusan udvarias válaszában olyanképpen tért ki az indítvány elől, hogy közben fontosnak tartotta közölni, hogy az etnikai alapú autonómia semmi esetre sem támogatható. „A szóban forgó eset is híven szemlélteti, hogy az elmúlt 29 esztendőben nemhogy kisebbségi magyar ügyeink megnyugtató rendezéséig, de még ezek puszt-

ta felvetéséig és megbeszéléséig sem sikerült érdemben eljutnunk. Ennek láttán minimális kívánságunk és követelésünk, hogy egyáltalán szóba álljanak velünk. Ennek reményében folytatjuk párbeszédre irányuló állhatatos erőfeszítéseinket, bízva benne, hogy mostani tanácskozásunk nem pótcelekvés, hanem további előrelépést jelent magyarságunk ügyének és helyzetének, illetve a román–magyar kapcsolatoknak a rendezése irányába” – zárta nyitóbeszédét Tőkés László. ➤

▶ A köszöntőbeszédnek rendjén **Sándor Krisztina**, az EMNT ügyvezető elnöke és **Mile Lajos**, Magyarország kolozsvári főkonzulja szövegezte a jelenlévőkhez.

A konferencia első részében **Ramona Băluțescu** író, közíró, **Gabriel Andreescu** emberi jogi szakértő, politológus, **Bodó Barna** politológus, egyetemi tanár, **Molnár Gusztáv** filozófus, politológus, **Radu Răileanu**, az Active Watch programkoordinátora és **Toró T. Tibor**, az Erdélyi Magyar Néppárt ügyvezető elnöke fejtette ki nézeteit a múlttól és jelenről a román–magyar kapcsolatok tükrében.

A tanácskozás félidejében **Sabin Gherman** ismert kolozsvári újságíró, televíziós szerkesztő tartott előadást, a folytatásban pedig a román–magyar együttműködés lehetőségeiről beszélgettek **Bakk Miklós** politológus, egyetemi tanár moderálásával. Felszólalt **Lucian Nastasă-Kovács**, művészettörténész, a kolozsvári Szépművészeti Múzeum igazgatója, **Dávid László** egyetemi tanár, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem rektora, **Cristian Sandache** tör-

ténész, egyetemi tanár, **Szilágyi Zsolt**, az Erdélyi Magyar Néppárt elnöke, **Eckstein-Kovács Péter** jogász, volt szenátor és **Kolumbán Gábor**, a Civitas Alapítvány elnöke.

A kolozsvári konferencián közös, román–magyar centenáriumi **nyilatkozatot** fogadtak el, melyhez aláírásukkal csatlakozott a megjelent előadók többsége, valamint több neves, közéleti személyiség is. Gabriel Andreescu és Tökés László kezdeményezésére **felhívást** is megfogalmaztak és szignáltak, melyet eljuttatnak Románia Parlamentjéhez, s melyben kérik, január 13-át nyilvánítsák a Vallásszabadság Napjának, ezzel is emlékezve és emlékeztetve a 450 évvel ezelőtti tor-dai eseményekre.

A soron következő román–magyar konferenciát 2019-ben **Temesváron** szervezik meg.

A konferenciáról szóló bővebb beszámoló, valamint az elfogadott közös, román–magyar nyilatkozat és a Románia Parlamentjének címzett felhívás teljes szövege megtalálható az EMNT honlapján (emnt.org).

CENTENÁRIUMAINK. HOGYAN TOVÁBB A ROMÁN–MAGYAR KAPCSOLATOKBAN? _____

Jelenkori, párbeszédben igencsak szegényes viszonyaink, továbbá a románok „Nagy Egyesülésének” elengedhetetlenül fontos centenáriumai közepette különösképpen nagyra értékelhető **a román–magyar párbeszédnek** az a konferenciasorozata, melynek rendezvényére – az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és társszervezetei jóvoltából – immár hatodik alkalommal kerül sor. Illesse ezért őszinte elismerés mind a szervezőket, élükön Sándor Krisztina ügyvezető elnökkel, mind azon román meghívottainkat és barátainkat, akik – a normalitás jegyében – elfogadták a párbeszédre és az együttgondolkodásra szóló meghívásunkat.

Tavaly ilyenkor, az akkori nagyváradi konferencián született meg az ötlete egy közös **román–magyar állásfoglalás** kidolgozásának, a közelgő román centenárium alkalmából. Elégtétellel állapíthatjuk meg, hogy a jó szándékot tett követte, az előkészítő munka eredményre vezetett, és a szövegszerkesztők céltudatos

erőfeszítéseinek köszönhetően most egy konszenzuson alapuló, tartalmas dokumentumot tehetünk le az asztalra. Sőt mi több, az egyszeri állásfoglalás minimális igényét meghaladva, egy egész román–magyar kerekasztalt sikerült megszerveznünk a nyilatkozatba foglalt közös álláspontunk és alapelveink megvitatása céljából. Nemegyszer nyomasztó kisebbségtudattal párosuló kisebbségi állapotunkban – magyar részről – külön is köszönetet mondok román elvbarátainknak, köztük is **Gabriel Andreescu** professzor úrnak, akik a minket körülvevő általános visszautasítással szemben példamutató nyitottságot tanúsítanak irántunk, és empátiával teljes közösséget vállalnak velünk.

Sepsiszentgyörgy, Marosvásárhely, Brassó, Kolozsvár, Nagyvárad és most újból Kolozsvár – ezek az eddigi tanácskozásaink helyszínei. Hetedikként – rendhagyó módon – még **Temesvár**, az 1989-es romániai forradalom kirobbanásának a helyszíne kívánczik ide. – Engedjék meg, hogy jövőre előre is oda invitáljam a konferencia tisztelt résztvevőit! – Igen, Temesvárra, ahol közel három évtizeddel ezelőtt valóságos **csoda történt**, ami a mintegy tíz ott élő nemzeti közösség és nagyjából ugyanennyi vallási felekezet tagjainak szinte előzmény nélküli, bámulatos összefogását illeti. Nem hittünk a szemünknek és a fülünknek, amikor is a népeinket és egyházainkat egymással szembeállító zsarnokházaspár és a nacionálkommunista rezsim uszító propagandája egyik óráról a másikra látványosan összeomlott, és az állampolitikai rangra emelt, hivatalos gyűlöletpolitika helyét egy szempillantás alatt a diktatúra ellenében egyesülő szolidaritás és szeretet foglalta el – saját, de mégiscsak közösen elhangzó szavaink, énekeink és imádságaink nyelvén. Akkor mindenki értett a szóból. A mindnyájunkat egy emberként egyesítő lelkiületet neveztük el akkor **„Temesvár szellemének”**.

➤ Ez a hely, ahol ma összegyűltünk, egy másik fontos történelmi eseményt idéz. A **Vallásszabadság Házát** annak emlékére – és kutatására – hozta létre a Magyar Unitárius Egyház, hogy 450 évvel ezelőtt, 1568. január 13-án Erdély földjén, **Tordán** hirdették meg törvény útján a világon első ízben a vallásszabadságot, hosszú évszázadokkal megelőzve ezáltal a mai, modern értelmében általánosan elfogadott **lelkiismereti és vallásszabadságot**. Azóta számít Transzilvánia a vallási türelem földjének. Noha az adott történelmi viszonyok meghatározottságában a korabeli vallási törvények még nem is nevezhetők teljesnek és tökéletesnek, hiszen példának okáért a román ortodox egyházat a négy „religio recepta” mellett még csak „tolerált vallásnak” fogadták el, mindazáltal a **tordai ediktum** megnyitotta az utat a teljes körű vallásszabadság kivívása előtt.

„Temesvár szelleme” méltán tekinthető rokonnak az **erdélyi toleranciával**. A hely szelleme és a Románia történelmi örökségét gazdagító erdélyi szellemi örökségünk kötelez bennünket!

És jelenlegi tanácskozásunk összefüggésében ugyancsak vág a **Temesvári kiáltvány** 4. pontja, mely 1990 márciusában „a tolerancia és a kölcsönös tisztelet szellemében” utasította vissza a nacionalizmust, és szállt síkra mindazon nemzeti közösségek – köztük a románok és a magyarok – békés együttélése mellett, amelyeknek fiai egyként életüket áldozták a szabadságért.

Idei tusnádfürdői nyári szabadegyetemünkön az 1989-ben elfogadott **Budapesti nyilatkozatot** idézve sürgettem a román–magyar viszony rendezését, amire a Gyulafehérvári román nemzetgyűlés centenáriuma kiváló alkalmat kínál. Vissza nem térő alkalom kínálkozik arra, hogy **Mihnea Berindei, Dinu Zamfirescu, Ion Vianu, Monica Lovinescu, Vladimir Tismăneanu** és mások, illetve **Antall József, Csoóri Sándor, Für Lajos, Kodolányi Gyula, Molnár Gusztáv** és társaik nyomdokába lépve zárjuk le az eltelt évszázadot, végképpen szakítva a „minden rendben” Ceaușescu-doktrínájával, abban az értelemben, ahogyan ők maguk fogalmaztak: „Biztosítani kell mindegyik nemzet jogát az autonóm politikai képviselethez és a kulturális autonómiához.” Ez viszont csak a **kölcsönös megértés és bizalom**, valamint az ezeken alapuló **párbeszéd** útján lehetséges.

Idén májusban az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Székely Nemzeti Tanács nevében levélben keres-

tük meg **Klaus Iohannis** államelnököt, valamint **Călin Popescu-Tăriceanu** és **Liviu Dragnea** házelnököket az intézményes román–magyar párbeszéd elkezdésének, egy reprezentatív **román–magyar kerekasztal** felállításának a régi-új kezdeményezésével. Az utóbbiak válasza sem méltatták folyamodványunkat. Az államelnök viszont diplomatikusan udvarias válaszában olyanképpen tért ki indítványunk elől, hogy közben

fontosnak tartotta közölni: „az etnikai alapú autonómia semmi esetre sem támogatható”.

A szóban forgó eset is híven szemlélteti, hogy az elmúlt 29 esztendőben nemhogy kisebbségi magyar ügyeink megnyugtató rendezéséig, de még ezek pusztá felvetéséig és megbeszéléséig sem sikerült érdemben eljutnunk.

Ennek láttán minimális kívánságunk és követelésünk, hogy egyáltalán szóba álljanak velünk. Ennek reményében folytatjuk párbeszédre irányuló állhatatos erőfeszítéseinket, bízva benne, hogy mostani tanácskozásunk nem „pótcselekvés”, hanem további **előrelépést jelent** magyarságunk ügyének és helyzetének, illetve a román–magyar kapcsolatoknak a rendezése irányába.

Türelmünk nem fogy el, hiszen jól tudjuk, hogy: „Isten malmait lassan őrölnék”...

Kolozsvár, 2018. október 12.

Tőkés László

EGY MÁSFAJTA DIALÓGUS

Tőkés László EP-képviselő kezdeményezésére október 16-án Brüsszelben, az Európai Parlament székelyhelyén rendeztek egy magyar–román eszmecesterét. Ennek keretében mutatták be azt a közös nyilatkozatot, amelyet román és magyar értelmiségiek írtak alá a múlt héten Kolozsvárott. A tegnapi rendezvény nyitányaként **Tőkés László** EP-képviselő azt hangsúlyozta, hogy Nagy-Románia létrejöttének centenáriuma esélyt kínál arra, hogy egy valódi **román–magyar párbeszéd** beinduljon. A centenárium ugyanakkor kétarcú: míg a román félnek lehengerlő nyereséget, addig a magyarok-

nak tragikus veszteséget hoztak a száz évvel ezelőtt történtek. Nem mehetünk el szó nélkül amellett, hogy egymást érik a magyar közösség elleni támadások a mai Romániában. Az agresszió csúcspontját **Mihai Tudose** volt szocialista miniszterelnök kijelentése képezte, aki az év elején akasztással fenyegette meg mindazokat a székely magyarokat, akik nyilvános helyen ki merészelelik tűzni zászlajukat. A Román Tudományos Akadémia elnöke meg azt indítványozta, hogy a magyar autonómiaigény pusztá felvetését is törvény büntesse. A régi kommunista titkosrendőrség, a Securitate szelle-

- misége máig mérgezi a közéletet, ezzel szemben mi az Európai Unió támogatását kérjük ahhoz, hogy a párbeszéd folytatódjon. Román honfitársainkhoz és a hatóságokhoz pedig azzal a felhívással fordulunk közös nyilatkozatunkban, hogy „tiszteljük meg a Centenáriumot azzal, hogy elvetik a nacionalista uszítást, kerülik a konfliktust, illetve teret nyújtanak a reményeknek meg az építkezésnek” – mondotta Tőkés László.

A konferenciát moderáló **Szilágyi Zsolt**, az Erdélyi Magyar Néppárt elnöke bemutatta a kolozsvári nyilatkozat eszmei tartalmát, kifejezésre juttatva ugyanakkor, hogy európai jelentőségű ügyről van szó, hiszen a térség és Európa stabilitását is döntően befolyásolhatja a magyar–román partnerség. Az amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra elve alapján jó lenne dinamikusabbá tenni és megnövelni a magyar–román együttműködés határfokát – vélte.

Gabriel Andreescu bukaresti emberjogi aktivista és egyetemi tanár a napjainkbeli magyarellenes uszítást a román

nacionálkommunizmus egyik fő jellegzetességének nevezte. A kolozsvári nyilatkozat eszmei gyökerei az 1989-es budapesti, szintén magyar és román értelmiségiek által aláírt közös állásfoglalásban keresendők. A magyar–román megbékélésnek feltételei vannak. A határok stabilitásának biztosítása mellett a román államnak el kell fogadnia, hogy a magyarok identitásának szerves része az **autonómia**. A két országnak több ügyben is azonosak az érdekei. Példának okáért ukrainai kisebbségi nemzeti közösségeik védelmében közösen kellene fellépniük. A Tőkés László által is támogatott kezdeményezéssel, amely az 1568-as tordai vallásbéke 450. évfordulója alkalmából január 13-át a vallásszabadság napjává kívánja nyilvánítani, ő is meszeszenően egyetért.

Bakk Miklós egyetemi tanár a magyar–román viszony történelmi alapjainak elemzése és a viszonyt fenyegető politikai okok bemutatása nyomán a megoldást a regionalizációban és a magyar nyelv státuszának hivatalossá tételében jelölte meg, a párbeszédnek erre kellene irányulnia.

Ramona Băluțescu temesvári közíró azt a kérdést tette fel, hogy mik a fontosabbak: a hidak vagy a sörpók a magyar–román viszonyban. Mint egy szülő, aki látja, hogy gyermekei éhesek, románként nem tudja ünnepelni a centenáriumi, látván, hogy a magyarok és a szászok nem érzik magukat képviselve, szempontjaikat figyelmen kívül hagyják, és ki vannak szorítva a közéletből. „Jogom van nem ünnepelni ezt a nagy képmutatást, amit centenáriumnak hívnak” – mondta a bánsági előadó.

Az erdélyi szellemiség következetes képviselőjeként számontartott újságíró, **Sabin Gherman** szerint Erdély 1918-ban megszűnt régióként, entitásként létezni.

„Mégiscsak felháborító, hogy kontinensünk egyik legismertebb régióját, Transzilvániát mint regionális egységet éppen az az ország nem ismeri el, amelyikhez tartozik. **Bukarest** akár tudomásul veszi, akár nem, Erdély sokszínűsége létező valóság. Amit mi követelünk, az a tisztelet és elfogadás” – mondotta. Igen, autonómiát akarunk Erdélynek, gazdasági és adminisztratív téren egyaránt. Amennyiben ez nem fog megvalósulni, egész nemzedékekre fog kiterjedni ez a veszteség – vélte a kolozsvári előadó.

A konferencia alkalmából Tőkés László EP-képviselő erdélyi látogatócsoportot fogadott Brüsszelben. Ennek tagjaként **Varga Károly**, volt esperes és költő lelkes az egyházak szerepére kérdezett rá. Az előadók részéről egybehangzó válasz érkezett: a felekezeti párbeszéd nagyban segítheti vagy ronthatja a nemzetek közötti viszonyt. A román ortodox egyház kirekesztő és uszító magatartása viszont gátolja a többség és a más közösségek közötti együttélést és megértést, ennek megváltozása nélkül a modern román nemzettudat elképzelhetetlen – mondták egyesek.

A látogatócsoport tagjai az Európai Parlamentről szóló szimpózium keretében találkoztak **Marijana Petir** horvát néppárti képviselővel, aki az üldözött keresztények védelmében a mostaninál sokkal határozottabb fellépést vár el az unió intézményeitől, valamint **Alojz Peterle** szlovén néppárti képviselővel, aki arról beszélt, hogy hiába kiáltják ki **Orbán Viktort** és a magyar kormányt bűnbaknak, az általuk felvetett kérdések teljes mértékben valós európai problémák. Ne róluk beszéljünk, hanem azokról az értékekről, amelyeket ők képviselnek: a család, a nemzet, az identitás, a kereszténység európai jelenéről és jövőjéről. A nyugatiak nem értenek bennünket, és nem képesek elfogadni azt, hogy számunkra ezek az értékek meghatározók, de azt sem, hogy a kommunizmus nagymértékű pusztítást hagyott maga után – fejtette ki a volt szlovén miniszterelnök.

Tőkés László azzal a gondolattal mondott köszönetet horvát és szlovén kollégáinak a meghitt találkozót, hogy míg egykor közös országok polgáraitként súlyos problémák vetettek árnyékot – történelmi – kapcsolatainkra, mostani, unióbeli tagságunk és egymásrautaltságunk közepette szoros együttműködéssel kell építenünk a jövőt.

CENTENÁRIUMOK – ESÉLY A PÁRBESZÉDRE

Mai konferenciánk egy „**másfajta párbeszéd**” célját és reményét fogalmazza meg románok és magyarok között. Külföldi meghívottjaink tájékoztatása végett pontosítom, hogy ez esetben nem a Románia és Magyarország közötti államközi kommunikációról, hanem a közös hazánk **többségi románsága**, valamint a másfél milliós erdélyi **kisebbségi magyarság** közötti – olyannyira hiányzó és kívánatos – párbeszédéről van szó. Kétoldalú kapcsolataink és a romániai magyarság helyzetének rendezésére irányuló célkitűzésünk szempontjából az a körülmény is rendkívül fontos, hogy nemzeteink annak az **egyesült Európának** a részei, melynek egész rendszere a **dialógusra** épül, s amelynek alapszerződése a **kisebbségek védelmét** tételes formában írja elő. Nem véletlen tehát, hogy a román–magyar párbeszéd ügyét a mai napon éppen **Brüsszelben** tűztük napirendre – hiszen közös ügyeink rendezéséhez éppen az Európai Uniótól és intézményeitől kérünk és várunk támogatást és segítséget.

Múlt hét péntekén a romániai Erdély fővárosában, **Kolozsváron** került sor egy hasonló konferenciára **Centenáriumaink. Hogyan tovább a román–magyar kapcsolatokban?** címen. A románok és magyarok közötti bizalomra épülő tanácskozásunk immár a hatodik abban a sorban, amely hagyományt teremtve igyekszik a kölcsönös megértés útjára terelni a szintén hagyományosan rossznak nevezhető román–magyar kapcsolatokat. Analógiával élve, a **francia–német megbékélést** hozhatom fel példának, amely annak idején az Európai Unió létrejöttének alapjául szolgált. Az „európai atyák” példáját követve, Kárpát-medencei szinten a **magyar–román megbékélést** hasonlóképpen fontosnak tartjuk.

Kolozsvári összefoglalásunkon egy **közös nyilatkozatot** fogadtunk el, amelyet 12–12 jeles román és magyar politikai-közéleti személyiség látott el kézjegyével. További támogató aláírások gyűjtése céljából közzétett állásfoglalásunkban a többségi románok és az Erdélyben őshonos kisebbségi magyarok közötti összefogásra tettünk **felhívást**, annak tudatában, hogy Erdély földje évszázadok óta „a komplementaritás terepe volt, és újra azzá válhatna, a vallási meg a kulturális pluralizmus modellje lehetne”. A román és a magyar előadók felidéztek, hogy az egykor önálló magyar fejedelemségként szerveződött **Erdély** a vallási tolerancia földjeként 1568-ban a világon elsőként mondta ki törvényben a lelkiismereti- és vallásszabadságot, évszázadokkal megelőzve ezáltal egész Európát. Tudatában vagyunk annak, és méltán vagyunk büszkék reá, hogy erdélyi vallási-szellemi örökségünk a mai közös Európa egyetemes értékrendjét előzte meg, nevezetesen: **az európai sokféleséget, a lelkiismereti- és vallásszabadságot** és a **diszkriminációmentes toleranciát**. Kolozsvári és brüsszeli tanácskozásaink is ezen alapvető erdélyi-európai értékek mellett állunk ki, román–magyar viszonylatban is következetesen és az építő párbeszéd útján törekedve a kölcsönös megértésre, a román–magyar kapcsolatok békés rendezésére, ezekkel együtt pedig az elnyomott magyarság helyzetének a rendezésére.

Ennek a törekvésünknek az kölcsönöz rendkívüli időszerűséget, hogy országunk idén ünnepli Nagy-Románia létrejöttének a 100. évfordulóját. **Ez a centenárium** azonban igencsak kétarcú. Az erdélyi magyarok ugyanis szintén ebben az évben gyászolják Magyarországtól való elszakadásuk kezdetét, ami az 1920-as trianoni békeszerződéshez vezetett. **Centenáriumaink** tehát nagyon ambivalensek: ami az egyiknek – a románoknak – lehengerlő nyereséget, az a másik félnek – a magyaroknak – tragikus veszteséget jelentett. Ez a történelmi ellentmondás pedig a legfőbb akadályát képezi az egymáshoz való közeledésnek és mindenféle párbeszédnek.

In extremis: ez a szembenállás utóbb odáig fajult, hogy székvárosomban, **Nagyváradon** éppen október 12-én ünnepelték a Város Napját – éppen azon a napon, amikor 1918-ban az Erdélyi Román Nemzeti Párt elfogadta az – akkori – magyarországi románok önröndelkezési nyilatkozatát, majd 1944-ben a szovjetek bevonulását követő román csapatok megszállták az akkor még túlnyomórészt magyar többségű városunkat. A minapi hivalkodó román ünnepek, de magának a Nagyvárad Napjának a tendenciózus időzítése is **nyílt provokációt** jelentenek a város magyar lakosságával szemben. Hasonló a helyzet a december 1-ére eső román nemzeti ünneppel, mivel 1918-ban, a Gyulafehérvári Román Népgyűlés éppen ezen a napon hirdette meg Erdélynek a korabeli Magyarországtól való elszakadását.

Az erdélyi magyarok úgy gondolják, hogy **Nagyvárad Napját** és **Románia nemzeti ünnepét** nem volna szabad ezekre a napokra időzíteni, hiszen ezek az ország magyar nemzeti közössége számára volt hazájuk elvesztését jelentik, aminek nem örvendhetnek. Ezért aztán a romániai magyarok számos esetben követelték a magyar ellenségképen alapuló nemzeti és városi ünnepek olyan formában való megváltoztatását, hogy azok az ország valamennyi polgárának – románoknak és magyaroknak egyaránt – **közös ünnepeiké** válhassanak.

➤ A mostani román centenárium azonban nemcsak az ünnepek szimbolikájában sértő és elfogadhatatlan. A többségi románság jubileumi esztendeje a lehető legdurvább **magyarellenes támadásoknak** és **hatósági visszaéléseknek** is alkalmul szolgál. A verbális agresszió csúcspontját jelentette, amikor **Mihai Tudose** volt szocialista miniszterelnök akasztással fenyegette meg azokat a székely magyarokat, akik nyilvános helyeken kitűzni merészlik zászlajukat. Idén Romániában egymást követték a magyarellenes megnyilvánulások és intézkedések, amelyek egyenesen a magyarellenes **ukrán retorziókra** emlékeztetnek (magyar egyetem megszüntetése, magyar tulajdonok újraállamosítása, politikai foglyok börtönbe vetése stb.). A Román Tudományos Akadémia hírhedt elnöke egyenesen azt indítványozta, hogy a román nemzeti egység nevében a magyar autonómia pusztá felvetését is törvényben szankcionálják. A körünkben jelen lévő **Gabriel Andreescu** professzor találóan állapította meg, hogy: „Ez a kezdeményezés veszedelmes. Az állami szervekhez intézett akadémiai felhívással első lépésként azt akarják elérni, hogy a Nagy Egyesülés centenáriumát magyarellenes megnyilvánulássá alakítsák. (...) A magyarellenség Romániában a nemzeti kommunizmus egyik erős tartóoszlopa volt. Ha a román államiság megalapítását magyarellenes szellemiségben ünneplik meg, akkor ezzel a nemzeti kommunizmust legitimálják, annak egykori képviselőivel és mostani követőivel együtt.”

Könnyű belátni, hogy a visszatérő **nacionálkommunizmus** és a változott formában tovább működő volt **kommunista titkosszolgálat** – a hírhedt Securitate – továbbélésének körülményei között nincs helye a párbeszédnek.

1989 „szabadító karácsonyán” románok és magyarok csodával határos módon találtak egymásra. A temesvári népfelkelés nyomán megnyílt az út a román–magyar megbékélés előtt. A híres-neves **Temesvári Nyilatkozat** példás formában hirdette meg nem csupán a kommunizmus elleni végső harcot, hanem ezzel együtt mindenféle nacionalizmus elvetését, valamint a románoknak és az ország nemzetiségeinek „a tolerancia és a kölcsönös tisztelet szellemében” való együttműködését. Mindez azonban már a múlté. A rendszerváltozás után közel három évtizeddel **Ceausescu szelme** kísért országunkban.

Nem elég az, hogy a tartósan fennálló jelenlegi **bel-politikai válság** közepette a román szocialista-liberális kormánypartok és ellenzékiük teljességgel képtelenek a párbeszédre, hanem ugyanez fokozott mértékben érvényes román–magyar viszonylatban, olyannyira, hogy most, a centenárium idején az egész román politikai osztályt – kivétel nélkül – a kibékíthetetlen magyarellenség jellemzi. Ez alól **Klaus Iohannis** államelnök sem képez kivételt, aki német létére kompenzatív módon keresi a román nacionalizmus kegyeit, maga is élen járva a magyarellenes megnyilvánulások tekintetében. Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a vele szövetséges Székely Nemzeti Tanács ez év elején hiába fordult hozzá intézményes és reprezentatív román–magyar párbeszéd beindítására irányuló kezdeményezésével – indítványunk süket fülekre talált az államfőnél.

A diszkriminatív magyarellenes román állampolitika szerves részét képezi **a román jogállamiság** hiányának, ami még az Európai Parlamentet is arra készítette, hogy napirendjére tűzze a kérdést. A posztkommunista román politikai osztály részéről egészében véve szinte teljes mértékben hiányzik **a politikai akarat** nem csupán a nemzeti sajátosságnak számító, rendszerszintű **korruptió** leküzdésére, hanem – egyéb anomáliák mellett – a hagyományosan megoldatlan **kisebbségi kérdés** rendezésére is. E nélkül viszont – hosszú távon – a társadalmi béke és stabilitás megvalósulása aligha képzelhető el.

A közös román–magyar centenáriumi nyilatkozat kezdeményezői és támogatói úgy ítélik, hogy: „mindkét nemzeti közösség biztonságának feltétele a stabil határok léte, illetve a kisebbségi jogok tiszteletben tartása.” Ennek értelmében állnak ki a régóta megrekedt román–magyar párbeszéd folytatása mellett, és intéznék **felhívást** honfitársaikhoz és a hatóságokhoz, a következők szerint: „Tiszteljék meg a Centenáriumot azzal, hogy elvetik a nacionalista uszítást, kerülnek a konfliktust, illetve teret nyújtanak a reményeknek meg az építkezésnek.”

Az Európai Parlament brüsszeli székhelyén jelképes módon és politikai téren ehhez kérjük és igényeljük az Európai Unió hathatós támogatását!

Brüsszel, 2018. október 16.

Tőkés László

VITA EURÓPA JÖVŐJÉRŐL A ROMÁN ÁLLAMFŐ RÉSZVÉTELEVEL

A jövő évi európai parlamenti választásokra való tekintettel egy Európa jövőjéről szóló vitasorozatot indított az Európai Parlament az uniós tagországok állam-, illetve kormányfőinek részvételével. Az október 23-i strasbourgi vita meghívottja **Klaus Iohannis**, Románia államelnöke volt.

A román jogállamiságról tartott október eleji parlamenti vitával összefüggésben szembeötlő volt a kettő közötti éles különbség. Míg **Viorica Dăncilă** kormányfőt ittlétekor jóformán a vádlottak padjára ültették,

ezzel szemben az államfőt – mondhatni – a román demokrácia bajnokaként és lehetséges megmentőjeként méltatták. Ezt tette **Jean-Claude Juncker** is, az Európai Bizottság elnöke, aki valóságos „szellemi vallomást” intézett a magas rangú vendéghez és országunkhoz. „Nagyon szeretem Romániát, amely első pillanattól vállalta az Unióval a szolidaritást, minthogyha egyik alapító tagja lett volna” – mondotta, majd országunk közelebbi EU-elnökségére és a gyulafehérvári nemzetgyűlés küszöbön álló 100. évfordulójára is ki-

► térve így fogalmazott: „Románia centenáriuma az EU ünnepe is egyben, együtt fogjuk megünnepelni ezt a nagy román és európai pillanatot.”

A román államelnök expozéjában – egyebek mellett – „büszke románként” országunk **európai identitásá-**

Klaus Iohannis

ról tett bizonyosságot, ilyenképpen: „A románok nemzeti büszkesége és európai büszkesége nem párhuzamos, hanem együttes valóságok.” A migrációs és a biztonsági kihívások vonatkozásában Románia érdemeit méltatta az európai biztonság és stabilitás védelmében.

A frakcióvezetők és a spontán felszólalók komoly aggodalmaiknak is hangot adtak, különösképpen a **romániai korrupció** és a Velencei Bizottság által is elmarasztalt **igazságügyi reformok** vonatkozásában.

A lengyel és a magyar helyzetet kárhóztatva általában véve elnézéssel tekintettek a romániai állapotokra. „Ne kövessék Lengyelország és Magyarország rossz példáját – harsogta **Guy Verhofstadt** liberális frakcióvezető –, a májusi választásokon a liberális demokrácia és az illiberális autokrácia fog egymással megküzdeni.”

A román európai képviselők konstruktív kritikáját csupán egy-két szocialista társuk személyre szóló vádjai törték meg.

Tőkés László bevezetésképpen elismerését fejezte ki az államelnöknek **az illegális migrációval** szembeni, valamint a **jogállamiság** melletti állásfoglalásai miatt. Az előbbi kapcsán a Magyarországgal, illetve a visegrádi négyekkel való összefogást szorgalmazta **Európa**, európai értékeink és identitásunk védelmében. Felszólalásának gondolatmenetét folytatva ugyanakkor rámutatott, hogy Romániában a jogállamiságot nem csupán a korrupció, hanem a nacionálkommunizmus idejéből örökölt heves **magyarellenesség** is súlyos mértékben veszélyezteti. Klaus Iohannis kisebbségi – német – eredetere utalva az erdélyi magyarok védelmére szólította fel a román államelnököt, nehogy ők is a Ceaușescu-diktatúra által elűzött és kiárusított **szászok** sorsára jussanak.

A vitában elhangzottakra adott válaszában az államfő a 2019 első felére eső román uniós elnökség előtt álló feladatokról és annak prioritásairól szólt. Mivel az egyedi spontán hozzászólásokra érdemben nem jutott ideje reagálni, azt ígérte, hogy írásban fog válaszolni.

HOZZÁSZÓLÁS

AZ EURÓPA JÖVŐJÉRŐL SZÓLÓ VITÁHOZ

Elnök úr! Fogadja őszinte elismerésemet azért, hogy az EU múlt heti brüsszeli csúcstalálkozóján állást foglalt az **illegális migrációval** és az emberkereskedéssel szemben, odahaza pedig határozottan fellépett a korrupció ellenében és a **romániai jogállamiság** védelmében.

Európa jövője érdekében arra kérem, hogy Magyarországgal és a visegrádi négyekkel összefogva keljenek védelmére az európai értékeknek, európai keresztény identitásunknak, nemzeteink szuverenitásának.

Erdélyi magyarként Önt mint német – szász – honfitársamat arra kérem, hogy országunk centenáriumi időszakában ne csak a korrupcióval, hanem a nacionálkommunista vétetésű **magyarellenességgel** szemben is védelmezze a jogállamiságot, nehogy mi is az elfogyatkozott erdélyi szászok sorsára jussunk, akiket a Ceaușescu-diktatúra űzött el szülőföldjükről!

Strasbourg, 2018. október 23.

Tőkés László
EP-képviselő

AZ OKTÓBERI EU-CSÚCSTALÁLKOZÓ MIGRÁCIÓVAL KAPCSOLATOS KÖVETKEZTETÉSEINEK EURÓPAI PARLAMENTI VITÁJÁRÓL

Az Európai Tanács és az Európai Bizottság hagyományos módon nyilatkozni szokott az Európai Parlament plénuma előtt az éppen lezajlott EU-csúcstalálkozók eredményei és következtetései tárgyában. Ennek megfelelően október 24-én **Do-**

nald Tusk, a Tanács elnöke és **Frans Timmermans**, a Bizottság első alelnöke nyújtott tájékoztatást az október 17–18-i **brüsszeli csúcsról**, kiértékelve egyben a tanácskozás eredményeit. Ezt követően a parlamenti frakciók vezetői, illetve vezérszónokai, vala-

▶ mint a felszólaló képviselők fejtették ki véleményüket a találkozóról.

A brüsszeli tanácskozások központi témája kétségkívül a **migráció kérdése** volt. A legnagyobb politikai csoportok képviselői egyöntetűen elégedetlenségüket fejezték ki az ebben az ügyben mutatkozó egy helyben topogás, az állandósuló patthelyzet, illetve a tagországok vezetőinek tehetetlensége miatt. A baloldaliak és a liberálisok a Brüsszel által régóta erőltetett migránspárti intézkedések elfogadását igényelték és sürgették. **Udo Bullmann** szocialista frakcióvezető éles kirohanást intézett az osztrák EU-elnökség ellen, amely – úgymond – „blokkolja a migrációs csomag elfogadását”, és eleve biztosított migrációs útvonalak bevezetését sürgette.

Az előbbiekkal szemben viszont **Tőkés László** néppárti képviselő abbéli elégtételének adott hangot, hogy a csúcstalálkozó nem hozott elszárazított döntéseket, és hogy a bevándorláspárti országoknak nem sikerült ráerőltetni akarataikat a migrációt ellenző tagországokra. Hozzászólásában részletesebben is kitért arra a „**politikai háborúra**”, mely a két fél között zajlik, és pedig azok között, akik erőltetik az illegális bevándorlók kvóták szerinti elosztását, valamint azok között, akik visszautasítják a kötelező elosztásukat; azok között, akik „menedzselni” és legalizálni akarják a törvénytelen bevándorlást, valamint azok között, akik megállítani akarják ezt az újkori népvándorlást; azok között, akik védelmezik a határokat, illetve Európát, és azok között, akik bevallatlanul is kinyitnák a határokat, kiszolgáltatva Európát a beözönlő „honfoglalóknak”. Az illegális migrációval szembehelyezkedő tábor ellenállásának megtörését szolgálja az az **ideológiai hadviselés**, amelyet – jogi köntösben – a központosító szándékú

Brüsszel és a balliberálisok folytatnak Lengyelország és Magyarország, vagy **Emmanuel Macron** és szövetségesei **Matteo Salvini** Olaszországa ellen – mutatott rá erdélyi képviselőnk, aki egyúttal az osztrák elnök-

ség, nevezetesen **Sebastian Kurz** „kötelező szolidaritásra” vonatkozó alternatív javaslatát is védelmébe vette. A küszöbön álló **EP-választásokra** nézve viszont kifejezte reményét, hogy azok áttörést fognak hozni az Unió migrációs politikájában, és azokból az Európai Néppárt is megerősödve fog kikerülni.

„Európa a nemzetek hazája, és nem olvasztótégely” – jelentette ki **Orbán Viktor** miniszterelnök október 23-i ünnepi beszédében. Felszólalása zárásaképpen Tőkés László sem mulasztotta el az **1956-os forradalomról** való megemlékezést, melynek szellemében Magyarország most is kiáll szabadsága és függetlensége mellett.

HOZZÁSZÓLÁS

A 2018. OKTÓBER 17–18-I BRÜSSZELI EU-CSÚCSTALÁLKOZÓ MIGRÁCIÓVAL KAPCSOLATOS KÖVETKEZTETÉSEIHEZ

A múlt heti brüsszeli uniós csúcstalálkozó központi témája kétségkívül a tovább tartó **migrációs válság** volt. Elégtétellel állapíthatjuk meg, hogy Brüsszel és a migránspárti országok nem voltak képesek ráerőltetni akarataikat a migrációt ellenző tagországokra. A tanácskozás résztvevői kénytelen-kelletlen megerősítették, hogy céljuk továbbra is az **illegális bevándorlás** megállítása.

Ezzel szemben az igazság az, hogy az Unióban továbbra is a bevándorlást pártoló és az azt ellenző erők, illetve országok harca folytatódik. Valóságos **politikai háború** zajlik azok között, akik az illegális migrációt megállítani és azok között, akik azt menedzselni és legalizálni akarják. **Ideológiai hadviselést** folytatnak a balliberálisok Magyarország és Lengyelország ellen, **Guy Verhofstadt** kimondottan **Orbán Viktor**, **Emmanuel Macron** és szövetségesei pedig **Matteo Salvini** Olaszországa ellen.

Mindazáltal az osztrák elnökség, illetve **Sebastian Kurz** „kötelező szolidaritásra” vonatkozó javaslata kedvező irányba mutat. A vita a soron következő – decemberi – csúcstalálkozón folytatódik, és remélhetőleg a jövő év májusi választások áttörést fognak hozni az Unió migrációs politikájában.

Reméljük, hogy a megújuló és az európai választásokon megerősödő **Európai Néppártnak** döntő szerepe lesz a megoldás megtalálásában – a nemzetek Európájának és szuverenitásának, értékeinek, kultúrájának és identitásának a megvédelmezésében.

Magyarország mindenesetre az október 23-án kiobbant **'56-os forradalom** szellemében áll ki szabadsága és függetlensége mellett!

Strasbourg, 2018. október 24.

Tőkés László
EP-képviselő

KÖZÖSEN ÜLÉSEZETT MAROSVÁSÁRHELYEN AZ EMNT ÉS AZ SZNT

Három év után ismét Marosvásárhelyen, ezúttal a Vártemplomban tartotta együttes Küldöttgyűlését az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Székely Nemzeti Tanács október 27-én. Tőkés László, az EMNT alapító elnöke és Izsák Balázs, az SZNT elnöke a gyűlés elején mondtak beszédet.

A meghívottak köszöntőbeszédei után a jelenlévő küldöttek elfogadták az SZNT centenáriumi nyilatkozatát, az Erdélyi Nemzeti Tanács megalakulásának száz éves évfordulójára született ünnepi nyilatkozatot, az SZNT álláspontját a román Törvényhozási Tanács 2018. február 23-i 123. számú véleményezéséről, valamint határozatot fogadtak el a Székelyföld területi autonómiájára vonatkozó törvénytervezet és a személyi elvű autonómiáról szóló törvénytervezet újbóli parlamenti beterjesztéséről. A küldöttek – egyebek mellett – határozatban kérték az élitelt politikai foglyok, Beke István és Szócs Zoltán szabadon bocsátását is. Az SZNT az ülésen Gábor Áron-díjban részesítette Csapó I. Józsefet, a tanács korábbi elnökét, a Székelyföld autonómiastatútuma tervezetének kidolgozóját, aki egészségügyi okok miatt nem tudott jelen lenni a díjátadón. Az együttes Küldöttgyűlés végén Sándor Krisztina, az EMNT ügyvezető elnöke elmondta: az EMNT, az SZNT és a Néppárt idén májusban közös aláírásgyűjtésbe kezdett a Marosvásárhelyi Orvosi és

Gyógyszerészeti Egyetem megmentése érdekében, az összegyűlt közel tizenötezer kézjegyet pedig a jövő héten – a tiltakozó petícióval együtt – eljuttatják a tanügyminiszterhez és a kisebbségi oktatásért felelős államtitkárnak is.

A tanácskozáson elfogadott összes dokumentum az EMNT honlapján megtalálható (www.emnt.rog).

ÉVFORDULÓK ÜZENETE

– BESZÉD AZ EMNT ÉS AZ SZNT EGYÜTTES KÜLDÖTTGYŰLÉSÉN –

Csokonai Vitéz Mihály „Marosvásárhelyi gondolatai”-val köszöntöm itt, **Marosvásárhelyen**, a tordai vallásbéke kihirdetésének és megerősítésének 1571-es helyszínéül szolgáló **Vártemplom** megszentelt falai között az EMNT és az SZNT együttes Küldöttgyűlé-

sét, a területi szervezetek és a székely székek tisztelt és szeretett küldötteit, kiemelten is marosvásárhelyi, marossszéki Testvéreinket: „A ti szavatokra lelkem felhevüle / És Vásárhely kies halmára repüle, / Melyről végignézvén e székely földeken, / A hús forrásokon, a fenyves bérceken: / E felséges vidék úgy magához ragadt, / Hogy szűk elmém éppen a felhőkig dagadt.”

A Székelyföld „felséges vidékéről” szóló költői sorok a **hazaszeretetet** sugározzák felénk, mely minket is áthat, és a **hazafiságnak** azt az érzését táplálja bennünk, amely hazája és népe szabadságáért mindenkor kész síkra szállni.

A magyar október, szabadságharcaink alighogy magunk mögött hagyott évfordulói (1848–49, 1956) **Faludy György** sorait juttatják eszembe: „ezerhét-százhárom, nyolcszáznegyvennyolc / és ötvenhat: egyszer minden száz évben / talpra állunk kínzóink ellen”.

A magunk módján és jelenkorunk sajátos viszonylatában most is ezt tesszük. Amint nemzeti ünnepünkön maga **Orbán Viktor** miniszterelnök mondotta: „a ▶

▶ globális kormányzással és ellenőrzéssel szemben válaszszuk a függetlenséget és a nemzetek együttműködését. Utasítsuk el a globalizmus ideológiáját, és támogassuk helyette a hazafiság kultúráját!”

Erdélyi székely és magyar **hazafiakként** a mi Szabadságharcunk nem más, mint az önrendelkezését folytatott küzdelem. A mi szabadságunk maga **az autonómia**. Enélkül nem lehetünk szabadok! Ennek értelmében idézem az **EMNT Küldöttgyűlésének** tavaly októberi határozatát: „Az EMNT a száz évvel ezelőtt megalakult **Erdélyi Nemzeti Tanácsot** történelmi elődjének tekinti, annak szellemével azonosul, értékrendjét magáénak vallja, a nemzetek békés együttélését alapvető értéknek tartva folytatni kívánja az akkor megkezdett harcot a **belső önrendelkezés** elve mentén, és az SZNT-hez hasonlóan ezennel meghirdeti a magyar nemzeti önrendelkezés évét.” Ez a százéves évforduló hozott össze bennünket a Vártemplomba, hogy töretlenül folytassuk nemes elődeink akkor elkezdett harcát.

Közeledik a románok **gyulafehérvári népgyűlésének** 1918. december 1-i centenáriuma. Ezzel szemben mi az ugyanazon év decemberének 22. napján megrendezett **kolozsvári nemzetgyűlésről** emlékezünk meg, amikor is az **Apáthy István** vezette Magyar Nemzeti Tanács és a **Sándor József** által vezetett Székely Nemzeti Tanács egyesült egymással, és együttes erővel lépett fel a **wilsoni elvek** alapján meghirdetett **nemzeti önrendelkezés** érdekében. Mostani összefogásunkkal az akkori Erdélyi Magyar Székely Nemzeti Tanács példáját követjük erdélyi magyar közösségünk autonómiájáért és Székelyföld területi autonómiájáért folytatott küzdelemünkben!

A román egyesülés nagy bajnoka, **Iuliu Maniu** Gyulafehérváron kijelentette, hogy a román nép elnyomottból nem akar elnyomóvá válni. A kolozsvári nemzetgyűlés eszmeisége a megszólalásig hasonlít ehhez: „Nem akarunk uralkodni más nemzetten. De nem tűrjük el és el nem viseljük, hogy fölöttünk más nemzet uralkodjon.”

Ezt a gondolatot, illetve a **gyulafehérvári nyilatkozat** ezen szellemiségét kérjük számon a mai Romániától. A román nemzetgyűlés annak idején nem is

kisebbségekről, hanem „együtt lakó népekről” beszélt. **Klaus Iohannis** államelnöknek a Német Demokrata Fórum élén állott elődje, a nemrég elhunyt **Paul Philippi** professzor sem **kisebbségeknek**, hanem államalkotó népeknek nevezte a magyarokat és a németeket.

Mi, mai magyarok, az **EMNT** és az **SZNT** száz év után is következetesen ragaszkodunk **autonómiánkhoz**. És ebben nem vagyunk egyedül. **Sabin Gherman** egész **Erdély** autonómiája, országunk decentralizációja és föderalizációja mellett érvel – olyannyira, hogy Románia „**legnagyobb kisebbségének**” nem a magyarokat, hanem az erdélyi románokat tartja.

Az agresszív magyarellenességre épülő román centenáriumi fesztivizmussal szemben a román–magyar párbeszéd legutóbbi, október 12-i, kolozsvári ülésén ezért is fogadtuk el azt a **közös nyilatkozatot**, mely népeink közös érdekeit figyelembe véve fejezi ki egyetértését magyarságunk **kulturális és területi autonómiaökövéseivel**. Ehhez kívánjuk megszerezni minél több aláíró, a román többség és a demokratikusan gondolkodó román politikusok támogatását!

A magyar és a székely nemzeti tanácsok századik évfordulójához társul az EMNT és az SZNT meg-, illetve újjáalakulásának **15. évfordulója**. 2003. február 1-én, Szatmárnémetiben a **Királyhágómelléki Református Egyházkerület** rendkívüli és nyilvános közgyűlése nyújtott legitimitást a magyar önrendelkezés mozgalma számára, ami ugyanabban az évben a két nemzeti tanács megalakulásához vezetett. A mai napon ezért is hálát adunk Istennek, és köszönetet mondunk a Király-hágó melléki református egyháznak.

Egyházi támogatással megvalósult összefogásunk bibliai háttere és üzenete **Pál apostol** szavaival ekképpen fogalmazható meg: „mi nem vagyunk a meghátrálás emberei, hogy elveszünk, hanem a hitéi, hogy életet nyerjünk” (Zsid 10,39).

Hol állunk most? Minő reményre jogosít fel bennünket a jelenlegi romániai helyzet?

Önrendelkezésünk száznál is több fokmérője az a tényállás, hogy helyi önkormányzataink súlyos büntetések tilalma alatt még azt sem írhatják ki székházait homlokzatára, hogy: „községháza” vagy „városháza”. Zászlaink kítűzéséért nagy összegű pénzbüntetésekkal sújtanak bennünket.

A **nemzeti szocializmussal** rokonítható **nemzeti kommunizmus** a Ceaușescu-korszakot idéző módon veti tilalom alá közösségi tulajdonainkat, egyházainkat és iskoláinkat. A titkosszolgálatokkal lepaktáló román igazságszolgáltatás az áldemokratikus legalizmus módszerével forgat ki jogainkból és javainkból.

Elidegeníthetetlen demokratikus jogunk volna dönteni településeinkről, elrabort ingatlanainkról, iskoláinkról, egyetemeinkről. Mindez a kommunista diktatúra bukása után harminc évvel is vágyálomnak számít. Ennek vonatkozásában gondoljunk csak a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem drámai helyzetére.

A romániai jogállamiságról szóló európai parlamenti vitában még csak említés sem történik minderről, pedig a romániai **intézményes magyarellenesség** éppen olyan mindennapi valóság, mint a **korruptió** vagy mint a hatalmi ágak összefonódása. ▶

► Politikai foglyok ülnek börtönben, Romániában. **A vádlott** maga a magyar nemzet, a terrorizmussal igaztalanul megvádolt székelység. **Az elítéltek** viszont **Beke István** és **Szócs Zoltán**. Ők a bűnbakok – nemzeti közösségünk megfélemlítésére. Esetük az **ukrajnai magyarok** szorongatott helyzetére emlékeztet.

Az említett román–magyar közös nyilatkozat szellemében éppen itt volna az ideje rendezni „közös dolgainkat”. Erre a rendszerváltozás kezdete óta szorgalmazott országos szintű **román–magyar kerekasztal**, egy román–magyar **társadalmi-politikai szerződés** volna a legalkalmasabb. Az EMNT és az SZNT ez év elején

megújított kezdeményezése azonban ismételten süket fülekre talált lohannis államelnöknél és országunk többi főméltóságánál.

Márpedig száz év után most sem mondhatunk többet és jobbat annál, hogy **Trianonra a legjobb válasz: az autonómia**. A gyulafehérvári határozatok értelmében Erdélyben biztosítsanak „teljes szabadságot az összes együtt lakó nép számára”!

Tőkés László

Elhangzott a marosvásárhelyi vártemplomban, 2018. október 27-én.

NOVEMBERI ESEMÉNYNAPTÁR

2018. november 1. • Nagyvárad, EP-iroda

Közös EMNT-EMNP-sajtótájékoztató

Tőkés László EP-képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke és Csomortányi István, az Erdélyi Magyar Néppárt pártigazgatója, a Bihar megyei szervezet elnöke tájékoztatták a média képviselőit *Centenáriumaink – Nagyvárad városnapja* címmel. Képviselőnk ezúttal egy nyilatkozatot is kiadott **a román és a magyar centenáriumok** megünneplése tárgyában. *(Részletek jelen kiadványunkban.)*

November 5. • Nagyvárad, EP-iroda

Sajtóértekezlet

Tőkés László ezúttal **Kincses Előd** és **Menyhárt Gabriella** ügyvédekkel, kisebbségi jogvédőkkel együtt informálta a médiát egyes romániai magyar vonatkozású kisebbségi jogérvényesítési perekről. *(Lásd a vonatkozó tudósítást.)*

November 5–6. • Brüsszel

Európai parlamenti munkahét

November 6. • Brüsszel

Konferencia az önrendelkezésről

látogatott az EMNT és az SZNT tagjaiból álló látogatócsoport, amely az EP-ben folyó munkába is betekintett. *(Beszámolóink és képviselőnk nyitóbeszéde kiadványunk elején olvashatók.)*

November 7–8. • Helsinki

Európai néppárti tanulmányi napok és kongresszus

Tőkés László, a Fidesz-KDNP európai képviselője részt vett mind az Európai Parlament néppárti frakciója által rendezett hagyományos tanulmányi napokon, mind pedig az Európai Néppárt 25. kongresszusán. *(Lásd a vonatkozó összefoglalót.)*

November 9. • Budapest, EP-iroda

Fogadónap

• Budapest, Józsa Judit Galéria

Könyvkiállítás-megnyitó

A Péter Pál kiadó könyvkiállítása abból az alkalomból nyílt meg a magyar fővárosban, hogy harminc éve jelent meg a mai Erdélyt bemutató, 46 honismereti és irodalmi fotóalbumot felölelő sorozat első kötete. Egyúttal bemutatták a két legfrissebb kötetüket. *(Tőkés László tárlatnyitó beszéde kiadványunkban olvasható.)*

November 11. • Nagyvárad, olasz református templom

Lelkipásztor-választás

• Nagyvárad, Szent László tér

Szent Márton napi vásár

November 12–15. • Strasbourg

Európai parlamenti munkahét

November 17. • Kolozsvár

Pap Géza temetése

Az Erdélyi Református Egyházkerület 2000–2012 között szolgált 45. püspökének gyászszertartását a Farkas utcai református templomban tartották, ahol **Bogárdi Szabó István** dunamelléki püspök hirdette Isten vigasztaló ígését. Felolvasták **Orbán Viktor** miniszterelnök búcsúlevelét, továbbá **Kató Béla** hivatalban lévő erdélyi püspök is elbúcsúztatta elődjét. A november 13-án váratlanul, 64 évesen megboldogult **Pap Géza** volt püspök, kolozsvár-felsővárosi lelkipásztor földi maradványait a Házsongárdi temetőben helyezték ►

Az Európai Parlament belgiumi székhelyén rendezték meg az Önrendelkezés Európában című konferenciát Tőkés László EP-képviselő parlamenti irodájának szervezésében. Ezen alkalomból Belgium fővárosába

➤ örök nyugalomra. Temetésén **Tőkés László** európai parlamenti képviselő, a Királyhágymelléi Református Egyházkerület előző püspöke is részt vett.

November 18. • Sepsiszentgyörgy

A Székely Nemzeti Tanács centenáriumi nagygyűlése

Az utóbbi száz év jogküzdelmét felidéző centenáriumi nagygyűlést, a Székelyföldnek területi autonómiát követelő tüntetést tartottak Háromszék fővárosában, ahol a szónokok az 1918-as gyulafehérvári határozatban tett, máig beváltatlan autonómiaígéreteket kérték számon Bukaresten. Felszólaltak: **Tőkés László**, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke, **Izsák Balázs**, a Székely Nemzeti Tanács elnöke, **Szilágyi Zsolt**, az Erdélyi Magyar Néppárt elnöke, **Mezei János**, a Magyar Polgári Párt választmányának elnöke, valamint **Sabin Gherman** újságíró, ismert transzilvanista aktivista. (Képviselőnk beszéde kiadványunkban olvasható.)

November 19–22. • Brüsszel

Európai parlamenti munkahét

November 23. • Budapest, Oktatásért Felelős Államtitkárság

Találkozás Lőrinczi Zoltán helyettes államtitkarral

Legutóbb idén júliusban, a Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktábor alkalmával, egy tematikus kerekasztalbeszélgetés keretében nyílt lehetőség hasonló találkozásra, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógy-szerészeti Egyetem (MOGYE) válságos helyzetének megvitatása céljából. Ez alkalommal **Tőkés László**

budapesti hivatalában kereste fel **Lőrinczi Zoltánt**, a Kárpát-medence magyar oktatásának fejlesztéséért felelős helyettes államtitkárt, a MOGYE volt tanárát, hogy az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanácsnak a felszámolásra ítélt marosvásárhelyi egyetemmel kapcsolatos politikai álláspontját megbeszéljék és azt a magyar-

országi illetékes oktatásügyi hatóságok álláspontjával egyeztessék. Arról is szó esett, hogy a Partiumi Keresztény Egyetem továbbra is számíthat az illetékes kormányzati szervek anyagi támogatására. A megbeszélésen **Nemes Csaba** minisztériumi főtanácsadó (EMMI), európai képviselőnk budapesti irodájának a vezetője is részt vett.

November 23. • Temerin, Szerbia

A Kárpát-medencei Magyar Autonómia Tanács centenáriumi konferenciája

A KMAT és a Vajdasági Magyar Demokrata Párt szervezésében tartották meg a dél-bácskai kisvárosban a *Háborús veszteségeink és az újvidéki Nagy Szerb Nemzetgyűlés következményei a délvidéki magyarok sorsára* című emlékkonferenciát. (Lásd a beszámoló és Tőkés László KMAT-elnök beszédét lapunkban.)

November 26. • Nagyvárad, EP-iroda

Munkamegbeszélés

November 26–29. • Brüsszel

Európai parlamenti munkahét

November 30. • Nagyvárad, EP-iroda

Fogadónap. Munkamegbeszélés

„MI, MAGYAROK NEM NACIONALISTÁK, HANEM PATRIÓTÁK VAGYUNK”

November 1-én sajtótájékoztató színhelye volt a nagyváradai európai parlamenti iroda. **Tőkés László** EP-képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke és **Csomortányi István**, az Erdélyi Magyar Néppárt pártigazgatója, a Bihar megyei szervezet elnöke *Centenáriumaink – Nagyvárad városnapja* címmel informálták a média képviselőit.

Előljáróban Tőkés László megvilágította ezen cím első felét, kifejtve: idei magyar és román százados évfordulóink egymással ellenkező előjelűek. Így például a nagy magyar államférfi, **Tisza István** száz évvel ezelőtti meggyilkolása után közvetlenül a történelmi Magyarország szétesett, amiből az akkori Románia is profitált. Továbbá a **gyulafehérvári nemzetgyűlés** közelgő ➤

centenáriumát Nagy-Románia megszületésének évfordulójaként ünneplik a románok, noha az ugyanazon időben megalakult **Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács** és **Székely Nemzeti Tanács** a magyar érdekek védelmében lépett fel, Erdélyt a történelmi Magyarország elidegeníthetetlen részeként képzelve el. „Román honfitársainknak meg kell érteniük és át kell érezniük, hogy ezek az örömmünnepek a mi számunkra **gyászünnepek**. Éppen ezért nem várhatják el tőlünk, hogy parancsszóra örvendezzünk és tapsoljunk” – mondotta a püspök. Ezzel arra is utalt, hogy a város napjának kikiáltott október 12-ét úgy ünnepelteti a nagyváradi román többségű előljáróság, mintha a „felszabadító” szovjet és román csapatok 1944-es bevonulására a város minden lakosának büszkének kellene lennie.

A továbbiakban az EMNT elnöke rosszállását fejezte ki, amiért az **RMDSZ** egyes előjárói ma is együtt ünnepelnek a román nacionalistákkal a magyarság „fekete napjain”, miként tette azt egy korábbi magyar miniszterelnök 2002-ben egy budapesti szállodában. De elítélte **Jean-Claude Juncker** európai bizottsági elnököt is, aki az egész Unió ünnepének nevezte Erdély elszakítását Magyarországtól, ezzel megsértve a világ összmagyarságát. A szász nemzetiségű **Klaus Iohannis** román államfő is érthetetlen módon ünnepli azt az impériumváltást, amely a őshonos erdélyi német közösség szinte teljes kipusztulását vonta maga után. Tőkés László kárhoztatta azt a tényt, hogy közös hazánk, Románia harsány nemzeti ünnepei többnyire a **történelmi-politikai magyarellenesség** érzésvilágára és pszichózisára épülnek, súlyosan sértve az államalkotó erdélyi magyar közösséget. Emlékeztetett: a nemrég Kolozsváron lezajlott román–magyar konferencia közös nyilatkozatában felhívással fordultak honfitársainkhoz és a hatóságokhoz: „tiszteljék meg a Centenáriumot azzal, hogy elvetik a nacionalista uszítást, kerülik a konfliktust, illetve teret nyújtanak a reményeknek és az építkezésnek”.

Európai képviselőnk kitért arra is, hogy mit veszített az elmúlt száz év alatt az idegen uralom alá került erdélyi magyarság. Tiszta vizet kell önteneni a pohárba, és nem érdemes köntörfalazni – jelentette ki –, amikor elmondjuk minden alkalommal és minden fórumon, amikor és ahol lehetséges, hogy mi, magyarok semmit sem nyertünk, miközben a románoknak ölükbe hullott **Erdéllyel** minden, ami itt a századok során felhalmozódott, de még ezt sem voltak képesek kellőképpen megbecsülni és megőrizni. Ugyanakkor „a román hatalom megfosztott **tulajdonainktól, jogainktól** és **szabad-**

ságunktól – és ezeknek száz év után, a mostani áldemokráciában sem tudunk birtokába jutni” – utalt ezzel az elgáncsolt restitúciós folyamatra, a posztkommunista visszarendeződésre, a politikai alapon bebörtönzött és az országból kiutasított magyarokra, állandósult közösségi sérelmeinkre.

Végezetül Tőkés László arra kért minden becsületes románt, hogy ne a nacionalizmus túlhajtásával, hanem inkább a hazafiság méltóságával viszonyuljon Románia nemzeti kisebbségeihez. „A nacionalista jogot sért, a patrióta jogot véd” – idézte ezzel kapcsolatban a nagy magyar költőt, **Illyés Gyulát**. A sajátos nagyváradi közállapotokra is kitérve – ahol a tehetetlenségét palástolni kívánó RMDSZ folyvást a pragmatikus román polgármestert ócsárolja – kijelentette: ahogy a „magyar kártya” bevetését a román nacionalisták által, úgy a „román kártya” RMDSZ-aktivisták általi alkalmazását is vissza kell utasítani.

A sajtótájékoztató második felében Csomortányi István vázolta röviden, hogy milyen aktuális kihívásokkal szembesül napjainkban a Néppárt, illetve az ország és Bihar megye magyarsága. Ezek mögött kirajzolódik az **etnikai konfliktusok** gerjesztésének állandó szándéka éppúgy, mint az országban és Bihar megyében hatalmon lévő balliberális koalíció **kettős beszéde**: a Szociáldemokrata Párt és partnere, az RMDSZ más-más kommunikációt folytat a többség és a kisebbség irányába. Kérdésekre válaszolva mind Tőkés László, mind Csomortányi István kitartó elkötelezettséget kívánt minden magyar érdekvédőtől a szállóigévé vált fejedelmi útmutatás alapján: „nem mindig lehet megtenni, amit kell, de mindig meg kell tenni, amit lehet”.

NYILATKOZAT A ROMÁN ÉS A MAGYAR CENTENÁRIUMOK MEGÜNNEPLÉSE TÁRGYÁBAN

Október 12-én, a kolozsvári Vallásszabadság Házában a román–magyar kapcsolatok jövőjéről tartottunk konferenciát az idei évre eső **centenáriumaink** összefüggésében.

Magyar és román százados évfordulóink egymással ellenkező előjelűek. Tegnap este – a reformáció emléknapján – volt miniszterelnökünk, a jeles magyar

államférfi, **gróf Tisza István** meggyilkolásának a századik évfordulójáról emlékeztünk meg. Tragikus halála – jelképes értelemben – az Osztrák–Magyar Monarchiát alkotó nagy Magyarország pusztulását is jelentette. Ezzel szemben a **gyulafehérvári nemzetgyűlés** közelgő centenáriuma Nagy-Románia megszületésének évfordulójaként ünneplik a románok. ➤

➤ Hasonló a helyzet **Nagyvárad** október 12-i városnapjával, melyet a román városvezetés a néhai kolozsvári sovinszta polgármestert, **Gheorghe Funart** meghaladó provokatív külsőségek közepette ünnepelt meg. Számunkra ugyanez a nap nem egyebet, mint a **Szent László király** alapította nagy múltú magyar városnak a román megszállását jelentette.

Hasonlóképpen áll szemben egymással az egykori Magyarországot felbomlasztó román, szlovák és szerb **nemzeti tanácsok** százados méltatása a magyar érdekek védelmében létrehívott **Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács** és **Székely Nemzeti Tanács** centenáriumaival.

Román honfitársainknak meg kell érteniük és át kell érezniük, hogy ezek az örömnépeik a mi számunkra **gyászünnep**ek. Éppen ezért nem várhatják el tőlünk, hogy parancsszóra örvendezzünk és tapsoljunk.

Az erdélyi magyar közösség éppen ezért mélységesen elítéli azokat az RMDSZ-es közéleti szereplőket – Szatmár megye tanácsának elnökét és a körzet parlamenti képviselőjét –, akik **Nagykároly** román megszállásának emléknapiján képesek voltak együtt ünnepelni a magyarságunkat gyalázó román hatalommal.

Hasonlóképpen gondolunk vissza **Medgyessy Péter** volt magyar miniszterelnökre és az RMDSZ egyes parlamenti képviselőire, akik a budapesti Kempinski Szállodában a század elején **Adrian Năstase** akkori kormányfővel együtt koccintottak a gyulafehérvári román nemzetgyűlés évfordulója alkalmából.

Ehhez hasonlóan **Jean-Claude Juncker** európai bizottsági elnököt is elítéljük azért, hogy az Európa jövőjéről szóló legutóbbi európai parlamenti vitanapon Európa és Románia közös ünnepeként méltatta a gyulafehérvári román népgyűlés centenáriumát. Amúgy a vitanap vendégeként jelen lévő **Klaus Iohannis** államelnököt sem tudjuk megérteni, hogy miként képes azt a gyulafehérvári határozatot ünnepelni, mely – tulajdonképpen – a hajdan volt hét-nyolcszázézer erdélyi szász-német közösség szinte teljes kipsztlulását vonta maga után.

Mindezeket szem előtt tartva teljességgel elhibáztottnak tartjuk, hogy közös hazánk – Románia – december 1-jei **nemzeti ünnepe** és egyes városi ünnepei alapvetően a **történelmi-politikai magyarellenesség** érzésvilágára és pszichózisára épülnek, és ezáltal súlyosan sértik az államalkotó erdélyi magyar közösséget. Októberi román–magyar közös nyilatkozatunkban ezért is fordultunk felhívással honfitársainkhoz és a hatóságokhoz: „tiszteljük meg a Centenáriumot azzal, hogy elvetik a nacionalista uszítást, kerülnek a konfliktust, illetve teret nyújtanak a reményeknek és az építkezésnek”.

Mi, magyarok egy „beteljesülések nélküli száz évek” ítéljük a mögöttünk hagyott évszázadot. Minek is örülnénk tehát a centenáriumon? A román hatalom

megfosztott **tulajdonainktól, jogainktól és szabadságunktól** – és ezeknek száz év után, a mostani áldemokráciában sem tudunk birtokába jutni.

Joggal tevődik fel a kérdés: mit köszönhetnek az erdélyi magyarok a száz éve kikiáltott román impériumnak? A mérleg nagyon szegényes. **Sokat veszítettünk**, és szinte semmit sem nyertünk.

Ezzel szemben viszont joggal állapíthatjuk meg azt, hogy Románia, a románok **sokat nyertek** a volt erdélyi, bánági, Körös-vidéki, máramarosi magyar területek megszerzése által.

Nagyváradért – példának okáért – román honfitársaink igazán hálásak lehetnének. Száz év után is szinte minden, ami fontos ebben a városban, a régi magyar, zsidó múlt öröksége. Még a román ortodox és görög-katolikus főtemplomok is a régi magyar időben épültek.

Ilie Bolojan polgármester szándéka és politikája részben érthető: nacionalista városvezetőként a román többség érdekeit képviseli. Mi, magyarok viszont nem **nacionalisták**, hanem **patrióták** vagyunk. „A naciona-

lista jogot sért, a patrióta jogot véd” – fogalmazta meg nagy költőnk, **Illyés Gyula**. Azt kívánjuk, hogy a Polgármester úr, a többségi román hatóságok és politikai pártok ne nacionalisták, hanem patrióták legyenek, és védjék, segítsék, támogassák számbeli kisebbségbe szorult magyar közösségünket.

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és az Erdélyi Magyar Néppárt nevében azzal a **felhívással** fordulunk Nagyvárad vezetőségéhez, hogy városunk napját október 12-ike helyett egy olyan napra tűzzék ki, mely nem megoszt és szembeállít, hanem románokat és magyarokat összekapcsol egymással.

A váradi magyarságért végzett szolgálatában teljes mértékben támogatjuk **Zatykó Gyula** polgármesteri tanácsadót. Mint amiképpen a „magyar kártya” bevetését a román nacionalisták által, azonképpen a „román kártya” **RMDSZ-vezérek** általi alkalmazását is határozottan visszautasítjuk.

A nagyvárad – és erdélyi, partiumi – magyarok nem alkudhatnak meg. A magunk helyén, saját magunk, valamint városunk és országunk érdekében vegyünk példát a száz évvel ezelőtti románokról, **Aurel Lazăr** és nemzedéke hazafiságáról, és ezenképpen álljunk ki magyarságunk mellett. Ne hátráljunk meg, és ne dezertáljunk!

Nagyvárad, 2018. november 1.

Tőkés László
EP-képviselő
EMNT-elnök

A MAGYAR JOGÉRVÉNYESÍTÉS GÖRÖNGYÖS ÚTJAI ROMÁNIÁBAN

November 5-én sajtótájékoztatót rendeztek a nagyváradi európai parlamenti irodában romániai magyar vonatkozású, folyamatban lévő kisebbségi jogérvényesítési perekéről. **Tőkés László** EP-képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke házigazdaként előrebocsátotta, hogy melyek azok az esetek, amelyekről **Kincses Előd** és **Menyhárt Gabriella** ügyvédek, kisebbségi jogvédőkkel együtt beszélni kívánnak. Elsőként a romániai rendszerváltozás évében és közvetlenül azután végbement **tragikus eseményekről** esett szó, amelyeket mindmáig nem tártak fel kellőképpen a nyomozati szervek, a véltlen áldozatok nem kaptak megfelelő elégtételt, az igazságszolgáltatás pedig nem torolta meg elvárható módon az elkövetett bűnöket. Másodsorban az állami kitüntetés elvételének botrányos esetéről, azt követően pedig a szekus **rágalmazók** ellen indított eljárásról fognak szólni. A negyedik téma a magyar nemzeti és közösségi **szimbólumok** romániai kálváriája, amit a jelek szerint ebben az országban már megnyugtató módon rendezni sem lehet, szükség lesz nemzetközi jogvédelemre.

A tájékoztatón elhangzott: míg az 1989. decemberi népfölkelés és az 1990-es bányászjárások dossziéit európai uniós nyomásra újranyitották, bizonyos ítéletek és egyes elégtételadások megtörténtek – persze korántsem kielégítő módon –, addig az 1990 márciusában végrehajtott marosvásárhelyi magyarellenes pogrom kitervelőit és végrehajtóit még csak nem is azonosították. Márpedig a „**fekete március**” az 1989-ben hatalomra került új vezetés a titkoszolgálatokkal és a román nacionalista szervezetekkel karöltve tudatosan rendezte meg, ennek ma már könyvtárnyi irodalma van. Ma már az sem titok, hogy Ion Iliescuék már ekkor „hadba szólították” a Zsil-völgyi bányászokat – a Görgény-völgyi román parasztokhoz hasonlóan –, akiket vonatokon indítottak el Marosvásárhely felé. Bevetésükre végül azért nem került sor, mert a magyarság akkori vezetői – például maga Kincses Előd is – lebeszéltek a székelyeket arról, hogy meginduljanak vásárhelyi testvéreiket megvédeni. Az emberáldozatokkal is járó március 20-i tömegverekedés végül nem fajult polgárháborúvá, de a román hatóságok részrehajlóan jártak el az események megítélésekor és a résztvevők számonkérésekor. A bukaresti legfelsőbb bíróság mind a mai napig nem hajlandó alapos nyomozást elrendelni az emberiség elleni bűncselekménynek minősíthető magyarellenes pogrom felelőseinek azonosításáért, holott tavaly is kaptak részletes és teljes feltárást sürgető felkérést. Menyhárt Gabriella elmondta: panasszal fordultak a strasbourgi székhelyű **Emberi Jogok Európai Bíróságához**, mivel Romániában sérül a jogszolgáltatáshoz való alapvető emberi jog, amit csak tetézni látszik az a nyilvánvaló tény, hogy maga az EJEB is szelektíven viszonyul a román–magyar, etnikai jellegű konfliktusok ügyében hozzá forduló panaszosokhoz:

folyamodványaik nagyon nagy százalékban nem is kerülnek a bíróság napirendjére.

Kincses Előd a továbbiakban elmondta: hiába támadták meg a román legfelsőbb bíróságon az államfő ama rendeletét, amellyel megvonta Tőkés Lászlótól az 1989-es fordulatban játszott szerepéért kapott magas állami kitüntetést, a magas instancia február óta halogatja a per kitűzését. Szégyenletes példaként áll a világ előtt ez a durva diszkrimináció: a román forradalom hőstől rosszul fordított tusnádfürdői politikai nyilatkozatai miatt jogtalanul és szabálytalanul elveszik a **Románia Csillagát**, miközben tucatnyi köztörvényes, jogerősen elítélt, börtönviselt bűnöző háborítatlanul birtokolhatja azt! Ugyanilyen égbekiáltó az a 2014 óta húzódó per, amelyet az öt televízióműsorokban rágalmazókkal szemben indított Tőkés László, akit külföldi kémnek és hazaárulónak állítottak be a Ceaușescu-rezsim politikai rendőrségének főkolomposai. Az **Antena 3** csatorna és **Mihai Gădea** műsorvezető, valamint **Filip Teodorescu** és **Ioan Talpeș** komisszárok ellen zajló bukaresti perben január 10-én lesz újabb forduló, de még csak a tanúmeghallgatások fázisában. „Az egykori szekusok ma sem tudják elnézni Tőkés Lászlónak, hogy akkori kiállításával olyan folyamatot indított el, amit ők emberi-szakmai kudarcként éltek meg” – világította meg Kincses Előd annak a rágalomhadjáratnak az egyik okát, ami ma is zajlik a román médiában a püspök ellen.

Végül az ún. **zászlóperekéről** is szó esett. A nagyváradi európai parlamenti iroda homlokzatára kifüggesztett lobogók közül a székely és a partiumi zászló szúrta a helyi közigazgatás szemét, ezek ügyében folytak különböző eljárások, amelyek immár Strasbourgba tevődtek át, mivel Romániában az igazságszolgáltatás részrehajlóan bírálta el a nemzeti kisebbségek közösségi és regionális jelképeikhez való hatalmi viszonyulást, jórészt magyarellenes döntéseket hozva ezek ügyében.

AZ EURÓPAI NÉPPÁRT HELSINKI KONGRESSZUSÁRÓL

November 8-án Finnország fővárosában, Helsinkiben tartotta **25. kongresszusát** az Európai Néppárt, amely azoknak a jobbközép politikai szervezeteknek a családja, melyek gyökerei mélyen visszanyúlnak az európai kontinens történelmébe és civilizációjába, ugyanakkor már a kezdetekben úttörő szerepet játszottak az európai projektekben. Az Európai Néppártot (angolul European People's Party – EPP) mai formájában kereszténydemokrata pártok alapították 1976-ban, később konzervatív pártok és más jobbközép irányultságú pártok is csatlakoztak hozzá. A legnagyobb európai pártcsalád, a 28 tagú Európai Unió minden szervezetében képviselteti magát, és ugyanígy a legnagyobb párt a 47 tagországot tömörítő Európa Tanácsban is. A Néppártnak 39 országból összesen 74 tagpártja van, elnöke 2013 óta az elzászi (francia) **Joseph Alexander Daub**.

A kongresszust megelőzően az Európai Parlament néppárti frakciója megrendezte a hagyományos tanulmányi napokat Európa jövője tárgyában. **Tótkés László**, a Fidesz-KDNP nemzeti listáján európai parlamenti mandátumhoz jutott erdélyi képviselő részt vett mind ezeken, mind pedig a pártkongresszuson.

Elemzők szerint az Európai Néppárt kongresszusán egyértelmű kereszténydemokrata fordulat történt azzal, hogy **Manfred Weber**, a Bajor Keresztényszociális Unió (CSU) politikusát, a Néppárt európai parlamenti képviselőcsoportjának vezetőjét választották meg az EPP csúcsteljesítményének az Európai Bizottság elnöki posztjára **Alexander Stubb** finn bevándorláspárti politikussal szemben, nagy többséggel.

A nemzetek nélkül Európa elvesztené identitását, elvesztené lelki és kulturális arculatát; Európa a nemzetek Európája lesz, vagy nem lesz – mondta **Orbán Viktor** magyar miniszterelnök kongresszusi beszédében, amelyben kiemelte: a közép-európai nemzetek újracsatlakozásával Európa békésebb, erősebb és gazdagabb lett, mint volt. Európát mindig az erős nemzetek tették sikeressé, és ez ma is érvényes: „nincs erős Európa sikeres nemzetek nélkül” – jelentette ki.

Kifejtette: a szocialisták, a liberálisok és a zöldek egy gyökereit és szellemi, lelki identitását veszített Európát akarnak. A mi európai vízióink azonban a nemzetek Európája, amelynek 27 arca van, és amely „egyszerre keresztény és demokrata” – mutatott rá, immár nem számolva az unióból való kilépés előtt álló Nagy-Britanniával. A kormányfő azt mondta: „mi az EPP, a győztesek pártja vagyunk”, a győzelem „része a DNS-ünknek”. „Ahhoz vagyunk szokva, hogy az emberek a saját pártjuknak tekintenek bennünket, mint ami hozzájuk tartozik, őket képviseli, és harcol értük” – magyarázta.

Orbán Viktor közölte: az elmúlt öt évben az EPP adta Európa vezetését, és vállalni kell a felelősséget azért, hogy „az angolokat nem tudtuk belül, a mig-

rásokat pedig nem tudtuk kívül tartani Európán”.

2011-ben még tizenhat országban adták a kormányfőt, ma pedig már csak hatban – mondta. Hozzátette: „nem csoda, hogy az önbizalmunk megsérült és behorpadt”. Kiemelte: ha 2019-ben nyerni akarunk – márpedig akarunk –, akkor vissza kell találni a győzelem útjára. Ideje, hogy újra győztesként gondolkodjunk, cselekedjünk és győztesként viselkedjünk” – mondta.

A magyar miniszterelnök úgy vélte, először helyre kell állítani az Európai Néppárt egységét, ezért „sohasem szavazzunk bizalmat olyanoknak, akik arra építik a személyes ambícióikat, hogy a szocialisták és a liberálisok kritikáját behozzák az EPP-be”. Azt is mondta, hogy vissza kell térni a szellemi gyökereinkhez, és meg kell hirdetni **a kereszténydemokrácia reneszánszát**. Az olyan abszurdításokat, mint Fidel Castro és Karl Marx dicsérete, felejtjük el” – fogalmazott. Nem szabad elfogadni a baloldali és a liberális média mércéjét, hanem a saját útjukat kell járniuk. „Ha nekik akarunk megfelelni, akkor vereségre ítéljük magunkat” – vélekedett. Kitért rá: a sikereiket meg kell becsülniük, hiszen „aki nem becsüli meg a saját győzteseit, ki fogja érdemelni a kudarcot”. Az európai választásokat is a saját országaikban kell megnyerni, és ahhoz, hogy az EPP újra a győztesek pártja legyen, győztes miniszterelnökökre van szükség – mutatott rá.

A kormányfő elmondta: a kulcs a győzelemhez ugyanaz, mint volt, újra az emberek oldalára kell állni. „Védjük meg őket az illegális migrációtól, a terrorizmustól, a bűnözéstől és a gazdasági bajoktól, írjuk fel újra a zászlónkra a régi igazságot: vagyis: a néptől, a nép által, a népért” – hangsúlyozta.

A 2019. májusi európai parlamenti választások kapcsán elmondta: a **Fidesz** mindent meg fog tenni, hogy jövőre sikerre vezesse az EPP-t Magyarországon. Közölte: „mi, akiket odadobtak a Szovjetunió- ➤

► nak, sosem hittük el, hogy létezik két Európa”, a közép-európai szabadságharcosok mindig tudták, hogy **Európa csak egy van**, és „mi csak az újraegyesített Európában kaphatjuk vissza a szabadságunkat”. Orbán Viktor hangsúlyozta: a Fidesz az Európa újraegyesítéséért folytatott harcokban született. Kiemelte: jó látni, hogy „nemcsak mi, de a többi közép-európai ország antikommunista, szabadságpárti és Európa-párti pártjai is itt vannak velünk együtt az EPP-ben: lengye-

lek, szlovének, csehek, szlovákok, horvátok, románok, szerbek, bolgárok és a baltiak is. Ez kitűnő alkalom arra, hogy tiszteljük a Néppárt egyik legkiválóbb államférjiját, **Helmut Kohl** kancellár előtt, aki legutóbbi, máltai kongresszusunk óta hagyott itt bennünket” – mondta, kiemelve, hogy ő volt az, aki meghívta a Fideszt a Néppárt soraiba, és megértette: van, hogy egy család tagjai nem értenek egyet, de mindig egyeségek.

HÁROM ÉVTIZEDNYI ERDÉLY-SZOLGÁLAT

November 9-én a Péter Pál Könyvkiadó könyvbemutatója zajlott és kiállítása nyílt meg a magyar fővárosban, az V. kerületi **Józsa Judit Galériában**, mégpedig abból az alkalomból,

hogy harminc éve jelent meg a mai Erdélyt bemutató, 46 honismereti és irodalmi fotóalbumot felölelő sorozatuk első kötete. Nem véletlenül lett hát a kiállítás címe: *30 év – 46 kötet*.

Egy gyorsösszegzés: 7900 db fotó, 5500 oldalnyi könyv, 2,6 millió megtett kilométer. A **Váradi Péter Pál-Lőwey Lilla** házaspár (a férj nagyváradi, a feleség szovátai gyökerekkel rendelkezik) maga vallja: „Hosszú évek óta járjuk Erdély tájait. Aprólékos munkával feltérképez-

tük, lefotóztuk szépségeit, értékeit, összegyűjtöttük e történelmi tájegység kincseit, melyeket eddig 46 honismereti és irodalmi fotóalbum formájában tártunk olvasóink elé.” Ezekhez előszókat és ajánlásokat neves erdélyi személyiségek írtak.

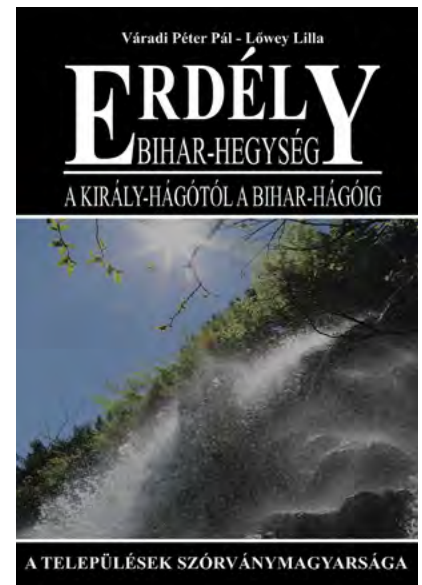
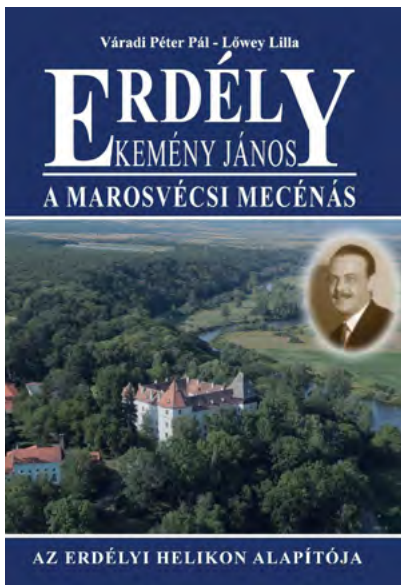
A tárlatnyitóval és dedikálással egybekötött könyvbemutatón a veszprémi szerzőpáros két legutóbb megjelent **Erdély-albumát** vehették kézbe és vásárolhatták meg kedvezményesen a jelenlévők, ezek a *Kemény János, a marosvécsi mecénás* és a

Bihar-hegység. A Király-hágótól a Bihar-hágóig című kötetek. (Itt érdemes megjegyezni, hogy eme második album még a címében is arra törekszik, dicséretes módon, hogy visszahozza a köztudatba és a mai magyar köznyelvbe a Partium és Erdély határán lévő Bihar-hágót, ahol az Aranyos folyó forrásvidéke is található, s amit román nyelvi hatásra, asszimilációs jelenségeként Vertop, Virtop, Vartop, Vurtop – sőt Vértop, pedig a vérhez véggépp semmi köze – néven emlegetnek egyre inkább, szóban és írásban egyaránt, főként amióta síparadicsom és üdülőtelep épült ki rajta. A Pasul vagy Şaua Vártop román toponímiában az első szó a há-

gót, nyerges jelent, a második szláv eredetű kifejezés, gödör, mélyedés, szakadék, vízmosás, sötét meredély jelentéssel.)

Az eseménynek **Tőkés László** európai parlamenti képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke és **Gajdics Ottó**, a Magyar Idők napilap és a Karc Rádió főszerkesztője voltak a szólásra kért vendégei. Közreműködött **Soós Andrea** előadóművész.

Képviselőnk tárlatnyitó és méltató beszéde a továbbiakban olvasható.

VÁRADI PÉTER PÁL ÉS LŐWEY LILLA KÖNYVKIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁN

Imponáló, szinte mellbevágó a tárlat címe: *30 év – 46 kötet*. Nem is tudom: a towarepült évek vagy a mives erdélyi albumok számán lepődünk meg...

Az első – kalotaszegi – kötet megjelenési éve: **1989**. Máris nagyon közel érzem a szívemhez. Nemcsak azért, mert **Kalotaszeg** gyermekkorom csodavilága volt, hanem még inkább azért, mivel kiadása egybeesik a **rendszerváltozás** kezdetével: annak mintegy az előszelét, egyfajta nyitányát jelenti számunkra.

Amikor 1991-ben a 3. kötet, az **Erdély magyar templomai** előszavát megírtam, még nem sejtettem, nem tudhattuk, hogy ezek az albumok egy közel félszáz darabból álló, lenyűgöző sorozattá nőnek ki magukat.

Igen, a rendszerváltozás, **Erdélyország** kommunista/nacionálkommunista megszállás alatt álló területeinek a **felszabadulása**, a berlini falhoz hasonlítható trianoni határfalak leomlása volt szükséges ahhoz, hogy **Váradi Péter Pál** és **Lőwey Lilla** kivételes és ►

rendhagyó vállalkozásukba belefogjanak, és elidegenített szülőföldünk – vidékeink és tájaink – képletes visszafoglalása rendjén birtokba vegyék, megjelenítsék/lefényképezzék és versben/prózában megénekeljék **Kalotaszeget** és a **Székelyföldet**, a **Mezőséget** és **Bihart**, **Erdélyországot** és a **Kárpátokat**, gyökeres erdélyi irodalmunk és költészetünk forrásvidékeit.

Milyen jó, hogy a román diktátorházaspár ördögi falurombolási terve végezetre is kudarcot vallott! „A fenevad megbukott – templomaink állnak” – írtam volt 1991-ben. És íme, megmenekedett pompázatos kincseink ezekben az albumokban ékeskednek... Isten iránti hálával mondunk köszönetet és fejezzük ki elismerésünket érte Váradi Péter Pálnak és Löwey Lillának, a fotográfusnak és a krónikásnak!

Életműnek beillő, páratlan sorozatuk **Szabó Zoltán** legendás **Szerelmes földrajzát** idézi. Az író a kényszerű emigrációban a féltve szeretett hazát annak a hiányában tanulta – és tanítja – megbecsülni, a hazát, amelybe gyökerezünk, s amely majd „ápol s eltakar”.

Váradi Péter Pál és Löwey Lilla Veszprém felől Erdély felé haladva fedezi fel újra Erdély tájait, kincsházát, képét és hangját – „a **honismereti** albumok” egyfajta tárgyi valóságától jutva el a második nagy sorozatrész „**irodalmi** – vallomások – fotóalbumaiig”. „**Szerelem**” ez a javából: a szépnek, a jónak, az igaznak, a tájnak, az embereknek, a falvaknak, az egész természetnek és épített örökségünknek: a hazának és a szülőföldnek, a történelmi Erélynek, Székelyföldnek és Partiumnak a **szerelme** – éspedig olyanképpen, ahogyan **Hollós László** televíziós filmrendező felfogásában **tájaink** és **vidékeink** a jeles megkérdetettek ka-lauzolásában és előadásában a képernyőn megjelenülnek. Ez esetben viszont a könyvek/ albumok egyetlen alanya és bizonyágtévéje a Váradi–Löwey házaspár – az Ő látásukon, érzéseiken, szemléletükön, fényképeiken és irodalmi szekvenciáikon szűrődik át és elevenedik meg szerelmük tárgya: Erdély és Székelyföld „képi autonómiája”.

Hogy stílusos legyen és kellőképpen kifejező, **Csonkai Vitéz Mihály** Marosvásárhelyi gondolatok című poemájából idézek: „A ti szavatokra lelkelem felhevülve / És Vásárhely kies halmára repülve, / Melyről végignézvén a székely földeken, / A hús forrásokon, a fenyves bérceken: / E felséges vidék úgy magához ragadt, / Hogy szűk elmém éppen a felhőkig dagadt...” Ezt az olthatatlan szerelmet/szeretetet érezzük mi is nem csupán lelkiképpen, érző emberi mivoltunkban – hanem éppenséggel a rideg és kegyetlen, jelszavak és ideológiák, taktikázás és túlélési stratégiák által elrúttított **politikában** is, amikor a vesztünk reánk kényszerített trianoni országvesztés és jelenlegi posztkommunista viszonyaink hiábalóságai közepette mentjük a menthetőt, és síkra szállunk Székelyföld és az erdélyi magyarság önrendelkezéséért.

Apropó: politika. Néhány évvel ezelőtt adtuk ki magyar, román és angol nyelven **Európa tündérbertje: Erdély** című kötetünket, mely Transzilvánia hagyományos földrajzi és történelmi kistájai feltérképezésével kíván megágyazni országunk föderális és autonómia-kon alapuló szerkezeti-közigazgatási átalakításának.

Amint az közismert, a román hatalom obskúrus érvek alapján, a nacionálkommunista központozító politika visszahúzó hagyományát követve nyolc nagyrégióra akarja felosztani az országot, Székelyföld feldarabolását és területi beolvasztását is előíranyozva ennek keretében. Váradiék Székelyföldet feltérképező album-sorozata, illetve Székelyföld „képi autonómiájának” szentelt önálló kötete beszédes és „látványos” alátámasztását jelenti a székely autonómiáért folytatott állhatatos küzdelmünknek.

Ennek vonatkozásában **Radnóti Miklós** szavaival mondhatjuk el, hogy számunkra nem térkép e táj, hanem szülőhazánk – úgy is mondhatnánk: Isten ajándéka a maga szépséges valóságával. Biblikus, istenes értelemben a Zsoltáros fohászával imádkozunk érte és jobb sorsra érdemes népéért: „Teremjenek a hegyek békességet a népnek, és a halmok igazságot... Bő gabona legyen az országban a hegyek tetején is; rengjen gyümölcse, mint a Libanon, s viruljon a városok népe, mint a földnek füve.” (Zsolt 72,3.16)

Hitünk és hazaszeretetünk fényében mi bizony **Libanon** hegyének képében mi a székely Hargitát látjuk, melynek büszke fenyője a libanoni **cédrusok**. A Zsoltárossal együtt hisszük és reméljük, hogy: „Az igaz virágzik, mint a pálmafa, növekedik, mint a cédrus a Libanonon.” (Zsolt 92,13).

Isten teremtett világának az ő „képes Bibliájában” megjelenülő természeti gazdagsága – végső soron – a **panteizmusnak** abba a templomába vezet el bennünket, melynek fenséges mennyezete maga az ég, megszentelt oltára pedig a föld, ahol életünk folyása egy örök istentisztelet.

Teológiai kifejezéssel szólva az ökológiát „teremtésvédelemnek” nevezzük. A természetvédelemben viszont – hitünk szerint – az ember- és nemzetvédelem is beletartozik. Ez az ökológia többletértelme. Erdélyről és Székelyföldről szólva: van-e fontosabb ennél? Állítsuk helyre és védjük meg „**kelet Svájcát**”, „**Európa tündérbertjét**”!

Budapest, 2018. november 9.

Tőkés László

SZAVAZÁS A ROMÁNIAI JOGÁLLAMISÁGRÓL SZÓLÓ EP-ÁLLÁSFOGLALÁSRÓL

Több mint egy hónappal a romániai jogállamiságról szóló, **Viorica Dăncilă** miniszterelnök részvételével lezajlott plenáris vitát követően, az Európai Parlament november 13-án szavazott az ebben a tárgyban készült állásfoglalási indítványról. Az eddigiekhez képest viszonylagos előrelépést jelent az a körülmény, hogy végre nem csupán a kiemelt céltáblául szolgáló Magyarországgal és Lengyelországgal, hanem a baloldali-liberális kormány vezette Romániával szemben is alkalmazzák az ún. jogállamisági mechanizmust. Negyven tartózkodás mellett az Európai Parlament 473–151 arányban elítélte a jogállamiság romániai súlyos megsértését.

Tőkés László európai képviselő mind az október eleji vitában, mind az Európa jövőjéről szóló, **Klaus Iohannis** részvételével megrendezett október végi tanácskozáson határozottan bírálta a romániai jogállapotokat, és síkra szállt azok orvoslása érdekében. Ennek megfelelően mi sem lett volna természetesebb annál, hogy a mai szavazáskor maga is szavazatával támogassa a Romániát elítélő parlamenti állásfoglalást. Végül is azonban a **tartózkodás** mellett döntött.

A plenáris ülés jegyzőkönyvéhez benyújtott írásbeli **szavazatmagyarázatában** tartózkodó álláspontját indokolja meg. A nagy szótöbbséggel elfogadott, szinte valamennyi EP-frakció által támogatott állásfoglalást a tartós belpolitikai válságot előidéző romániai helyzet ismeretében teljes mértékben megalapozottnak tartja, különös tekintettel azokra a **romániai magyar nemzeti közösség ellen elkövetett jogsérelemre**, melyek a dokumentumból teljes egészében hiányoznak.

Mindezek ellenére tartózkodásra a Románia iránti állampolgári lojalitása készítette, egyetlen pillanatra

sem tévesztve össze az országot annak korrupt, poszt-kommunista kormányával.

Ezzel együtt figyelembe vette **Magyarország** kormányának azon elvi álláspontját, mely ellene van az egyes tagállamok, különösképpen pedig a kelet-közép-európai új tagországok szuverenitását sértő, ketős mércét alkalmazó eljárásoknak.

Erdélyi képviselőnk ugyanakkor súlyos **lelkiismereti ellentmondásként** éli meg, hogy tartózkodásával – közvetett módon – egy olyan román kormánynak ad felmentést, amely a felsorolt és hasonló esetekben durván és szándékosan megsérti az erdélyi magyarság emberi és közösségi jogait, jogfosztó és diszkriminatív kisebbségpolitikájában pedig a Ceaușescu-diktatúra nacionálkommunista örökségét folytatja.

SZAVAZATMAGYARÁZAT

Az európai értékek és a demokratikus jogállamiságra vonatkozó európai normák tiszteletben tartásával, illetve az ezeket súlyosan megsértő romániai helyzet ismeretében csak támogatni lehet a romániai jogállamiságra vonatkozó – ma elfogadott – azon **állásfoglalási indítványt**, mely az „európai értékek maradéktalan érvényesülésének biztosítását” szorgalmazza, fellép a „hivatali korrupció” ellen, és visszautasítja „olyan reformok végrehajtását, amelyek veszélyeztetnék a jogállamiságot, beleértve az igazságszolgáltatás függetlenségét”.

Az október 3-i, a romániai jogállamiságról szóló EP-vitában, valamint **Klaus Iohannis** államelnök október 23-i, strasbourg-i fellépésekor nem csupán a mostani dokumentumba foglalt, hanem a **romániai magyar nemzeti közösség ellen elkövetett jogsérelem** ellenében is ismételt felszólaltam, konkrét módon szorgalmazva **Beke István** és **Szűcs Zoltán** székely magyar politikai foglyok szabadon bocsátását, a marosvásárhelyi orvos-

tudományi egyetem felszámolásának a megállítását és közösségeinknek a nacionalista-soviniszta magyarellenességtől való megvédelmezését. Hasonlóképpen elítélendőnek tartom a magyarországi **Dabis Attila** emberjogi aktivista és az elzászi francia **Raoul Weiss** magyarbarát nyelvész Románia területéről való önkényes kiutasítását.

Mindezeket szem előtt tartva meggyőződésem szerint meg kellett volna szavaznom a Romániát elítélő állásfoglalást. Ennek ellenére **tartózkodtam**, mivel állampolgárként lojális vagyok országomhoz, továbbá azon megfontolásból, hogy Magyarország kormányával egyetértésben nem tartom helyesnek egyes kelet-közép-európai tagországok szuverenitásának a Brüsszel általi egyoldalú korlátozását.

Strasbourg, 2018. november 13.

Tőkés László
EP-képviselő

A SKANDINÁVIAI LAPPOK ÉS A SPANYOLORSZÁGI GALEGÓK SORSA

A hagyományos kisebbségek, a nemzeti közösségek és nyelvek frakcióközi munkacsoportja (az ún. kisebbségi intergroup) november 15-i ülésén a skandináv országokban élő **számik** (lappok) és a spanyolországi **Galicia** (Galiza) tartomány sorsával foglalkozott.

A Norvégiában, Svédországban, Finnországban és Oroszországban szétszóródott lappok ügyét és érdekeit az 1956-ban alakult **Számi Tanács** képviseli. **Elle Merete Omma** elnöknő érdekesítő előadást tartott sanyarú helyzetükről. Azt javasolta, hogy az ENSZ által jövőre meghirdetett **őshonos nyelvek esztendeje** alkalmából az Európai Parlamentben kerüljön sor a számi nyelv hetére.

A galíciai nemzeti közösség képviselője a **galegó nyelv** háttérbe szorításáról és fokozott térszűréséről tartott beszámolót. A spanyol nacionalizmus miatt veszélyeztetett állapotba került nyelvük megmentésén, illetve az alkotmány és az európai nyelvi charta előírásainak megfelelő érvényesítésén a **Nyelvi Normalizáció Kerekasztala** (Mesa pola Normalización Lingüística) fáradozik.

Hozzászólásában **Tőkés László**, a Fidesz-KDNP erdélyi képviselője arról érdeklődött, hogy milyen az együttműködés a négy országban élő számi/lapp közösségek között. Javaslattal tett arra nézve, hogy az őshonos nyelvek évének alkalmát és lehetőségeit

messzemenően használják ki az abban érdekelt európai kisebbségi nemzeti közösségek, az európai parlamenti frakcióközi kisebbségi munkacsoport pedig vállalja el az előirányzott számi nyelvi hét társszervezői szerepét.

Gál Kinga fideszes EP-képviselő, az intergroup társelnöke támogatásáról biztosította a Számi Tanács és a galíciai kerekasztal törekvéseit, valamint a számi nyelvi hét jövő évre szóló tervét.

Elle
Merete
Omma

CENTENÁRIUMI MEGEMLEKEZÉST ÉS AUTONÓMIATÜNTETÉST TARTOTTAK SEPSISZENTGYÖRGYÖN

Az utóbbi száz év jogküzdelseit felidéző centenáriumi nagygyűlést, a Székelyföldnek területi autonómiát követelő tüntetést tartottak vasárnap Sepsiszentgyörgy főterén, ahol a szónokok az 1918-as gyulafehérvári határozatban tett, máig beváltatlan autonómiaígéretet kérték számon Bukaresten. Felszólaltak: **Tőkés László**, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke, **Izsák Balázs**, a Székely Nemzeti Tanács elnöke, **Szilágyi Zsolt**, az Erdélyi Magyar Néppárt elnöke, **Mezei János**, a Magyar Polgári Párt választmányának elnöke, valamint **Sabin Gherman** újságíró, ismert transzilvanista aktivista.

Tőkés László európai parlamenti képviselő az ez alkalomra megírt beszédének felolvasása előtt a téren ilyen vagy olyan okból jelen lévő **románokat** is köszöntötte, arról biztosítva őket, hogy ők is részesei és használóik lesznek annak az autonómiának, amiről szó van, s amit az elődeik annak idején Gyulafehérváron megígértek a velük együtt élő népeknek.

Hasonlóképpen név szerint is köszöntötte Sabin Ghermant, emlékeztetve a hallgatóságot, hogy a száz évvel ezelőtti **kolozsvári magyar nagygyűlésnek**, amely Erdély autonómiája mellett foglalt állást Magyarországon belül, voltak román részvevői is. A püspök szerint méltánylandó **erkölcsi** és **politikai bátorságra** vall az, hogy a román újságíró jelenlétével és beszédével közösséget vállal az autonómiáért síkra szállókkal.

Harmadsorban Tőkés László a székely politikai foglyok, **Beke István** és **Szócs Zoltán** kiszabadítását szorgalmazta, hiszen az ő rabságuk egyet jelent a demokráta, európai románok és a kisebbségi magyarok képletes fogságával. Emlékeztetett: utoljára a népfölkeléssel megbuktatott Ceaușescu-diktatúra idején ülték börtönben politikai foglyok Romániában. Ezért is van szükség mielőbb egy új, békés forradalomra ebben az országban.

VÁLASZ GYULAFEHÉRVÁRRA ÉS TRIANONRA: AZ AUTONÓMIA

Egyetlen nap választ el attól a naptól, amikor éppen száz esztendővel ezelőtt, 1918. november 19-én, Budapesten megalakult a **Székely Nemzeti Tanács**. Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács, amelynek képviselőiben szólok, szintén ezen az őszön emlékezik meg történelmi elődjé, az **Erdélyi Nemzeti Tanács** létrejöttéről. Ezen előzmények folytonosságában hirdettük meg idén a székely, majd az erdélyi magyar nemzeti önrendelkezés centenáriumi esztendőjét.

Sokatmondó körülmény és példa, hogy egy évszázaddal ezelőtt, a mohácsi vészhez fogható újkori magyar összeomlás idején, a **Woodrow Wilson** amerikai elnök által kinyilvánított **önrendelkezési elv** értelmében megnyilatkozó kolozsvári nemzetgyűlésen az – akkori – magyar és székely nemzeti tanácsok egymással egyesülve, közösen léptek fel a magyar-székely önrendelkezés érvényesítése érdekében. Száz és után, változott körülmények között mi is ugyanezt tesszük.

Ebből az alkalomból, háromszéki és mezőségi felmenőim családi kötelékében, szívem teljes szeretetével köszöntöm a Székely Nagygyűlés résztvevőit, egész küllhoni magyarságunkra nézve, az életét feláldozó **Estherházy Jánossal** vallva: „Végtelenül komoly és rendkívül súlyos időköt élünk, amelyekben fokozott a felelősségünk Istenünkkel, nemzetünkkel, családjainkkal, utódainkkal és önmagunkkal szemben. De mi vállaljuk ezt a felelősséget.”

„**Csapataink harcban állnak**” – kiáltotta az éterbe hatvankét évvel ezelőtt a leveretésre ítélt magyar forradalom és szabadságharc miniszterelnöke. A veszteségben is győzedelmes magyar október szellemében mondhatjuk el mi is, hogy immár egy századév óta beteljesülésre váró céljaink és reményeink iránti kitartó hűséggel folytatjuk a nemzeti önrendelkezésért, a székely területi és az erdélyi magyar autonómiaért vívott küzdelmünket.

1918 októberében, novemberében a széthulló Osztrák-Magyar Monarchia területén egyik a másik után alakultak meg az együtt élő népek **nemzeti tanácsai** – köztük a mieink is. Ezzel egy időben követték egymást azok a **népgyűlések**, melyek Turócszentmártonban a szlovákok (október 30.), Újvidéken a szerbek (november 25.), Gyulafehérváron pedig a románok (december 1.) elszakadási szándékát proklamálták. Egyoldalú akaratnyilvánításukkal szemben, mintegy a gyulafehérvári román nagygyűlésre adott feleletként került sor 1918. december 22-én a **kolozsvári magyar nemzetgyűlésre**, mely határozatban mondta ki, hogy: „a Wilson-féle elvek értelmében gyakorolt önrendelkezési joguk alapján Magyarországgal egyazon népköztársasági állami közösségben kívánnak élni, és az egységes és csonkítatlan Magyarországra keretein belül követelik minden itt lakó nemzet számára a teljes egyenlőséget, szabadságot és önkormányzatot”.

Nem irredenta felbuzdulásból, hanem a történelmi hűség kedvéért idéztem a végzést. Amint az köztudott,

a történelem már túlhaladott ezen, és a Nagy Háborúban győztes hatalmak – kettős mércét alkalmazva – egyszerűen semmibe vették a magyarok, a székelység önrendelkezéshez való jogát. Utóbb ezt az állapotot pecsételte meg a **trianoni békediktátum** 1920-ban, majd a II. világháborút lezáró **párizsi békeszerződés** ismételt, 1947-ben.

Ezek után, száz, illetve hetven év elteltével akár azt is mondhatnánk: „ezen már túl vagyunk”. Mondják is sokan – a lezárt történelmi múltba utalva a folyamatos jelent.

A dolog azonban nem ilyen egyszerű. Emberi, közösségi, önrendelkezési jogaink ugyanis a kedvezőtlenül alakuló körülményekkel nem évültek el, sőt – változott módon és körülmények között – ma is érvényesek. A népek és nemzetek önrendelkezési joga egyetemlegesen elismert demokratikus jog és alapelv.

Ezt maga a **gyulafehérvári határozat** sem gondolta másképpen. A wilsoni elveknek való megfelelésképpen „teljes nemzeti szabadságot” – ígért – „az összes együtt élő nép számára. Minden nép saját kebeléből való egyének által, saját nyelvén fog élni a közoktatással, közigazgatással és igazságszolgáltatással” – olvassuk a dokumentumban. Ez a megfogalmazás tulajdonképpen területi és személyi elvű autonómiát jelent, amit azonban a létrejövő **Nagy-Románia** sohasem teljesített, és mindmáig megtagad tőlünk.

Márpedig ezek a jogok nem csupán történelmi jussunk a gyulafehérvári ígéretnek alapján, hanem az európai demokrácia mai törvényei, valamint a nemzetközi jog alapján is megilletnek bennünket. Más megközelítésből akár azt is mondhatjuk, hogy: **területért jogokat követelünk**. Hogyha már a hazánktól megfosztottak minket – új hazánkban, közös országunkban legalább alapvető emberi és kollektív jogainkat biztosítsák cserében. Ne tiltsák és ne korlátozzák azon jogunkat, hogy a saját szülőföldünkön, államalkotó nemzeti közösségként a saját sorsunkról és jövőnkrol

- ▶ – az ország területi integritását tiszteletben tartva – a demokrácia szabályai szerint: magunk döntsünk. Erről a jogunkról nem mondhatunk le. Ebben a kérdésben még **Jean-Claude Juncker** európai és **Klaus Iohannis** német-román elnökök kedvéért sem alkuszunk.

Winston Churchill mondásával egybehangzóan, saját történelmi tapasztalatból és a székelység megszervedett múltjából is tudjuk, hogy: „a nemzetek, melyek harcolva buktak el, ismét felemelkedtek, de amelyek ellenállás nélkül adták meg magukat, azok elvesztek”. Békés nemzeti, polgári és jogi küzdelmünknek – s ezzel együtt – mostani nagygyűlésünknek ez legyen a legfőbb üzenete és tanulsága: nem adjuk fel, s a végsőkig kitartunk!

Értelenséggel tapasztaljuk, hogy Európa „nagy nemzetei” – akikre felnéztünk – s maga az Európai Unió mennyire elhajlott az **önfeladás** irányába. **Ön-**

gyilkos civilizációnk riasztó jelenségei: a demográfiai válság, a totális identitásvesztés, az abortusz és az eutanázia, a szexuális deviancia, keresztény hitünk és kultúránk megtagadása, a migránsok inváziója előtt való kapituláció – hogy csak a legkirívóbbakat soroljam. Az erdélyi magyarok, a székely nép, mi, katolikusok, reformátusok, evangélikusok és unitáriusok ebből nem kérünk. – Ebben minden bizonnyal még román ortodox, görögkatolikus és neoprotestáns Testvéreink is egyetértenek velünk. – A kollektív önfeladás nem válhat kötelező „alapjoggá”. A megtévedő „egyesült Európával” szemben legyen akármennyire is csekély a számunk és erőnk – legyen ennél is nagyobb a hitünk, a hűségünk és az élni akarásunk!

Székely Testvéreim! Erdélyi Magyarok!

Nézzünk végig magunkon. Kevesen vagyunk. Sokkal kevesebben, mint akik vágyunk Székelyföld autonómiájára és Erdély szabadságára. Persze, azok is szeretnék az autonómiát és a szabadságot, akik nincsenek itt, mert talán úgy gondolják, hogy ez a harc reménytelen. Magam is nem egyszer, amikor nekem szegezik a kérdést, hogy **van-e remény, van-e esély** ennek az évszázados küzdelemnek, megtorpanok és elbizonytalanodom, hiszen „közös sikertörténetek” helyett sokkal inkább saját „kudarctörténeteinkről” beszélhetünk...

Valljuk be őszintén: az elmúlt huszonkilenc esztendő tapasztalata mindnyájunkban **kételyeket ébreszt**: van-e értelme újból és újból összegyűlni, a „nagy menetelést” folytatni, őrtüzeket gyújtani, zászlót lobogtatni, petíciót fogalmazni, törvénytervezetet benyújtani, a túlerővel szembeszállni, a hatalommal öltre menni?!

Amikor azonban elbizonytalanodunk, meggyőződésünkben megingunk, hát gondoljunk vissza a száz évvel ezelőtti időkre. Mérjük meg a mai eszünkkel, hogy volt-e oka reménykedni az akkori Romániának abban, hogy a nála négyszer nagyobb Magyarországtól sikerül elcsatolnia **Erdélyt**. Vagy gondoljunk bele abba, hogy a száz évvel ezelőtt Gyulafehérváron összegyűlt románoknak volt-e okuk hinni, hogy Transzilvániát megszereshetik maguknak.

Lehetetlennek tűnő helyzetünkben vegyünk hát példát a románokról, és legalább olyan jól politizáljunk és harcoljunk jogainkért, mint ahogyan ők tették annak idején Erdély megszerzése érdekében.

Vagy jöjjünk közelebb az időben, és gondoljunk arra, hogy milyen esély kecsegtette **Temesvár** kicsiny református gyülekezetét, elnyomott román és magyar népet 1989-ben, a nacional-kommunista Ceaușescu-rezsimmel szemben. Ígérkezett-e valós lehetősége a győzelemnek?

Hideg fejjel nézve, mindezek teljesen reménytelennek tűnhettek. **A történelem** azonban nem „hideg fejjel” mérlegel. Nem mindig az győz, aki nyeresre áll. A világ változik, az erőviszonyok gyorsan átrendeződnek. Öröknek hitt szövetségek bomlanak fel, nem remélt szövetségek születnek. A változó világban reménytelennek tűnő helyzetek is jóra fordulhatnak. És az isteni gondviselésben is hinnünk kell.

Ehhez azonban **hitre** van szükség, és hitből fakadó **cselekedetekre**. Hogy minden tőlünk telhetőt megtegyünk céljaink és reményeink megvalósítása érdekében. Még akkor is, amikor minden reménytelennek látszik, és mindenki arról akar meggyőzni, hogy a küzdelemnek nincs értelme...

Jó, hogy ma mindnyájan együtt vagyunk, akik nem kapitulálunk és nem dezertálunk, akik a kicsinyhitűségen és pártpolitikán felülemelkedve összefogunk, nem csüggedünk, hiszünk, remélünk és cselekszünk!

Kéréseinkkel forduljunk bizalommal Istenhez. Isten után pedig ügyünk képviselőjében forduljunk román Testvéreinkhez, a román és magyar kormányhoz, parlamenthez, a nemzetek közösségéhez.

Beszédemet azzal zárom, amivel **Cato** római szenátor – a hagyomány szerint – valamennyi felszólalását hazáját féltve végezte: „Ceterum censeo Carthaginem esse delendam.” Ám mi nem Karthágó lerombolását kívánjuk, hanem a Székelyföld és Erdély autonómiáját. Nem rombolással és nem hatalmi erővel, hanem békés eszközökkel. Mert Gyulafehérvárra és Trianonra az egyetlen és helyes válasz: **az autonómia**.

Tőkés László
az EMNT elnöke

Elhangzott Sepsiszentgyörgyön, a Székely Nemzeti Tanács centenáriumi nagygyűlésén, 2018. november 18-án.

AZ UKRAJNAI KISEBBSÉGI OKTATÁSRÓL AZ EMBERJOGI ALBIZOTTSÁGBAN

November 19-én az Európai Parlament emberjogi albizottsága (DROI) ülésén az ukrán oktatási törvény volt napirenden, az emberi jogok hete apropóján. Az ülésen részt vett **Tove Hansen Malloy** dán professzor, a Kisebbségi Kérdések Európai Központjának (European Centre for Minority Issues – ECMI) igazgatója.

Az említett törvényről folytatott eszmecsere **Dariusz Rosati** lengyel EP-képviselő, az EU–Ukrajna Társulási Bizottság elnöke nyitotta meg. Kifejezte abbéli véleményét, hogy az ukránoknak egy sokkal európaiabb megközelítésű reformot kell végrehajtaniuk, ugyanakkor támogatását fejezte ki az ukránok szuverenitáshoz és saját nemzeti nyelvük fejlesztéséhez való joga tekintetében. Továbbá kiemelte a Velencei Bizottság észrevételeit az új oktatási törvénnyel kapcsolatban, melyeket Ukrajnának figyelembe kell vennie, kitolva például a jogszabály hatályba lépését 2020-ról 2023-ra.

Malloy professzor elmondta, az új törvény 400 ezer kisebbségi gyermeket hátrányosan érint, jelenlegi formájában nem elfogadható, ezért tett a Velencei Bizottság négy ajánlást az ukrán kormány felé, éspedig: 1. a 7. cikkelyt pontosítani kell, mert jelenlegi formájában tetszőlegesen értelmezhető; 2. nem sértheti a kisebbségi jogokat; 3. a törvény alkalmazását el kell halasztani; 4. a diszkriminatív kitételeket korrigálni kell.

Felszólalásában az **Európai Külügyi Szolgálat** ukrain delegáltja kiemelte az EU Ukrajnába vetett bizalmát. Ám annak érdekében, hogy a kelet-európai ország anyagi támogatásokhoz jusson az EU-tól, min-

den pontban életbe kell léptetni a Bizottság által meghatározott ajánlásokat. Az említett forrásokból pedig a kisebbségek nyelvi oktatására is fordítani kell.

Az **ukrán nagykövet** az EU és Ukrajna együttműködése fényében ígérte, hogy Kijev tiszteletben fogja tartani a kapott ajánlásokat, emellett kétoldalú megállapodásokat fog kötni az érintett országok kormányaival. Külön kiemelte **Magyarország** esetét, amely továbbra is kiáll a kárpátaljai magyarok kisebbségi jogaiért, és emiatt nem hajlandó addig tárgyalni, amíg az ukrán kormány „nem hódol be”.

Zárszavában Rosati albizottsági elnök pozitívan jellemezte az eszmecsere, és felszólította Ukrajnát, hogy tartsa be a Velencei Bizottság ajánlásait. Ugyanakkor külön bírálta a határozott magyar álláspontot, amelyet akadálygördítésként értelmezett az EU–ukrán viszonyban.

AZ EMBERI JOGOK HETE AZ EURÓPAI PARLAMENTBEN

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata elfogadásának 70. évfordulója alkalmából az Európai Parlament az **emberi jogok hetének** nyilvánította a 2018. november 19–23. közötti munkahetét. Ennek keretében 20-án az Európai Parlament Emberi Jogi Albizottsága (DROI) parlamentközi bizottsági ülést tartott Brüsszelben, melyre az uniós tagállamok parlamenti

képviselőt is meghívta. *Az emberi jogok és az Európai Unió, valamint a tagállamok külügyi szolgálata* címet viselő rendkívüli ülés három panelben foglalkozott az emberi jogok ügyével, különösképpen pedig ezek gazdasági, munkajogi vetületeivel.

Sztavrosz Lambrinidisznak, az EU emberi jogi főképviseelőjének, valamint **Petras Austrevicius** EP-jelentéstevőnek az előadása nyomán a hozzászólók – egyebek mellett – azt hangsúlyozták, hogy az EU-nak, amennyiben hiteles akar lenni, nemcsak az ún. harmadik országok viszonylatában, hanem saját keretein belül is meg kell követelnie az emberi jogok tiszteletben tartását. **Jordi Solé i Ferrando** spanyolországi képviselő egyenesen azoknak a börtönbe vetett katalán politikusoknak az esetét hozta fel példa gyanánt, akiket a katalóniai függetlenségi népszavazás megszervezése miatt tartanak fogva. Mások viszont az unióbeli „illiberális” politikai irányzat képviselőit, nevezetesen **Lenyelországot** és **Magyarországot** bírálták. ➤

▶ **Tőkés László** európai képviselő hozzászólásában annak fontosságát hangsúlyozta, hogy az EU-nak az emberi jogok terén nem szabad kettős mércét alkalmaznia, vagyis amit teljes szigorúval megkövetel – példának okáért – **Kínától** a tibetiekre és az ujgurokra nézve, azt a tagországok kisebbségei védelmében is ugyanúgy meg kell tennie. **Erdély** képviselőjeként példa gyanánt a romániai magyarok emberi-közösségi jogainak a súlyos megsértését hozta fel. Emellett a gazdasági érdekek és az emberi jogok egymással való gyakori szembekerüléséről szólt, bírálva, hogy az Unió nem egyszer háttérbe szorítja az utóbbiakat, hogyha gazdasági érdekei ezt diktálják.

Erdélyi képviselőnk harmadsorban az Unió és a nyugati tagországok azon magatartását tette kifogás tárgyává, mely az európai polgárok jól felfogott érdekeit háttérbe szorítva a **migránsok** – a gazdasági bevándorlók – jogait részesíti előnyben. Az **Egyesült Nemzetek Szervezetének** előkészületben lévő migrációs

csomagját bírálva megengedhetetlennek ítélte, hogy a bevándorlást mintegy alapvető emberi jognak nyilvánítva az EU szabad teret engedjen a migránsok egész Európát veszélyeztető inváziójának.

A DROI *Gazdaság és emberi jogok* című következő paneljében Tőkés László bizottsági alelnök moderálta a tanácskozást. A nemzeti parlamentek képviselőinek előadásai, illetve felszólalásai nyomán fontosnak tartotta felvetni azokat az emberi jogi kihívásokat és feszültségeket, melyeket a **multinacionális cégeknek** a kelet- és közép-európai tagországokban való térhódítása a munkavállalók körében gerjeszt. Az emberi jogokat a munkajog terén is következetesen érvényesíteni kell – mondotta befejezőképpen.

Délután az emberi jogok hetének részeképpen magas szintű konferenciára került sor az Európai Parlamentben, melyet **Antoni Tajani** elnök nyitott meg, s melynek vendégei **Antonio Guterres** ENSZ-főtitkár és **Federica Mogherini**, az EU külügyi főképviselője voltak.

A SZENTFÖLDI KERESZTÉNYEK RŐL BRÜSSZELBEN

2018. november 21-én közel-keleti keresztények küldöttsége tett látogatást Brüsszelben, az Európai Parlamentben. **Bastian Belder** holland református és **Marek Jurek** lengyel képviselők szervezésében konferencián vettek részt, melynek címe: *A keresztény jelenlét megőrzésének fontossága a Szentföldön*. A vallási közösség helyzetét nagymértékben megnehezítette

Nashat Filmon

az, hogy tagjai részévé váltak az **izraeli–palesztin konfliktusnak**: a Szentföld bennszülött keresztényeinek ugyanis a legnagyobb része, több mint 80 százaléka arab származású, ebből pedig következik, hogy a zsidó állam 1948-as megalakulása óta a vallási közösség is kénytelen volt osztozni a palesztinok megpróbáltatásaiban. Míg 1947-ben, vagyis a brit uralom utolsó évében például Betlehem lakosságának 85, Jeruzsálemének pedig 19 százaléka volt keresztény, addig ma ez az arány 20, illetve 10 százalék. A palesztin keresztények soraiban egyébként a legkülönbözőbb felekezetek hívei is megtalálhatók. Legtöbbjük, több mint 50 százaléuk ortodox keresztény, de vannak köztük római katolikusok, maroniták, az örmény egyház követői, sőt anglikánok és evangélikusok is, a felekezetek között azonban komoly belső ellentétek is feszülnek.

Miután az addig kettéosztott Jeruzsálemet az 1967-ben zajló hatnapos háború során a zsidó állam újra megszállta, **menekülthullámot** indított el a palesztin lakosság körében, ami sok keresztényt is érintett. A vallási közösség helyzetét emellett tovább rontotta az Izrael által a 80-as években kezdett, minden eddiginél aktívabban terjeszkedő telepes politika is.

Ugyanakkor általánosságban is elmondható, hogy a közel-kelet-ázsiai keresztények élete és boldogulása minden itteni államban veszélyeztetett volt és jobbra az ma is, kisebb vagy nagyobb mértékben, nyilván leginkább a **polgárháborúk** és más harci cselekmények által sújtott Libanon, Irak, Szíria vált számukra valószínűleg pokollá az elmúlt években-évtizedekben. De Egyiptomban is érik véres támadások az őskeresztény kopt közösségeket.

A Brüsszelben járt küldöttség vezetője, **Nashat Filmon**, az 1999 óta működő Palesztinai Bibliatársaság igazgatója a konferencia után **Tőkés László** református püspökkel, európai képviselővel találkozott. A vendég drámai színekben ecsetelte a palesztinai őshonos keresztények lesújtó helyzetét, akiknek lélekszáma száz év alatt az egykori 30%-os részaránnyól néhány tízezerre apadt. Ennek nyomán ma már pusztán létük és megmaradásuk forog kockán. Küldötteik a túlélés érdekében európai hittestvéreik segítségéért folyamodtak.

Erdélyi képviselőnk azon erőfeszítéseikről számolt be, melyeket a veszélyeztetett közel-keleti – iraki és szíriai – keresztények védelmében fejtenek ki. Ugyanakkor örömmel újságolta, hogy **Magyarország** kormánya önálló államtitkárságot hozott létre az üldözött keresztények megsegítése és támogatása érdekében. Felajánlotta, hogy kapcsolatba hozza őket az illetékes magyar kormányzati szervekkel.

A vendégek és a vendéglátók egyetértettek abban, hogy Krisztus Urunk szülőföldjén nem szabad hagyni, hogy kihaljjon az Ő népe.

A MIGRÁCIÓRÓL A PETÍCIÓS BIZOTTSÁGBAN

2018. november 22-én az EP petíciós szakbizottsága (PETI) ülésén bemutatták a *Fit for Purpose? The Facilitation Directive and the Criminalisation of Humanitarian Assistance to Irregular Migrants* című, az illegális bevándorlás kérdéskörét taglaló tanulmányt.

Lina Vosyliute, az Európai Politikatudományi Központ (CEPS) kutatója a tömeges bevándorlásban segédkező, az illegális migrációt támogató aktorok jogi hátterét ismertette. Az különbség az EU és az ENSZ szemlélete között, hogy az unió – legalábbis de jure – törvénytelennek tartja az illegális migránsok megsegítését, míg az ENSZ azt mondja, hogy amíg jótékonyaságból, humanitárius megfontolásból nyújtott segítségről beszélünk, addig az jogilag nem büntethető – mutatott rá.

Kolléganője, **Jennifer Allsopp** „érzékenyítő” prezentációjában arról beszélt, hogy a dolgok mennyire felgyorsultak 2015 óta, és hogy vajon hány emberi életet követel még a Földközi-tenger. A két kimon-

dottan liberális beállítottságú kutató, illetve a tanulmány tucatnyi társszerzője a civil szervezetekben látják a megoldást, s ezeket szerintük minden nemzet saját országában kellene messzemenően támogassa, hogy zavartalanul menedzselhessék az illegális bevándorlást Európába. Allsopp külön támadta Magyarországot, amiért az úgymond nem mondott számos, Soros György által működtetett és finanszírozott „civil szervezet” szabad akciózására.

Az **Európai Bizottság** képviselői is jelen voltak az eszmecserén. Megköszönték az illegális migráció jogi hátterű akadályainak bemutatását, ellenben bizonyítékok hiányára hívták fel a figyelmet, mivel ezekben nem bővelkedik a tanulmány.

Az ülést vezető **Cecilia Wikström** svéd EP-képviselő, a PETI elnöke zárásként maga összegezte a bevándorlás melletti balliberális nézeteket és érveket, s az egyének lelkiismeretére próbált hatást gyakorolni azzal a biztatással, hogy „ne legyünk robotok, maradjunk emberek”.

AZ EU ODAFIGYEL ÉSZAK-KOREÁRA

A **Parlamenti Képviselők Nemzetközi Koalíciója az Észak-Koreai Menekültekért és az Emberi Jogokért** (International Parliamentarians' Coalition for North Korean Refugees and Human Rights) tizenötödik alkalommal ülésezett 2018. november 21-22-én Szöulban. A dél-koreai parlament kezdeményezésére 2003-ban alapított, politikai hovatartozástól és világnézettől független koalíció célja a nemzetközi összefogás erősítése az észak-koreai emberi jogi helyzet előmozdítása érdekében. A rangos szövetség az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét és érvényesítését az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának keretében szorgalmazza, mely egyértelműen előírja, hogy az emberi méltóság védelme és tiszteletben tartása a nemzetközi közösség felelőssége. A kétnapos rendezvényen, amelynek házigazdái **Hong Iljo** dél-koreai parlamenti képviselő és **Maszaharu Nakagava** japán képviselő voltak, többek között Japán, Mongólia, Törökország és a Fülöp-szigetek parlamenti képviselői vettek részt. Az Európai Parlament részéről **Ferenczy Zsuzsa**, Tókécs László EP-képviselő brüsszeli munkatársa is meghívást nyert, és előadást tartott az Európai Unió emberi jogi politikájáról, valamint az EU Észak-Koreával kapcsolatos stratégiájáról.

Mint ismeretes, Észak-Koreában az emberi jogok helyzete rendkívül súlyos. A huszonöt millió ember lakta ázsiai ország hosszú évek óta a világtól teljes

elszigeteltségben él, a **Kim Dzsongun** vezette totalitárius kommunista diktatúra teljes elnyomása alatt. A rezsim a mai napig politikai munkatáborokat mű-

ködtet, a nyilvános kivégzések pedig mindennaposak – amint ezt az országból Kínán, majd Délkelet-Ázsián keresztül Dél-Koreába érkezett menekültek tanúsítják. Megrázó képet festett legutóbb erről a **Pan-dzsi** ▶

► (koreai nyelven szentjánosbogár) írói álnév alatt alkotó szerző, aki a mai napig az észak-koreai írószövetség tagja. Komoly irodalmi értékkel rendelkező írásait sikerült kicsempészní és a nyugati demokratikus világban – többek között Magyarországon is – közzétenni. Az „észak-koreai Szolzsenyicinként” emlegetett Pandzsi írásai híven tükrözik, hogy miként sikerült embernek maradni a rezsím okozta embertelenségben.

Megemlítendő, hogy észak-koreai menekültek közreműködésével az ENSZ bizottsága vizsgálatot folytatott az emberi jogok súlyos, széles körű és rendszeres megsértése ügyében. A 2014. február 7-én közzétett jelentés arra a következtetésre jutott, hogy „Phenjan emberi jogsértéseihez fogható nem találunk a mai világban”. A gondolat, a lelkiismeret és a vallás, valamint a véleménynyilvánítás, az információ- és gyülekezési szabadságnak szinte teljes tagadását állapította meg, és úgy találta, hogy az észak-koreai emberi jogi tilalmak és korlátozások emberiség ellen elkövetett bűncselekménynek minősülnek.

Noha az ENSZ jelentését a nemzetközi közösség nagy többsége támogatta, a dokumentumba foglaltakat – többek között Kim Dzsongunnak a Nemzetközi Büntetőbíróság (International Criminal Court/ICC) elé idézését – azóta sem sikerült életbe léptetni. Ez annak tulajdonítható, hogy elszigeteltsége dacára a totalitárius rezsím közel két évtizede nukleáris támadással fenyegeti a nemzetközi közösséget. Hat sikeresnek nyilvánított atomkísérletet követően a feszült helyzet nemrég sikerült valamelyest enyhíteni, amikor is 2018 júniusában **Donald Trump** amerikai elnök és Kim Dzsongun koreai vezető Szingapúrban találkoztak. Tárgyalásaik legfőbb témája a rakéta-program leállítása volt, pontosabban Észak-Korea hiteles, végleges és visszafordíthatatlan atomfegyver-mentesítése. Ezt megelőzően Panmindzsonban, az Észak- és Dél-Korea közötti demilitarizált övezetben a dél-koreai elnök, **Mun Dzsein** is találkozott Kimmel, ahol szintén a Koreai-félsziget nukleáris leszerelése, valamint a koreai háború lezárásának kérdése volt a központi téma.

Ezen fejlemények viszonylatában a novemberi szöuli konferencia elsősorban azt hangsúlyozta, hogy a nemzetközi tárgyalások keretében az emberi jogoknak kellő súlyt kell biztosítani. „Békét akarunk a Koreai félszigeten. Azonban az alapvető emberi jogok biztosítása nélkül békéről nem beszélhetünk” – hangzott el a jelen lévő emberi jogi aktivisták felszólalásaiban. Ez mind az észak-koreai brutális emberi jogi helyzetre, mind pedig a Dél-Koreában élő menekültek befogadására egyaránt vonatkozik. Így például **Park Szunjang** volt politikus, jelenleg egy civil szervezet alapítója és vezetője, évek óta azon fáradozik, hogy az észak-koreai menekültek Szöulban új otthonra találjanak. Megemlítendő, hogy noha Szöul támogatást nyújt a menekülteknek, a dél-koreai társadalom gyakran igen elutasító az északiak befogadását illetően. Ez a körülmény is arra vall, hogy annak érdekében, hogy a félszigeten valóban fenntartható béke legyen, egymás el- és befogadására és az együttélésre mindkét társadalmat fel kell készíteni, hiszen a fél évszázada tartó elszakadás óriási gazdasági, társadalmi és ideológiai szakadékot támasztott a koreai nemzetben. Bár úgy

tűnik, hogy a tárgyalások ebbe az irányba haladnak, a társadalom megfelelő felkészítése még komoly előkészületeket igényel.

A konferencia résztvevőit Ferenczy Zsuzsa az **Európai Unió** támogatásáról biztosította. Noha az Ázsiában zajló fejleményeket illetően Európa egy távoli szereplő marad, az EU elkötelezett az emberi jogok, a jogállamiság és a demokrácia mint három egymást kölcsönösen erősítő alapelv előmozdításában, hangsúlyozta. Az EU Észak-Koreához való viszonyulását is ezen elvek inspirálják. Az unió külügyi politikájának mindig is ez volt a fő pillére, fő eszközei pedig a diplomácia és párbeszéd. Ebben a szellemben az EU meggyőződése, hogy a Koreai-félszigeten csakis a diplomáciai és a politikai – békés – megoldás az elfogadható és fenntartható. Azonban, tekintettel a diktatúra brutális elnyomására, valamint az elmúlt években a Kim Dzsongun által irányított atomfenyegetésekre és provokációkra, a két fél között 2015 óta nincs politikai párbeszéd, az emberi jogokról folytatott kétoldalú dialógus pedig Észak-Korea miatt 2013 óta szünetel. Az EU az ENSZ által bevezetett szankciókhoz is csatlakozott, valamint saját szankciókat is életbe léptetett annak érdekében, hogy még nagyobb nyomást gyakoroljon Phenjanra.

Ferenczy Zsuzsa előterjesztésében azt is hangsúlyozta, hogy az eddigi gyakorlatot folytatva az EU továbbra is fenntartja jelenlegi humanitárius segélyprogramját, hiszen az országban rendkívül rossz az élelmiszeri helyzet. Fontos kiemelni, hogy Phenjannal hét tagállam tart fenn diplomáciai kapcsolatot, nevezetesen Bulgária, Csehország, Franciaország, Lengyelország, Nagy-Britannia, Németország, **Románia** és Svédország. Annak érdekében, hogy az országot a nemzetközi közösség ismét normális tagjának tekinthesse, az emberiség elleni bűncselekmények elkövetői büntetlenségének véget kell vetni, és az emberi jogokat tiszteletben kell tartani. Ez ugyanolyan fontossággal bír, akár csak a nukleáris kérdés megoldása, emelte ki. Ebben **Kínának** mint Észak-Korea legfontosabb kereskedelmi partnerének és egyetlen szövetségeseének óriási szerepe és felelőssége van. Ám ami az emberi jogokat illeti, az EU és Kína között is komoly nézeteltérések vannak, ami igencsak megnehezíti az együttműködést. Míg az EU ezeket egyetemes érvényű jogoknak tekinti, és ennek megfelelően kezeli, Peking ugyanezt gyakran megkérdőjelezi, és ehelyett egy relativista szempontot szorgalmaz, miszerint minden országnak joga van saját fejlődését saját kulturális és történelmi múltja szerint megszervezni. Továbbá a kínai vezetőség meggyőződése, hogy az emberi jogok különböző kulturális, etnikai és vallási hagyományokon belül eltérően értelmezhetők. Eszerint az emberi jogok kultúrafüggők, és nem egyetemesek. Mindazonáltal az elmúlt négy évtizedben, a világon páratlanul minősíthető gazdasági fejlődése során Kína számos nemzetközi egyezményhez csatlakozott, és egyre inkább a nemzetközi közösség felelős tagjaként viselkedik. Éppen ezért fontos, hogy az EU és Kína mint stratégiai partnerek együtt, és ne egymás ellen próbálják megoldani a koreai kérdést – zárta beszédét Ferenczy Zsuzsa.

EMLÉKKONFERENCIÁT RENDEZETT A KMAT A DÉLVIDÉKI TEMERINBEN

A **Kárpát-medencei Magyar Autonómianács** (KMAT) és a **Vajdasági Magyar Demokrata Párt** (VMDP) szervezésében tartották meg november 23-án a dél-bácskai Temerinben (Szerbia) azt az emlékkonferenciát, amelynek a következő címet adták: *Háborús veszteségeink és az újvidéki Nagy Szerb Nemzetgyűlés következményei a délvidéki magyarok sorsára*. A cím arra utal, hogy 1918. november 25-én Újvidéken rendezték meg a „Bánáti, Bácskai és Baranyai Szerbek, Bunyevácok és Más Szlávok Nagy Népgyűlését”, amely kimondta a történelmi magyar Délvidék Szerbiához való csatolását.

Az Árpád-kori alapítású, egykoron színmagyar vajdasági Temerinben, ahol az őshonos nemzetiség ma már a lakosság felét sem teszi ki, **Csorba Béla**, a VMDP elnöke nyitotta meg a tanácskozást az Első Hejlyi Közösség nagytermében. Elmondta, hogy a KMAT által szervezett *Trianon 100* konferenciasorozatnak a második alkalmára gyűltek össze a meghívottak és az érdeklődők. Az elsőt november 14-én tartották Pécsen, a város szerb megszállásának 100. évfordulóján. A következőre Kolozsváron kerítenek sort december 6-án, a gyulafehérvári román nagygyűlés centenáriuma apropóján, *1918 – impériumváltás, önrendelkezés, nemzetépítés* címmel.

Tőkés László európai parlamenti képviselő, a KMAT és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) elnöke *Válasz Trianonra: az autonómia* című megnyitó beszédében elsődlegesen azokra az idejű **centenáriumokra** tért ki, amelyek az utódállamok népeinek és a magyaroknak mást-mást jelentenek mind a száz évvel ezelőtti történetek, mind az azóta végbementek fényében. „Egyértelmű, hogy számunkra ezek nem ünnepek, hanem gyászos alkalmak és évfordulók. Aminként **Tari István** költő fogalmazott a Vajdaság nap-

járól szóló vitában: az 1918. november 25-i újvidéki nemzetgyűlés »az itt élő magyarság gyásznapija, mivel ezt követően iszonyú szenvedésözön zúdult közösségünkre... és a magyarság megtöretése zajlott«. Az erdélyi magyarok ugyanezért utasítják el a decemberi 1-jei román nemzeti ünnepet. A kívánatos történelmi megbékélést nagymértékben akadályozza az, hogy „az utódállamok uralkodó nemzetei mindmáig a veszteséket leigázó **megszállás** logikájával ünneplik magukat és egykori háborús győzelmüket, a földrajzi határok brutális áttrajzolásával együtt **a jog, a demokrácia határait** korlátozva” – mondotta az EMNT elnöke. Hozzátette: fatális **emlékezetpolitikai tévedés** volna részünkről az egykor történeteket a lezárt történelmi múlt fogalmkörébe utalni, és önmegtagadó oportunizmussal vagy bölcselkedő politikai realizmussal az ünneplő „győztesek” többségi diktátumát elfogadni. „Békét akarunk – de nem bármi áron. Megbékélést – de nem megalkuvással és a jogainkról való lemondással” – szögezte le az előadó.

Tőkés László kifejtette: a KMAT által meghirdetett centenáriumi rendezvénysorozat azzal a feltett szándékkal indult útjára, hogy az impériumváltás főbb stációi mentén teljes történelmi hitelességgel elevenítse fel a **tragikus múltat**, és abból fakadó következtetései megfogalmazásával járuljon hozzá annak **korrekciójához**, máig eleven sebei begyógyításához. „Fontosnak tartjuk, hogy százéves megemlékezéseink üzenete reális, jövőbe mutató legyen mind saját nemzeti közösségeink, mind a többi Kárpát-medencei nemzeti közösség számára. A mi legfőbb üzenetünk: az autonómia és az együttműködés az együttes válasz Trianonra” – idézte a püspök az autonómianács korábbi szándéknyilatkozatát. Geopolitikai kontextusba helyezve mindezt, rámutatott: „Hogyha már a háborúkban győztes nagyhatalmak szülőházánk jelentős részétől megfosztottak bennünket, a legkevesebb, amit követelhetünk, az az, hogy maradéktalanul biztosítsák emberi és közösségi szabadságunkat, demokratikus jogainkat – beleértve a korlátozott önrendelkezés, vagyis **a közösségi autonómia jogát**. Ezen a téren nem érvényes a győztesek logikája. Az emberi és a közösségi – nemzeti – jogok úgymond a veszteséket is megilletik. Az Európai Unióban lévén vagy afelé igyekeztél, országaink államalkotó közösségeiként és teljes jogú polgáraiként a demokrácia, a jogállamiság, az emberi és közösségi jogok miként a többségre, reánk is éppen úgy érvényesek.”

A KMAT elnöke után Csorba Béla, a társszervező VMDP elnöke kiemelte: az első világháború befejezése, amely számunkra nem sok jót hozott, olyan történelmi esemény, amelyről **hallgatni nem szabad**. „Száz év után is el kell mondani a véleményünket, álláspontunkat, mindezt természetesen úgy, hogy a szomszédos országokkal, ebben az esetben Szerbiával, a jó viszonyt ne rontsuk, de ugyanakkor az igazság se csorbuljon. ▶

➤ A vajdasági magyarság kirekesztése 1918. november 25-én vette kezdetét, és számunkra ez a dátum nem ünnep. Számunkra ez egy tragikus időszaknak az első fontos lépcsőfoka volt, amit azután 1920-ban a trianoni nagyhatalmi döntés követett, ennek következtében 70-80 ezer magyar kényszerült ezekről a területekről távozni. Nagyon sok követelni és megvalósítanivalónk van még, és mi is mint a Kárpát-medencei Magyar Autonómiatanács tagszervezete úgy véljük, hogy jogos az a felvetés, hogy Trianonért cserébe autonómiával tartoznak az utódállamok” – hangsúlyozta.

A konferencián **Molnár Tibor** zentai főlevéltáros A bácskai Tisza mente embervesztései a nagy háborúban című előadásában rámutatott: „A mi vidékünkön ezt még nem kutatták ki teljes körűen, viszont a zentai Tisza mentét – kilenc település, öt község, Horgostól Bácsföldvárig – sikerült, ami meg is jelent kötet formájában. Erről a területről az első világháborúnak 3616 hősi halottja volt, de most már tudjuk, hogy Temerinből is 295 személy, hiszen itt is elkészült egy helytör-

téni kiadvány. A kutatásokból az is kiderül, hogy az első világháborús veszteség leginkább a demográfiai, biológiai és gazdasági szempontból legértékesebb korcsoportot, a 20 és 40 év közötti fiatalokat érintette.”

Matuska Márton újvidéki publicista, a délvidéki magyar nemzetrész sok évtizedes kálváriájának avatott és érdemes kutatója, feltárója *Az elnyomott nemzetiségek súlya* című értekezésében az 1918 novemberi szerb ígéretek mentén világította meg a hirtelen kisebbségi sorba kényszerített magyarság sorsát.

Dévavári Zoltán szabadkai történész, a budapesti Veritas Történeti Kutatóintézet munkatársa *Az illúziók időszaka* című előadásában a délszláv nemzeti mozgalmak, ideológiák 1919–1941 közötti térhódításairól beszélt.

A rendezvényen közreműködött **Molnár Zoltán** újvidéki színművész és a temerini **Szirmai Károly Magyar Művelődési Egyesület** férfikara, előadásukban az alkalomhoz és a témához illő versek, katona- és tengerészdalok hangzottak el.

VÁLASZ TRIANONRA: AZ AUTONÓMIA

„**Centenáriumaink**” – ebből a többes számú megfogalmazásból indult ki október 12-i, kolozsvári román–magyar kerekasztalunk, amelynek keretében jeles román és magyar személyiségek **közös nyilatkozatot** fogadtak el és láttak el kézjegyükkel a gyulafehérvári román népgyűlés 100. évfordulója alkalmából. A rend-

jelentik a csehek, a szlovákok, a szerbek és a románok számára. Száz évvel ezelőtt, október 28-án proklamálták Prágában **a csehek** a Csehszlovák Köztársaságot. Két napra reá, október 30-án **a szlovákok** Turócszentmártonban deklarálták függetlenségüket. Rá egy hónapra, november 25-én került sor a – már említett – újvidéki népgyűlésre, melyen **a szerbek** *Bácska*, a Bán-ság és Baranya Magyarországtól való elszakításának az igényét kinyilvánították. A szakadár megmozdulások végezetre Gyulafehérváron tetőztek, ahol is az erdélyi **románok** december 1-én 26 kelet-magyarországi vármegye Romániával való „egyesítését” határozták el.

A kisebbségi népakarat ezen megnyilatkozásait részben vagy egészben a **Lenin** által „kapitalista rablóbékének” minősített **trianoni békediktátum** (1920) szentesítette.

A hivalkodó ünneplés alkalmi nagy hullámokat vetnek nemcsak **Romániában**, hanem szerte a Kárpát-medencében, sőt még **Brüsszelben** is. Nagyváradon, a város napja alkalmából valóságos zászló- és plakátdő, valamint egy magyarságunkra nézve sérelmes főtéri kiállítás hirdette Erdély elcsatolásának a diadalát. Erdély egykori fővárosában, Gyulafehérváron egy négyemillió eurós áron emelt grandiózus emlékmű hirdeti ugyanezt. **Bukarestben** holnapután avatják fel az évforduló tiszteletére a százhusz millió eurót felemész-tő „Meváltás Katedrálisát”. De az ünneplés nem áll meg a határoknál. A románok, csehek és szlovákok az Európai Parlamentben is ünnepet ülnek. Sőt idén november 12-én még **Ausztria** is nagy pompával jubilálta az első osztrák köztársaság, az ún. Német-Ausztria megalakulásának százados évfordulóját. Hogyha pedig még fokozni lehet ezt a jubileumi felhajtást, az Európai Parlament egyik októberi plenárisán **Jean-Claude Juncker** bizottsági elnök Románia és Európa „közös ünnepeként” méltatta Nagy-Románia létrejöttének centenáriumát...

hagyó dokumentum kimondatlanul is elismeri, hogy az eltelt száz esztendő, illetve az akkor történtek az utódállamok többségi népeinek és a kisebbségbe került magyaroknak mást-mást jelentenek. Ennek összefüggésében a nyilatkozat, illetve annak román aláírói az erdélyi magyarság legitim jogköveteléseit, autonómia iránti igényét is elismerik.

A vajdasági szerbek 1918. november 25-i újvidéki nemzetgyűlésének százados évfordulója előestéjén ebből a körülményből indulok ki. Az ezekre a hónapokra eső Kárpát-medencei évfordulók az ünneplések évadát

► Egyértelmű, hogy a szétszakított Magyarország és a kisebbségbe kényszerített magyarok számára ezek nem ünnepek, hanem gyászos alkalmak és évfordulók. Aminként **Tari István** költő fogalmazott a **Vajdaság napjáról** szóló vitában: az 1918. november 25-i újvidéki nemzetgyűlés „az itt élő magyarság gyásznapja, mivel ezt követően iszonyú szenvedésözön zúdult közösségünkre, (...) és a magyarság megtöretése zajlott”. Mi, erdélyi magyarok ezért is utasítjuk el a december 1-i román nemzeti ünnepet, hiszen amint két évvel ezelőtt **Orbán Viktor** miniszterelnök is megmondta: „a magyar embereknek nincs mit ünnepelniük december 1-én”. Ebben – Istennek hála – nemcsak az erdélyi nemzeti oldal képviselői, hanem még a VMSZ-hez közelálló RMDSZ vezetői is teljes mértékben egyetértenek.

De: mégiscsak „**ideje volna rendezni közös dolgainkat**”, hogy történelmi viszályainkat, szembenállásunkat „**békévé oldja az emlékezés**” (József Attila). Helye és ideje volna: **a történelmi megbékélésnek**. És mikor máskor, ha nem éppen most, a Nagy Háború

amelynek ezen jeles állomásán most **Temerinben** vagyunk – éppen ennek az elgondolásnak a jegyében idézi fel a **múltat**, és igyekszik megfogalmazni annak **tanulságait**. Azt mindenesetre eleve kijelenthetjük, hogy fatális emlékezetpolitikai tévedés volna részünkről az egykor történeteket a lezárt történelmi múlt fogalmkörébe utalni, és önmegtagadó opportunizmussal vagy bölcselkedő politikai realizmussal az ünneplő „győztesek” többségi diktátumát elfogadnunk.

Békét akarunk – de nem bármi áron.

Megbékélést – de nem megalkuvással és a jogaink-ról való lemondással.

Az előző hónapokban tartott kolozsvári, marosvásárhelyi, brüsszeli és sepsiszentgyörgyi reprezentatív rendezvényeinken az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a Székely Nemzeti Tanács világosan kifejezésre juttatta, hogy a sorsdöntő és sorsrontó impériumváltozás időszakában az összeomló Osztrák–Magyar Monarchia, illetve a Magyar Királyság valamennyi nációjának biztosították az önrendelkezés jogát – az egy magyar kivételével. Az „igazságos béke” maszlagát kínáló **wilsoni elvek** alkalmazásának lehetőségétől – kirívó módon – egyedül bennünket fosztottak meg.

A KMAT által meghirdetett **centenárium rendezvényt** azzal a feltett szándékkal indult útjára, hogy az impériumváltozás főbb stációi mentén teljes történelmi hitelességgel elevenítse fel a **tragikus múltat**, és abból fakadó következtetései megfogalmazásával járuljon hozzá annak **korrekciójához**, máig eleven sebei begyógyításához. Amint a KMAT által összeállított **tervezet** fogalmaz: „Fontosnak tartjuk, hogy százéves megemlékezéseink üzenete reális, jövőbe

befejeződésének 100. évfordulóján – az Európai Unió alapjául szolgáló német–francia megbékélés példájára?!

Ennek azonban száz év után is éppen az ellenkezője történik. **Vae victis!** – mondhatjuk egy évszázad elmúltával is: Jaj a legyőzötteknek! Mert az utódállamok uralkodó nemzetei mindmáig a veszteseket leigázó megszállás logikájával ünneplik magukat és egykori háborús győzelmüket, a földrajzi határok brutális átrajzolásával együtt **a jog, a demokrácia határait** is korlátozva. Jól írja **Jeszenszky Géza** volt külügyminiszter Jean-Claude Juncker EU-bizottsági elnökhöz intézett nyílt levelében: amennyiben Románia egyesítésének 100. évfordulóján eddigi gyakorlatán változtatna, és gyulafehérvári ígéreteinek eleget tenne, s az erdélyi magyaroknak valódi önkormányzatot, Székelyföldnek pedig **területi autonómiát** biztosítana, „az valóban egész Európa számára szép ünnep, az Ön fogalmazását használva »az európai történelem nagyszerű pillanata« lenne”.

A Kárpát-medencei Magyar Autonómia Tanács a 2018–2020-ra meghirdetett rendezvényt sorozatával –

mutató legyen mind saját nemzeti közösségeink, mind a többi Kárpát-medencei nemzeti közösség számára. A mi legfőbb üzenetünk: az autonómia és az együttműködés az együttes válasz Trianonra”. Tulajdonképpen a KMAT hitvallását és programját is ezen szavakkal foglalhatjuk össze tömören: „**Válasz Trianonra: az autonómia**”.

A „területért békét” izraeli analógiájára úgy is fogalmazhatunk, hogy: **területért jogokat**. Hogyha már a háborúban győztes nagyhatalmak szülőházánk jelentős részétől megfosztottak bennünket, a legkevesebb, amit követelhetünk, az az, hogy maradéktalanul biztosítsák emberi és közösségi szabadságunkat, demokratikus jogainkat – beleértve a korlátozott önrendelkezés, vagyis **a közösségi autonómia jogát**. Ezen a téren nem érvényes a győztesek logikája. Az emberi és a közösségi – nemzeti – jogok úgymond a veszteseket is megilletik. Az Európai Unióban lévén vagy afelé igyekezvén, országaink államalkotó közösségeiként és teljes jogú polgáiraiként a demokrácia, a jogállamiság, az emberi és közösségi jogok miként a többségre, reánk is éppen úgy érvényesek. ►

➤ Száz évvel ezelőtt a monarchia romjain egymás után alakultak meg a **nemzeti tanácsok**, amelyek a wilsoni pontokra való hivatkozással egyik a másikat követve hirdették meg népeik elszakadását, függetlenségét, azok államalapítási, illetve annexiós szándékait. Az eleve kudarcra ítélt Magyar Nemzeti Tanácsról nem szólva, büszkék vagyunk arra, hogy nálunk az **erdélyi** és a **székely hadosztály** nemzeti tanácsok is létrejöttek, sőt a **székely hadosztály** is megalakult, és az akkori, szinte reménytelen helyzetben megpróbálták a lehetetlent. Nem rajtuk múltott, hogy kiállásuk nem járt eredménnyel.

Vegyünk példát róluk! Elődeik folytonosságában Erdélyben ma is működnek Tanácsaink. Kivételes módon itt, **Szerbiában** is felállt a Magyar Nemzeti Tanács. A közösségi önrendelkezés elve alapján valamilyen külhoni nemzetrészünknek ugyanezt kellene tennie!

Jelenlegi politikai viszonyaink továbbra is kedvezőtlenek. Mindazáltal sokkal kedvezőbbek, mint száz évvel ezelőtt... Szedjük össze magunkat, és egyesítsük erőinket! Erre alkalmas keretként szolgál a Kárpát-medencei Magyar Autonómiatanács. És habár a század nem múlt el felettünk nyomtalanul, s ez a magyarság már nem az a magyarság, népességünk és erőforrásaink pedig végesen megcsappantak – nemes harcunk talán mégsem reménytelen, hiszen Istennel az oldalunkon mindenképpen többségben vagyunk.

Viszontlátásra december 6-án „kincses Kolozsváron”!

Tőkés László

(Elhangzott 2018. november 23-án Temerinben, a centenáriumi emlékkonferencián.)

JOGFOSZTÁS NAGY-ROMÁNIA CENTENÁRIUMI JUBILEUMÁN

Folyó év november 27–28-án az Európai Parlament brüsszeli székhelyén a román képviselők szervezésében négy-öt rendezvényen ünnepelték **Nagy-Románia** létrejöttének az 1918. december 1-i gyulafehérvári népgyűléshez kapcsolódó százados évfordulóját. Október végén **Jean-Claude Juncker** európai bizottsági elnök az Unió és Románia „közös ünnepének” nevezte az évfordulót. Akkor elhangzott kijelentését szerdán este **Antonio Tajani** EP-elnök „ültette gyakorlatba”, amikor is a román néppárti delegáció által a nemzeti ünnep alkalmából rendezett centenáriumi kiállítást nyitotta meg, amelynek címe: „Románok, akik megváltoztatták a világot” (am. Romanians who changed the world). Az est házigazdája **Theodor Stoiljan** EP-képviselő, ex-miniszterelnök volt.

Ugyanezen a napon zajlott **Bukarestben** a román parlament díszülése, melyen **Klaus Iohannis** – találó módon – azzal vádolta a balliberális kormánytöbbséget, hogy eltávolodtak a száz éve, Gyulafehérváron kijelölt európai szellemiségtől, valamint arra intette őket, hogy „ne erőltessék tovább az igazságügyi törvények módosítását”.

Tegnap késő esti alkalmi felszólalásában **Tőkés László** európai képviselő is a román centenárium kontextusában fogalmazta meg mondanivalóját az Európai Parlament plenáris ülésén. „Ordító ellentmondásnak” minő-

sította a mélypontra süllyedt romániai jogállamiság és a látványos jubilálás közötti kirívó ellentétet. De ennél is nagyobb az ellentmondás az államfő által említett „európai szellemiség” és a száz év óta idegen elnyomás alá került erdélyi magyarság sérelmére elkövetettek között. Erdélyi képviselőnk ebben a vonatkozásban a kommunizmus idején önkényesen elkobzott **magyar köztulajdonok** két kategóriáját nevezte meg: azokat, amelyeket jogos tulajdonosaiknak közel harminc évnyi „jogállamiság” után sem adtak vissza (1), valamint azokat a visszaszolgáltatót ingatlanokat, amelyeknek alattomos visszaállamosítása a szemünk előtt folyik (2).

Viorica Dăncilă román miniszterelnök parlamenti beszédében azt hangoztatta, hogy „az együtt lakó népek teljes nemzeti szabadságát” előirányzó gyulafehérvári határozati pont **„ma is érvényes elv”**. Ezzel szemben a valóság az, hogy az azóta jogtalanul elkobzott sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Református Kollégiumot, a gyulafehérvári Batthyáneum könyvtárat, csillagdát és tudományos gyűjteményt, valamint az ozsdolai közbirtokossági erdőket – hogy csak ezeket említsük – immár másod- vagy harmadízben sajátítja vagy sajátítaná ki a többségi hatalom. A demokratikus jogállamban a tulajdon szent. Tőkés László a magán- és köztulajdon rovására elkövetett **jogfosztásra** mutatott rá, ami ezen esetekben egyház- és kisebbségellenes **vallási és etnikai diszkriminációt** is jelent.

A centenárium kapcsán ugyanakkor azon meggyőződésének adott hangot, hogy közös hazánk, Románia a legméltóbb módon a jogosság és a törvényesség helyreállításával, illetve a demokratikus jogállamiság biztosításával ünnepelhetne. Amíg ez nem válik valósággá, addig országunk **európaisága** is csak ünnepi sallang marad, és **Ferenc pápa** hön áhított romániai látogatása is merő szemfényvesztés lenne. Az erdélyi magyar közösség a gyulafehérvári ígéret beteljesítése terén joggal tart igényt Európa és a római pápa támogatására – zárta felszólalását az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke.

FELSZÓLALÁS

A ROMÁNIAI CENTENÁRIUMI JOGFOSZTÁSOK TÁRGYÁBAN

Ordító ellentmondás, hogy miközben az Európai Parlament és a Bizottság jelentései ultimátumszerű megrovásban részesítik a mélyponton álló romániai jogállamiságot, **Jean-Claude Juncker** és **Antonio Tajani** elnökök fesztív módon ünneplik annak a Nagy-Romániának a jubileumát, amely megalakulásának centenáriumán újabb és újabb merényleteket követ el az európai jogállamiság sérelmére.

A kommunizmus idején elkobzott **magyar köztulajdonok** visszaszolgáltatásának a megtagadása, másfelől a mégis visszajuttatott sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Református Kollégium, a gyulafehérvári Batthyáneum

és az ozsdolai közbirtokossági erdők visszaállamosítása egyszerre jelent a magántulajdon rovására elkövetett és a kisebbségi magyarokat diszkrimináló durva jogfosztást.

Románia legméltóbb módon a jogosság és a törvényesség helyreállításával, a demokratikus jogállamiság biztosításával ünnepelhetne. Ehhez kérjük **Európa** és **Ferenc pápa** támogatását!

Brüsszel, 2018. november 28.

Tótkés László
EP-képviselő

ELUTASÍTJUK A KÁRPÁTALJAI MAGYAROK MEGFÉLEMLÍTÉSÉT!

2018. november 29-én a *Kárpát-medencei magyarság – európai jövő* címmel az Európai Parlamentben megtartott konferencia résztvevői részletesen elemezték az egyes kisebbségi közösségek helyzetét a Kárpát-medencében. Megállapították, hogy az anyaország határain kívülre rekedt magyar közösségek közül kétségtelenül a kárpátaljai magyar közösség van a legnehezebb helyzetben. A 2014-től húzódó kelet-ukrajnai konfliktus következtében kialakult bizonytalan politikai és gazdasági helyzet mellett folyamatos visszalépés tapasztalható a nemzeti kisebbségek nyelvi- és oktatási jogaiban, valamint az érdekképviselet lehetőségei is veszélybe kerültek az ukrán kormánypártok magyarellenes retorikája miatt. A 2019-es ukrajnai választások és belpolitikai csatározások még inkább elmélyítik a társadalmi feszültségeket, a kárpátaljai magyarság zaklatásnak és provokációnak van kitéve, ami még nehezebbé teszi az ottmaradás lehetőségét. Az Európai Unió intézményei és az európai politikum egy része cinkos közömbösséget tanúsít és feláldozza a kárpátaljai magyar közösséget a geostratégiai érdekek oltárán. Ezért mi, a *Kárpát-medencei magyarság – európai jövő* konferencia résztvevői támogatásunkról és kiállásunkról

biztosítjuk Kárpátalja magyarságát, és ismételten felhívjuk az európai intézményeket, tegyenek lépéseket a kárpátaljai kisebbségi közösségek jogainak védelmére.

Brüsszel, 2018. november 29.

A konferencia résztvevői nevében az Európai Parlament alábbi képviselői: Csáky Pál, Tótkés László, Bocskor Andrea, Gál Kinga, Sógor Csaba, Deli Andor, Winkler Gyula

MAGYARORSZÁG ELKÖTELEZETT TÁMOGATÓJA MACEDÓNIA EURÓPAI CSATLAKOZÁSÁNAK

A Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaságról szóló idei **országjelentés** elismeréssel szól a nyugat-balkáni ország által elért eddigi eredményekről, és üdvözlí a görög kormánnyal idén júniusban kötött megállapodást az állam új elnevezéséről (Észak-Macedónia), valamint az európai csatlakozási tárgyalások 2019 júniusára kitűzött elkezdését.

Az Európai Néppárt által is egyöntetűen támogatott jelentés elfogadásának folyamatát a **Gruevski-ügy** kapcsán előállott politikai ellentétek zavarták meg. A szocialisták és a zöldek frakciói ugyanis a dokumentumhoz benyújtott módosító javaslatokkal ideológiai természetű támadást intéztek **Magyarország** ellen amiatt, hogy hazánk bevándorlási hatóságai menekült- ➤

▶ státuszt adtak **Nikola Gruevszki** hivatali mulasztás miatt börtönre ítélt volt macedón kormányfőnek. Az eset annál is sajnálatosabb, mivel a balliberális tábor támadásaival szemben a néppárti frakció sem védte meg a magyar álláspontot, elvitatva Magyarország azon jogát, hogy törvényes menekültügyi eljárás keretében védelmet nyújthasson volt néppárti szövetségeseinek.

Tőkés László európai képviselő a néppárti külügyi munkacsoport november 28-i délelőtti ülésén, majd a macedóniai országjelentés esti plenáris vitájában megerősítette, hogy Macedónia stratégiai partnere és fontos szövetségese Magyarországnak. Éppen ezért határozottan visszautasította a hazánkat ért támadásokat, rámutatva arra, hogy Nikola Gruevszki menedékkérési és a macedón kormány kiadatási kérelme ügyében az illetékes magyar hatóságok a törvényesség teljes betartásával jártak és járnak el. Ezzel együtt azt a véleményét sem hallgatta el, hogy a volt macedón miniszterelnök megbuktatása, majd elítélése háttérben feltételezhetően a **migrációs kérdés**, illetve a **Soros-lobbi** áll.

Tudnivaló, hogy a **Parlament** és a **Bizottság** az elmúlt öt évben folyamatosan, évről évre kemény kritikában részesítette a macedóniai igazságszolgáltatást,

annak politikailag korrumpált állapotát. A mostani országjelentésben sincsen ez másképp, az ugyanis tételes formában meghagyja, hogy: „további erőfeszítésekre van szükség a bírói kar politikai beavatkozással szembeni védelme tekintetében” – zárta hozzászólását erdélyi képviselőnk.

A november 29-én megejtett szavazáson a Parlament nagy szótöbbséggel elfogadta a jelentést. Tekintettel az előadottakra, a **Fidesz-KDNP** néppárti küldöttség tagjai egységesen ellene szavaztak.

DECEMBERI ESEMÉNYNAPTÁR

2018. december 1. • Nagyvárad, Lorántffy-központ múzeumterme

Emlékkonferencia a kommunizmus áldozatairól

A kettős könyvbemutatót és a hatvan éve kivégzett **Sass Kálmán** lelkipásztorra történő emlékezést magába foglaló rendezvényt a Magyar Polgári Egyesület szervezte. Emlékbeszédet Tőkés László mondott, az egyes köteteket a szerzőik, **ifj. Horváth Pál** és **Mersdorf Ilona**, illetve a szerkesztő **Bereczki András** mutatták be. *(Részletek jelen kiadványunkban.)*

December 3–6. • Brüsszel

Európai parlamenti munkahét

December 10–13. • Strasbourg

Európai parlamenti munkahét

December 14. • Nagyvárad, városházi díszterem

Az EMNT és az EMNP Bihar megyei szervezeteinek óévbúcsúztatója

Az évszáró és egyben évértékelő ünnepi találkozón felszólalt **Tőkés László**, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke, **Szilágyi Zsolt**, az Erdélyi Magyar Néppárt elnöke, **Zatykó Gyula**, a Néppárt országos alelnöke és **Csomortányi István**, a párt Bihar megyei szervezetének elnöke. *(Lásd a részleteket.)*

December 15. • Temesvár

A temesvári népfelkelés emléknapja

Koszorúzással és román–magyar kerekasztallal emlékeztek meg Temesváron a 29 évvel korábban ezen a napon megindult eseményekről. A hagyományos főhajtásra és tisztelgésre a belvárosi református bérpalotá-

nál került sor, a fórumnak az Új Ezredév Református Központ adott helyet. *(Lásd a képes beszámolót.)*

December 17. • Budapest, EP-iroda

Képviselői fogadónap

December 18. • Budapest, EP-iroda

Képviselői fogadónap

• **Budapest**, EP-iroda

Sajtóértekezlet

A romániai magyar egyházaktól elkobzott egyházi ingatlanok visszaszolgáltatásának helyzetéről és a jogérvényesítési küzdelem állásáról tájékoztatta a médiát **Tőkés László** erdélyi EP-képviselő és **Lomnici Zoltán**, az Emberi Méltóság Tanácsának elnöke. *(Lásd ez erről szóló közleményt.)* ▶

- ▶ ● **Budapest**, Oktatásért Felelős Államtitkárság Találkozás Bódis József oktatásért felelős államtitkárral

Megbeszélésükön **Bódis József** államtitkár és **Tőkés László** EMNT-elnök, a Pro Universitate Partium Alapítvány elnöke – egyebek mellett – felidéztek azokat az időket, amikor az államtitkár még mint a Magyar Rektori Konferencia elnöke járt többször is Nagyváradon, hathatós támogatásában részesítve a **Partiumi Keresztény Egyetemet**. Ennek jelenlegi helyzetéről, illetve a külhoni magyar felsőoktatás további, stratégiai igényű támogatásáról folytatván eszmecsere az államtitkár egy közeli nagyváradi látogatásáról is egyeztettek. Hasonlóképpen megvitatták az időközben a román tannyelvű Petru Maior Egyetembe önkényes módon beolvasztott **Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyászati Egyetem** elsorvadóban lévő magyar tagozatának egyre kilátástalanabb helyzetét. Az államtitkár a magyar kormány föltétlen támogatásáról biztosította a MOGYE megmentésére irányuló erdélyi törekvéseket, amihez viszont az erdélyi politikai erők és a magyar orvosképző szakma határozott fellépésére és együttműködésére volna szükség. A megbeszélésen **Nemes Csaba** minisztériumi főtanácsadó (EMMI), képviselőnk budapesti EP-irodájának vezetője is részt vett.

- **Budapest**, Várkert Bazár

A Fidesz-KDNP frakciószövetség évváró vacsorája

December 20. ● **Érmihályfalva**, ref. egyházközség Angyaljárás az Aranykapu Református Óvodában

A karácsonyi ünnepek előtt európai parlamenti képviselőnk évek óta felkeres egy-egy olyan közösséget, amely vagy hátrányos, vagy sajátos helyzetben éli mindennapjait. Ebben az esztendőben az észak-bihari városka református egyházközsége által alapított, fenntartott és működtetett kiseddóvót látogatta meg, ünnepi üzenettel és ajándékokkal érkezve. *(Lásd a tudósítást.)*

- **Nagyvárad**, EP-iroda

Ünnepköszöntés a munkatársak körében

December 23. ● **Nagyvárad**, olasz ref. templom Adventi istentisztelet. Igehirdetés

- **Nagyvárad**, Szent László tér

Adventi gyertyagyújtás

EP-képviselőnk gyújtotta meg advent utolsó vasárnapján a szeretet negyedik gyertyáját a város főterén

felállított koszorún, miután rövid igemagyarázattal és az idei karácsonyt övező társadalmi-politikai helyzet jellemzésével szolgált. Ha Jézus kopogtat, habozás nélkül nyissuk meg ajtainkat és szíveinket – biztatott Tőkés László a közös fohász és együtténeklés előtt, a megjelent hívek körében.

December 27. ● **Menyő**, református egyházközség Templomlátogatás

Karácsony harmadnapján, amely a Szilágyságban hagyományos ünnepnap, **Tőkés László**, egykor Menyőbe kinevezett (1989) lelkipásztor, majd királyhágómelléki püspök alkalmi látogatást tett a gyülekezetben. **Paniti-Teleky Zoltán** lelkipásztor és **Varga Jenő** presbiter kalauzolásával megtekintette az évek óta javítás alatt álló középkori református templomot, és a helyszínen tájékozódott a rendelkezésre álló magyar állami támogatásból folytatásra, illetve befejezésre váró javítási munkálatok jelenlegi állásáról. A lelkipásztor reményét fejezte ki, hogy az új esztendőben sikerülni fog teljes egészében felújítani a történelmi időket megélt templomot.

- **Szilágycseh**, Márkus vendéglő rendezvényterme A Wesselényi Miklós Egyesület évfordulói fóruma

A zilahi polgári egyesület megemlékezéssel egybekötött fórumot szervezett a szilágysági kistáj, a Tővishát „fővárosában a romániai sorsfordító és szabadító karácsony 29. évfordulója alkalmából, amelyre meghívták Tőkés László püspököt, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnökét, európai parlamenti képviselőt is. *(Részletek jelen kiadványunkban.)*

KÖZÉRDEKŰ ÜGY A VALÓSÁGFELTÁRÁS ÉS AZ IGAZSÁGTÉTEL

Kettős könyvbemutatót és a hatvan éve kivégzett Sass Kálmán lelkipásztorra emlékező rendezvényt tartottak december 1-jén a nagyváradi Lorántffy Zsuzsanna Református Egyházi Központ múzeumtermében.

A szervező Magyar Polgári Egyesület vezetője, **Nagy József Barna** köszöntötte a meghívottakat és a résztvevőket, köztük **Tőkés László** európai parlamenti képviselőt, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnökét,

felkérve őt emlékbeszéde megtartására. A Királyhágómelléki Református Egyház előző püspöke előljáróban elmondta: noha a kommunizmus meghurcoltjaira, áldozataira emlékezünk, mégsem lehet elvonatkoztatni a jelentőt, ugyanis a „győztesek hivalkodó ünneplése” kíséri a száz évvel ezelőtt véget ért világháború és az évszázada létrejött Nagy-Románia évfordulóját, Brüsszelben, Bukarestben és Gyulafehérváron. Véletlen egy-

► beesésük miatt **diadal** és **gyász** keresztezik egymást: mártírjainkat siratjuk, s közben zajlik a katonai parádé a román fővárosban...

Az erdélyi magyarság két monstre politikai kirakatper áldozatai előtt hajt fejet, voltaképpen **Trianon áldozatainak** tekinthetők ők, hiszen az ott legitimált nagyhatalmi igazságtalanságot próbálták valamiképpen helyrehozni a **Szoboszlaj-perben** és az **érmihályfalvi csoport perében** elítéltek – emlékeztetett Tőkés László, mondván: keserű időszerűséget kölcsönöz ügyüknek a román centenárium. Az 1958. szeptember 1-jén kilenc társával kivégzett pécskai római katolikus pap, Szoboszlaj Aladár a román–magyar konföderáció tervével, az ugyanazon év december 2-án kivégzett Sass Kálmán érmihályfalvi református lelképásztor svájci kantonális rendezési modellel és diktatúraellenes szervezkedéssel vonták magukra a kommunista megtorló gépezet haragját. A püspök rajtuk és társaikon kívül több olyan üldözöttestet is megemlégett, akik az **erdélyi kérdésre** keresve megoldást váltak áldozataivá a rezsim titkosrendőrségének és vérbíróságainak. A kegyetlen bánásmód, a felsorolt szenvedések, az emberiség ellen elkövetett kommunista bűnök nagyrészt mindmáig megtorlatlanok, teljes feltárásért és jóvátételért kiáltanak, s ezzel a „demokratikus jogállam” Románia mindmáig adós – az ünnepelt centenárium jó alkalom lett volna a bocsánatkérésre és elégtételadásra, hívta fel a figyelmet az EP-képviselő. És amiért magyar mártírjaink életükkel fizettek, az ma is változatlanul időszerű: a román nacionálkommunizmus magyarságunk ellen elkövetett bűneit el kell ismerni és meg kell torolni, jóvá kell tenni, ami még lehet, s az erdélyi kérdés rendezése nélkül nincs **román–magyar megbékélés**, „aminek viszont elkötelezett hívei vagyunk” – jelentett ki Tőkés László.

A továbbiakban méltatta azt az **emlékezetpolitikát**, aminek számos híve-munkása él és dolgozik Erdélyben is. A Magyar Polgári Egyesület például egész

korrigálásának jogos szándékával. Ezek közé tartozik a tegnap bemutatott *Erről nem beszéltünk...* című kötet is, **ifj. Horváth Pál** és **Mersdorf Ilona** munkája, amely **id. Horváth Pál** besztercei magyartanár példás, ám tragikus élettörténetén keresztül mutatja be a romániai hatvanas–hetvenes évek titkosszolgálatának működését, alapos és kitartó levéltári kutatások nyomán. Mivel a könyv az áldozatvállalásról és az áldozattá válásról szól, besúgókról és besúgottakról, ma is kísértő, lezáratlan múltunkról, a Ceausescu-rezsim összeomlásához vezető temesvári népfölkelés Tőkés Lászlója saját sorából elevenítve fel momentumokat szolgált adalékokkal a hírhedt Securitate működéséről, valamint arról a máig tartó küzdelemről, amit a berögzült szekus attitűdök és módszerek ellen folytatni muszáj és érdemes. Végül pedig kijelentette: „Nem akarom az amúgy is meglévő és romboló bizalmatlanságot gerjeszteni, de reális módon kell számolnunk azzal, hogy **Érmihályfalván** és **Besztercén**, miként minden kisebb-nagyobb településünkön, továbbra is ott működnek az emberi méltóság és bizalom, a nemzeti és vallási érzés »vám-szedői« – akiknek nem kis részük van abban, hogy harminc évvel a nacionálkommunista diktatúra bukása és száz évvel Nagy-Románia létrejötte után még mindig ott vagyunk, ahol vagyunk...”

Az olvasmányos dokumentumregény Ausztriából hazaérkezett szerzői az indíttatásaikról és munkamódszereikről vallottak a szervezők és az érdeklődők kérdéseire válaszolva. Utánuk **Bereczki András** ny. lelképásztor következett, aki a reformáció jubileumi emlékévében megjelent, *Mártírok százada* című kötetet mutatta be szerkesztőként. A könyv a Nyugat-Európai Magyar Református Lelkigondozó Szolgálat felsőöri konferenciáján elhangzott előadások közzétételével mutatja be 1956 és a XX. század magyar református lelkészvérteit, köztük Sass Kálmánt is. A szerkesztő egyúttal röviden vázolta a NYEMRLSZ múltját és jelenét is, nem rejtve véka alá, hogy a szervezet egyre kevesebbet tud tenni református értékeink megőrzése és továbbvitele érdekében a nyugati magyar közösségekben.

A rendezvény dedikálással és kötetlen beszélgetéssel zárult, melynek során többen is felidéztek máig eleven és sajnó emlékeiket a román kommunista diktatúra embertyomorító, jogfosztó, magyarelles korszakából.

évben azzal tűnt ki, hogy a Polgári esték című rendezvényein és különféle más alkalmakkor végigvezette az érdeklődőket a száz évvel ezelőtti impériumváltás legfőbb állomásain. Fontos és hiánypótló könyvek jelentek meg, amelyek mind a távolabbi, mind a közelebbi múlt titkait tárták fel, sokszor a meggyökeresedett köztudat

SZOVÁTAI KOPJAFÁAVATÁS

December 2-án az Outward Bound Románia Társaság az Ifjúságért (OBR) szervezet szovátai (Maros megye) nemzetközi központjának udvarán kopjafát avattak **Fodor Imre**, az egykori alapító elnök emlékére, tiszteletére. A szervezet Marosvásárhely néhai polgármesterének köszönheti létét. Élete végéig aktívan hozzájárult ahhoz, hogy az Outward Boundon keresztül az élménypedagógiai módszerek meghonosodjanak Erdélyben.

Az rendezvényre meghívást kapott **Tőkés László** volt királyhágómelléki református püspök, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke, európai parlamenti képviselő, de nem tudott jelen lenni. Üzenetét testvére, **Tőkés András** tolmácsolta: „Az **Outward Bound** nemzetközi világhálózat Romániában, illetve Erdélyországban és Székelyföldön meghonosodott ifjúsági szervezete már megalakulásával és pusztán létevel is annak egyetemes fontosságát hirdeti, hogy a korunkat jellemző sokrétű identitásválság romboló körülményei között a **nemzedékek folytonosságát** meg kell őriznünk, és – a Szentírás megfogalmazása szerint – az atyák örökségét a fiaknak »nemzedékről nemzedékre« tovább kell adniuk. A jövőbe való legjobb »befektetés« az ifjúság nevelése és az őrölkük való gondoskodás. Külföldi szövetségeseivel és hazai elvbarátaival erre vállalkozott áldott emlékü **Fodor Imre**, későbbi marosvásárhelyi polgármester, amikor huszonöt évvel ezelőtt, 1993-ban megalapította és eredményekben gazdag útjára indította az **Outward Bound Románia Társaság az Ifjúságért** szervezetet, amiről a ma felállítandó szovátai kopjafa tanúskodik.

Azonban miként részben az egész, Fodor Imre egész életművében azonképpen van jelen ugyanez a múltból eredő és jövőben gondolkodó, az egymást követő nemzedékeket összekapcsoló **közösségi feladat- és felelősségvállalás**. Ennek vonatkozásában nem lehet nem gondolnunk a Bem tábornok seregében a szabadságért hadat viselő dédnagyapjára, vagy akár a náciizmussal szembeállító, tábornoki rangot viselő német nagyapjára. Drága édesapja, **Fodor Pál** is – az evangélium szavaival szólva – olyanképpen »szenvetett háborúságot az igazságért«, hogy az erdélyi kérdés rendezése céljából készített nagyralátó terve miatt 1956 után a román hatóságok súlyos fogházbüntetésre ítélték.

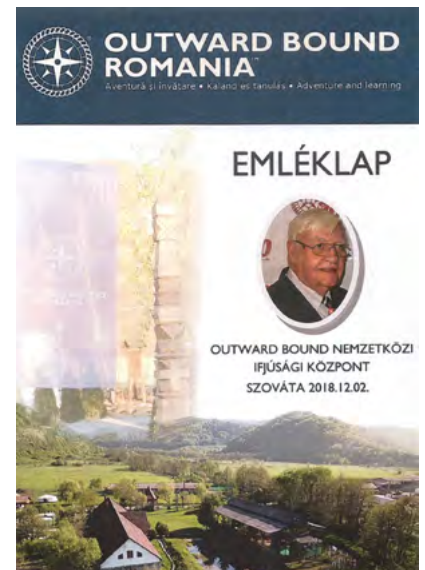
Az alma nem esik messze a fájától – tartja a népi mondás. Jeles felmenői nyomdokát követte Fodor Imre, amikor is egy fáradtságos és közmegebecsülésnek örvendő szakmai – mérnöki – életpályát követően hitéből, hűségéből és életerejéből még futott arra, hogy a szorongatott helyzetben lévő **Marosvásárhely** elöljáróságát elvállalja, és Apja példájára szembeszegülve a sorssal polgármesterként védelmezze és építse Székelyföld székvárosát, utóbb pedig a **Székely Nemzeti Tanács** elnökeként álljon ki a nemzeti önrendelkezés, Székelyföld területi autonómiája mellett, melynek egyenes gerincű, szelíd bölcsességében is rendíthetetlen zászlóvivője lett.

Mostanság, amikor hön szeretett városa ebek harmincadjárja látszik jutni, és vészesen ritkul azoknak sora, akik tettere készen hajlandók kiállni az erdélyi, valamint a székely autonómia ügye mellett, minden eddiginél fontosabb, hogy az egymásba fonódó nemzedékek láncolata ne szakadjon meg, hanem álljunk be az előttünk járó atyák sorába, és Fodor Imre példáját követve szálljunk síkra Marosvásárhelyért, Székelyföldről és hittel remélt erdélyi magyar jövőnkért.

Most, karácsony közeledtén Csaba királyfi csilagösvényének és a csíksomlyói zarándokoknak a képesletes útján haladva adventi reménységgel »menjünk el mind Betlehemig«, a világ Szabadítójának eljövételét várva!

És mind, akik itt egybegyűltünk, Imre bátyám Csáládjának tagjai, barátai és követői adózzunk áldott emlékének hálaadással, jövőre pedig, elszánt »Csibészeivel« együtt, találkozzunk a csíksomlyói **Fodor Házban!**

»Ne hagyd elveszni Erdélyt, Istenünk!« Így legyen! Viszontlátásra!"

KMAT-KONFERENCIA KOLOZSVÁRON: IMPÉRIUMVÁLTÁS A SZAKÉRTŐK SZEMÉVEL

A Kárpát-medencei Magyar Autonómiatanács (KMAT) és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) – mindkettő elnöke Tőkés László európai parlamenti képviselő –, valamint a Buza László Egyesület a Nemzetközi és Regionális Kapcsolatokért (BLENRK) a kolozsvári Vallásszabadság Házában szervezte meg az *1918. Impériumváltás, önrendelke-*

zés, nemzetépítés elnevezésű konferenciát 2018. december 6-án.

A megjelenteket elsőként **Sándor Krisztina**, az EMNT ügyvezető elnöke köszöntötte, majd **Lönhárt Tamás** egyetemi docens (Babes-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvári Magyar Történelmi Intézet), a Buza László Egyesület a Nemzetközi és Regionális Kapcsolatokért

▶ latokért elnöke üdvözölte a konferencia résztvevőit. Az esemény nyitómozzanataként levetítésre került az a háromperces kisfilm, melyet Janovics Jenő kolozsvári filmstúdiója készített az 1918. december 22-én tartott kolozsvári nemzetgyűlésről, amelyen – válaszként a gyulafehérvári román nemzetgyűlésre – az erdélyi magyarok több tízezres tömege kinyilvánította, hogy „Magyarországgal egyazon népköztársasági állami közösségben kívánunk élni, és az egységes és csonkítatlan Magyarország keretein belül követelik minden itt lakó nemzet számára a teljes egyenlőséget, szabadságot és önkormányzatot”.

Bedő Árpád, a KMAT titkára nyitóbeszédében elmondta: tavaly ősszel határozták el, hogy konferenciasorozatot rendeznek a Kárpát-medence különböző pontjain annak érdekében, hogy a széles közvéleményt is tájékoztassák – történészek és szakértők bevonásával – a száz évvel ezelőtti történekről. Elhangzott: eddig Pécsen és Temerinben tartottak hasonló konferenciát, az elkövetkezőkben pedig Balassagyarmaton, Temesváron és Budapesten is megszervezik az eseményt más-más előadók bevonásával. Felszólalása végén Bedő felolvasta **Tőkés Lászlónak**, az EMNT és a KMAT elnökének az üdvözlőlevelét, aki brüsszeli programja miatt nem vehetett részt a konferencián. Üzenetében európai parlamenti képviselőnk elmondta: „Jelképesnek tartom a helyszínt és az időpontot. Konferenciánkra éppen a tordai vallásbéke 450. évfordulója alkalmából meghirdetett vallásszabadság esztendejében és az éppen ennek tiszteletére alapított Vallásszabadság Házában kerül sor, ezáltal is a jelképiség erejével hirdette, hogy a hagyományos erdélyi tolerancia, a felekezeti szabadság és az egyházi önrendelkezés szellemében Románia államalkotó erdélyi magyar közösségét, vele együtt pedig az anyaországtól elszakított többi Kárpát-medencei magyar nemzetrészt is teljes joggal megilleti a közösségi önrendelkezés joga.

Autonómatanácsunk a száz éve lezajlott impériumváltozás Kárpát-medencei stációit végig követe éppen ezen megfontolásból választotta vezérgondolatául a Válasz Trianonra: az autonómia! jelmondatát.”

A tartalmas szakmai előadások **Vallasek Júlia** egyetemi docens (BBTE, Magyar Filológia Intézet), **Fodor János** egyetemi tanársegéd (BBTE, Kolozsvári Magyar Történelmi Intézet), **Lönhárt Tamás** egyetemi adjunktus ((BBTE, Kolozsvári Magyar Történelmi Intézet), **Benkő Levente** történész, szerkesztő (Művelődés), **Hunyadi Attila Gábor** egyetemi adjunktus (BBTE, Kolozsvári Magyar Történelmi Intézet), **Lakatos Artúr** kutató, történész, valamint **Szász István Tas** orvos, közíró nevéhez fűződtek.

Az esemény végén elhangzott: a szervezők a tervezetteknek megfelelően folytatják a konferenciasorozatot, melyről minden részletes információt idejében közölnék majd a nyilvánossággal is. A kolozsvári konferencia videófelvétele elérhető az EMNT Facebook-oldalán: <https://www.facebook.com/emnt.org/>.

A TÖRVÉNYTELEN MIGRÁCIÓT LE KELL ÁLLÍTANI! AZ UKRAJNAI NEMZETI KISEBBSÉGEKET MEG KELL VÉDENI!

Az Európai Parlament 2018. évi utolsó ülészakának második napján, december 11-én tűzte napirendjére az emberi jogok és a demokrácia világbeli helyzetéről szóló 2017. évi jelentést, valamint az EU–Ukrajna közötti csatlakozási szerződésről szóló jelentést. A határozathozatal előkészítő vitákban **Tőkés László** európai képviselő is részt vett. Első hozzászólását élőszóban adta elő, a másodikikat pedig – szóvási idő hiányában – írásban nyújtotta be.

Az emberi jogok és a demokrácia helyzetéről szóló jelentésben a **migráció kérdése** is teret nyert, éspedig abban a megfogalmazásban, hogy az Uniónak „a migránsok és menekültek védelmére vonatkozó kereteket kell kidolgoznia és jobban végrehajtania, többek között biztonságos és legális migrációs útvonalak biztosítása és humanitárius vízumok kiadása révén”. Ezzel együtt a jelentés „üdvözlő a biztonságos, rendezett és szabályos migrációra vonatkozó globális megállapodással kapcsolatos ENSZ-kezdeményezést”. Hozzászólásában európai képviselőnk a hivatalos magyar álláspontot

képviselte, mely szerint a nevezett ENSZ-dokumentum, valamint az aznap délelőtt áteröltetett EP-határozat elfogadása egyaránt azt tükrözi, hogy az **ENSZ és Brüsszel** akarata ugyanaz, éspedig: **az illegális bevándorlás minden áron való legalizálása**. A világszervezet és az Unió eme diktátumát Magyarországgal egyetemben tíz ország – köztük az Egyesült Államok és a V4-ek – eleve nem hajlandók elfogadni. „Meg kell védenünk Európát és országainkat a népességi összetételüket és szuverenitásukat, kultúrájukat és identitásukat fenyegető illegális migrációtól!” – zárta szavait képviselőnk.

Az egyre fokozódó kisebbség- és magyarellenesség, valamint az EP-jelentésbe foglalt más hiányosságok miatt **Ukrajna** távol áll attól, hogy az EU-val megkötött társulási megállapodásba foglalt követelményeknek eleget tegyen. A kisebbségeket megnyomó **tanügyi törvényt** és az ukrán parlament napirendjén szereplő, súlyosan diszkriminatív **nyelvtörvény-tervezetet** bírálva erdélyi képviselőnk elégedetlenségét fejezte ki ▶

► az ukrainai országjelentés kisebbségekkel kapcsolatos „mérsékelt” megfogalmazásai, másfelől az Unió és más nemzetközi szervezetek érdektelensége iránt, nyomtatékosan kérve a Parlamentet és a Bizottságot a létükben veszélyeztetett kisebbségek – köztük a magyarok – védelmében való fellépésre.

A két jelentést párhuzamba állítva, szembeötlő az a kettősség, illetve ellentmondás, hogy miközben az Európai Unió és az Egyesült Nemzetek Szervezete az **illegális migránsok** millióit kitüntető figyelemben és támogatásban részesíti, ezzel szemben a szülőföldjükön élő és megmaradni akaró őshonos kisebbségeket diszkriminatív módon elhanyagolja.

Tudnivaló, hogy a migránsokkal kapcsolatos felvétel előző héten az EP néppárti frakciójának külügyi munkaülésén is vita tárgyát képezte. Ennek rendjén kiviláglott, hogy az Európai Néppárt olyan vezető politikusi is, mint **Elmar Brok**, **Othmar Karas** és **David McAlister** az Unió elhibázott migrációs politikáját pártolják. Az „aldemokratikus” és „populista” politikusokat szapuló hozzászólásaikban ők maguk is ellentmondást nem tűrő módon védelmezték az ENSZ migrációs kompaktját, és támadták a magyar álláspontot. A kérdés tehát nem csupán a parlamentet, hanem az európai kereszténydemokratákat is végletesen megosztja.

A sors iróniája az, hogy miközben az európai törvényhozásban éles viták folynak az illegális migráció kérdéséről, a balliberális képviselők pedig éppen egy, a Terrorizmus Különleges Munkabizottságáról szóló

jelentés megvitatása rendjén tagadták a migráció és a terrorizmus közötti nyilvánvaló összefüggést, ezzel szinte egyidőben – sajnos – **Strasbourgra** is rátört a terrorizmus réme, amikor is a békés „kisváros” központjában kedden este egy váratlan terrorcselekményre került sor.

Az emberi jogi, illetve a demokráciáról szóló 2017. évi jelentést a december 12-i végszavazáson a magyar néppárti küldöttség – az előadott okok miatt – nem mel voksolt. Az ukrainai jelentést viszont – kisebbségi vonatkozásainak fontosságára való tekintettel – végül is megszavazta. Mindkét jelentést nagy szótöbbséggel fogadta el a parlament plénuma.

HOZZÁSZÓLÁS

AZ EMBERI JOGOK ÉS A DEMOKRÁCIA VILÁGBELI HELYZETÉRŐL SZÓLÓ 2017. ÉVI JELENTÉS VITÁJÁHOZ

Marakesben tegnap elfogadták az **ENSZ** globális migrációs csomagjának szövegét. Ma délben viszont – másodszeri nekirugaszkodásra – az **EP** is kellő szótöbbséggel megszavazta a humanitárius vízumról szóló jelentést.

A maga helyén mindkét dokumentum **az illegális bevándorlás legalizálásának** az útját egyengeti. Globális, illetve kontinentális szinten az ENSZ és az EU nem feltartóztatni, hanem elősegíteni akarja a migránsok invázióját. Emberi jogi jelentésünk az ENSZ-kezde-

ményezés, valamint az ún. humanitárius vízum támogatásával sajnos ugyanerre törekszik.

Üdvözlöm azokat az országokat, amelyek **Magyarországgal** egyetemben elutasítják az ENSZ-paktumot. Meg kell védenünk **Európát** és országainkat a népességi összetételüket és szuverenitásukat, kultúrájukat és identitásukat fenyegető illegális migrációtól!

Strasbourg, 2018. december 11.

Tőkés László
EP-képviselő

HOZZÁSZÓLÁS

AZ EU–UKRAJNA KÖZÖTTI TÁRSULÁSI MEGÁLLAPODÁSRÓL SZÓLÓ JELENTÉS VITÁJÁHOZ

Magyarország kezdettől fogva elkötelezett támogatója **Ukrajna** európai integrációjának. Ennek ellenére keleti szomszédja az utóbbi években a volt szovjet-kommunista elnyomást több tekintetben felülmúló brutális kisebbségellenes politikát folytat a mintegy százötvenezer magyar közösségével szemben. Az uk-

ránosító asszimilációs politika leplezetlen szándékával törekszik nemcsak a **magyar**, hanem a bukovinai **román** és a besszarábiai **bolgár** nyelvű oktatási rendszer felszámolására, valamint a nemzeti kisebbségek anyanyelvhasználatának a drasztikus korlátozására. A magyarságot bűnbaknak kiáltja ki, és nemcsak jogaiban ►

dEPutáció

- ▶ korlátozza, hanem verbális agresszióval felérő megfélemlítő propagandát folytat ellene.

Az **ukrajnai országjelentés** rendkívül mérsékelt formában veti fel a kisebbségek súlyos problémáit. A nemzetközi szervezetek – köztük az Unió is – jobbra hallgatásba burkolóznak a kisebbségi jogsérelmeket illetően. Ennek következtében védtelen nemzeti közösségeink nacionalista belpolitikai játszmák, a közelgő elnökválasztási kampány, nem utolsó sorban pedig nemzetközi geopolitikai érdekek véttlen áldozataivá válnak.

Megköszönve **Antonio Tajani** elnök úr közbenjárását a magyar közösség érdekében, nyomatékosan kérem a Parlamentet és a Bizottságot, hogy erélyesen és hatékonyan lépjenek fel a létükben veszélyeztetett ukrajnai kisebbségek – köztük a magyarok – védelmében.

Strasbourg, 2018. december 11.

Tőkés László
EP-képviselő

Ukrán ultranacionalisták masíroznak Kárpátalján

A NAGYVÁRADI ÉVÉRTÉKELŐ TALÁLKOZÓRÓL

Évzáró és egyben évértékelő ünnepi találkozót szervezett az Erdélyi Magyar Néppárt Bihar megyei szervezete a nagyváradi városháza dísztermében december 14-én, melyen részt vettek az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács helyi tisztségviselői is. Az eseményen felszólalt **Tőkés László**, az EMNT elnöke, **Szilágyi Zsolt**, az EMNP elnöke, **Zatykó Gyula**, a Néppárt országos alelnöke és **Csomortányi István**, a párt Bihar megyei szervezetének elnöke.

„Friss, eleven és sokkoló élményekkel tértem haza Strasbourgból, ahol – ahogy azt a hírekben is láthatta mindenki – terrorista merénylet történt. Azzal egy időben mégis elfogadták az ENSZ migrációs csomagját, valamint a migránsvízumról szóló jelentést is. Mindkét dokumentumnak célja az **illegális migráció legalizálása**, ezért bizton kijelenthetjük: a migránsok betelepítését célzó politika globális szintre emelkedett” – kezdte felszólalását Tőkés László, aki beszédében összefoglalta és röviden elemezte az európai politikai folyamatokat. „A strasbourgi támadás várható volt,

hiszen tudjuk: a keresztény Európa nagy veszélyben forog. Egyesek mégis – önfeladó módon – szélesre tárják a kontinens kapuit a terrorveszély előtt” – mondta az EMNT elnöke. „Meg kell védenünk erdélyi magyar közösségünket, s száz évvel Erdély elcsatolása után érvényt kell szereznünk a **gyulafehérvári ígéreteknek**. Jól látjuk: **veszélyben van Európa**, veszélyben vannak az őshonos nemzeti kisebbségek, és veszélyben van a nemzeti értékekre építő államok szuverenitása is, hiszen bizonyos politikai erők birodalmi szellemben igyekeznek Európát egyesíteni. Egy ilyen helyzetben komoly felelősségünk van abban, hogy felmutassuk nemzeti értékeinket, s mindent megtegyünk ezek védelmében” – mondotta erdélyi EP-képviselőnk.

„Bárhonnan is támadjanak bennünket, mi tudjuk, mi a dolgunk, s miként cselekedhetünk helyesen – mondta Szilágyi Zsolt. – Erdélyben magyarként politizálni egyet kell jelentsen a nemzetpolitika gyakorlásával is, s nem feledhetjük, hogy az általunk képviselt politikának mindig kell legyen **erkölcsi dimenziója** is, s mindig a helyes irányt, az erkölcsileg is elfogadhatót kell választanunk. S mert így teszünk, advent idején a Megváltó születését várhatjuk, s – másoktól eltérően – nem bírósági ítéletünket. Azért vagyunk a **nemzeti oldalon**, mert hisszük: az erdélyi magyar politikának a közösséget kell szolgálnia, nem a mérhetetlen román korrupciót”. A Néppárt elnöke hozzátette: politikusainkat az évszázados keresztény értékek kell vezessék, s fontos, hogy az erdélyi magyarok testvérként tekintsenek egymásra az igencsak kiélezetté és veszélyessé vált közéleti-politikai helyzetben.

„Tavalyi évértékelő rendezvényünkön megállapítottuk, hogy többet dolgoztunk, mint a megelőző évben, de kevesebbet, mint a következőben fogunk. Ehhez tartottuk magunkat, sikereinkről pedig az elért ered-

► mények tanúskodnak” – kezdte felszólalását Csomortányi István, aki ezután számos helyi ügyre tért ki. Kiemelte: jól látható ellentét van a nagyváradi előljáróság és a Bihar Megyei Tanács munkája között, míg előbbi nyomán a város folyamatosan fejlődik, utóbbi nem tud – a látszatintézkedéseken és a sajtópropagandán kívül – tényleges eredményeket felmutatni. Az is fájó, hogy a katasztrofálisan működő balliberális román kormányt bukaresti magyar képviselők tartják életben. Eközben Bihar megyében a **magyar–magyar párbeszéd** továbbra sem működik.

Zatykó Gyula főként a nagyváradi polgármester tanácsadójaként beszélt helyi, önkormányzati ügyekről, azok magyar vonatkozásairól. „A legfontosabb az, hogy mindenki a maga helyén, legjobb tudása szerint végezze a dolgát, s ha így teszünk, Nagyvárad és Erdély is fejlődni fog” – szögezte le.

Az esemény végén ünnepi koccintásra került sor, melynek érdekessége volt, hogy az előző években megszokott állófogadás elmaradt, az erre tervezett összegből pedig karácsonykor kétszáz adag ételt juttattak el nagyváradi rászorulóknak. A gesztus ellensúlya kívánt lenni az RMDSZ által elnökölt Bihar Megyei Tanácsnál állandó gyakorlattá vált, rengeteg közpénzt elpazarló politikai eszem-izomoknak.

Az évértékelőn átadták a tavaszi országgyűlési választásokat megelőző tájékoztató és a levélszavazat-begyűjtő munkában részt vevő váradi önkénteseknek azokat az elismerő okleveleket, melyeket **Mile Lajos**, Magyarország kolozsvári főkonzulja, Tókécs László, az EMNT elnöke, valamint Szilágyi Zsolt, az EMNP elnöke látott el kézjegyével. Mint ismeretes, a két szervezet több mint tízezer állampolgár levélszavazatának célba jutásában segített.

EGYÜTT KELL ÉPÍTENÜNK A DEMOKRÁCIÁT

2018. december 15-én koszorúzással és román–magyar kerekasztallal emlékeztek meg Temesváron a napra pontosan 29 évvel korábban megindult eseményekről. Mint köztudott, a romániai nacionalkommunista rezsim ellen szavát több rendben felemelő, annak kisebbség- és egyházellenes politikáját leleplező és elítélő **Tókécs László** egykori temesvári református lelkipásztort családjával együtt folyamatosan megfigyelték, zaklatták, fenyegették az 1980-as években, a világi és egyházi hatóságok fellépése végül az állásából való elmozdításába és kitelepítésébe torkollott. A hatalmi intézkedés ellen kibontakozó temesvári tiltakozás, a város magyar reformátusainak, illetve más nemzetiségű és felekezetű lakosainak szolidaritása dacára a belügyi szervek nem álltak el szándékuktól, ami népfelkeléshez, illetve annak fegyveres megtorlásához vezetett. Hiába deportálták 1989. december 17-én a Tókécs családot a szilágysági Menyőbe, a temesváriak diktatúraellenes összefogása és az események eskalálódása az egész Romániára kiterjedő antikommunista lázadásba fordult, kiváltva a Ceaușescu-diktatort december 22-i menekülését. A nevükhöz köthető rezsim megbukott, s megkezdődött az ország demokratizálása, bár a kommunista visszarendeződés és a többségi nacionalista kizárólagosság máig kétségeket ébreszt azokban, akik mélyreható rendszerváltozásban reménykedtek.

Az 1989-es forradalmi eseményekben részt vett és áldozatot hozott temesváriak előtt hajtottak fejet tegnap a belvárosi református bérpalotánál az emlékezők, sűrű hóesésben. Rövid két nyelvű beszédében Tókécs László európai parlamenti képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület előző püspöke felidézte és méltatta a korabeli etnikum- és felekezeti közti szolidaritást, majd egyes egyházi, politikai és civil szervezetek reprezentánsai **koszorúkat** helyeztek el az épület falán lévő, magyarul, románul, németül és szerbül feliratozott emléktábláknál. A tisztelgők elénekelték a *Te benned*

biztunk... kezdetű zsoltárt, majd a Gyár város negyedik belső Új Ezred Református Központba mentek, ahol emlékezéssel egybekötött **kerekasztal-beszélgetést** tartottak *Az 1989-es temesvári népfelkelés öröksége: román–magyar szolidaritás* címmel.

Az itteni rendezvény házigazdája ez évben is **Gazda István** lelkipásztor volt, aki az adventre is tekintettel köszöntőbeszédében az 1989-es népfelkelés szikrája és a bibliai betlehemi csillag között vont képletes analógiát, a szabadításra és beteljesülésre való várakozás jegyében. **Szilágyi Zsolt** politológus, aki a 80-as évek végén Temesváron volt egyetemista, moderátorként azzal vezette fel az eszmecsérét, hogy összefoglalta: mit is jelentett a diktatúra, mit kellett megdönteni 1989-ben, hogyan kezdődött a visszarendeződés a következő évben, miként működött a nacionalkommunista diverzió és milyen ma a román–magyar szolidaritás. Ez utóbbit kérdésként vetette fel, ismertette az októberben Kolozsváron aláírt **nyilatkozatot**, amelyben román és magyar közéleti személyiségek közösen ►

szorgalmazzák, hogy Nagy-Románia megalakulásának a centenáriuma nyisson teret mindkét közösség reményeinek beteljesítéséhez. Ezt aznap bárki aláírhatta a helyszínen.

Tőkés László ezúttal is történelmi dimenziókba helyezve domborította ki az 1989-es események jelentőségét, valamint az akkor megnyilvánult – bár nem előzménytelen, de mégiscsak csodálatos – interetnikai és vallási szolidaritást. Utóbbiról szólva kiemelte: Temesváron a vallási ökuménianak és toleranciának

komoly gyakorlata alakult ki már az ateista diktatúra éveiben is, ez máig ható kivételes jelenség, amely nem vált sajnós általánossá Romániában. Felidézte: 29 évvel ezelőtt a református templomba és annak folyosójára hetente 600-700 ember zsúfolódott be a vasárnapi istentiszteletre. December 15-én, a felkelés kitörésének napján a reformátusokhoz elsőként a közeli román baptista gyülekezet hívei csatlakoztak. A szabadságért zajló tüntetéseken pedig gyakran skandálták azt, hogy „van Isten – există Dumnezeu”. A temesvári vallási felekezetek vezetői legalább tíz éven át együtt emlékeztek vissza 1989 decemberére. A püspök fontosnak nevezte az egykor Temesváron megnyilvánult keresztény, ökumenikus szellemiség fenntartását. Miközben „ma egyenesen Európa keresztény gyökereit vonják kétségbe egyesek”.

Román nyelvű felszólalásában Tőkés László beszélt azokról az erőkről és intézményekről, amelyek az 1989-es forradalom kisiklásában és a többségi nacionalizmus továbbéltetésében élen jártak az elmúlt három évtizedben, saját személyének, egykori rendszerváltó szerepvállalásának lejárataát is megemlítve. Rámutatott: a posztkommunista kurzusnak egyik fő törekvése „Temesvár szellemiségének” – amelynek szerves része a román–magyar szolidaritás – szétrombolása volt, s ennek sajnós a többségi nemzet és a román értelmiség részéről csak igen kevesen próbáltak gátat szabni. Külön kiemelte és méltatta ezek sorában a **Temesvár Társaságot** (Societatea Timișoara), amely emlékezetes 1990 márciusi kiáltványában nemcsak az 1918. december 1-jei gyulafehérvári határozat pozitív ígéreteit tette magáévá, hanem a diktatúrát váltó román demokrácia fejlődési irányát is megszab-

ta, a rendszerváltozás iránti igényeket is kimondta. A proklamáció 4. pontja például a népek együttéléséről fogalmazott meg európai léptékű és érvényű elveket – emlékeztetett a püspök, hozzátéve: a **Temesvári kiáltvány** közel harminc év múltán sem veszített időszerezéséből, hiszen Temesvár forradalmi szellemének ébren tartása ma is elsőrendű kíváncsolom. A kommunizmus és a kirekesztő nacionalizmus elleni küzdelmet folytatni kell, a romániai demokráciát és jogállamot pedig teljessé tenni és megszilárdítani.

Amikor 1989-re emlékezünk, akkor román–magyar vonatkozásban az egységre, a megbékélésre, a közös európai és keresztény gyökerekből kisarjadó eszmei konvergenciákra, nemkülönben – erdélyi vonatkozásban – a közös hazában és államban érvényesülő közös érdekekre alapozva kell megfogalmaznunk elvárásainkat és reményeinket – mondotta Tőkés László, arra kérve-biztatva mindenkit, hogy „a vallási és kulturális pluralizmus földjén a jó román–magyar viszonyt őrizve és ápolva építsük együtt a demokráciát”.

Florian Mihalcea, a Temesvár Társaság elnöke felidézte: a temesváriak 1989-ben nem a magyar Tőkés László, hanem egy temesvári polgártársuk mellett álltak ki. Olyan polgártársat láttak benne ugyanis, aki azt mondta ki, amit ők is éreztek, de nem mertek kimondani. Azt is hozzátette: 1989-ben a közös ellenség kovácsolta össze a románokat és a magyarokat. „Anélkül is összefoghatnánk, hogy közös ellenségünk legyen” – jelentette ki, megjegyezve: nemcsak a felejtéssel kell megküzdeni, hanem azon „külön beszéddel” is, ami elmentés román és magyar narratívát honosított meg olyan témákban is, amelyekben szinte teljes egyetértés volt 1989 decemberében!

Ramona Băluțescu temesvári író úgy vélte: a keresztény egyházak közül az ortodox a legkevésbé fogékony az ökumenizmusra. Sajnos nagyon jelentős erők dolgoztak azon az elmúlt években, hogy a 89-ben leomlott etnikumközi kerítéseket visszaépítsék, bizonyos „kasztrendszerek” alakuljanak ki obszúr érdekek mentén, a legendás bánági ökumenizmus múlóban van, sőt maga Temesvár és népe is kétségbeejtő átváltozásokat szenvedett. Arra biztatta az egyházakat és híveiket, hogy a görögkeleti arrogancia ellenére keressék egymás kezét és fogjanak össze.

Bodó Barna politológus, egyetemi oktató arra figyelmeztetett, hogy a románoknak és magyaroknak nagyon is érdekükben állna együtt keresni a válaszokat a globalizmus kihívásaira. A globalizációval járó individualizmus nem kedvez a szolidaritásnak és a közösségi együttműködésnek sem, destruktív hatásai számosak. Érdemes lenne ugyanakkor összehangolniuk az Euró-

▶ pai Unió átalakításával kapcsolatos álláspontjukat, és közösen léphetnének fel az ukrainai román és magyar nemzeti közösségek védelmében is.

A meghívott előadók mellett rész vettek a kerekasztalon az 1989-es Temesvári Emlékbizottság egyes tagjai is, közülük **Tolnay István** és **Balaton Zoltán** szólalt fel, előbbi az egymásrataltság imperatívuszáról, utóbbi pedig arról beszélt, hogy nem becsüljük meg kellőképpen „nemzetünk és hitünk hőseit”. **Bódis Fe-**

renc református esperes és **Mihail-Cătălin Regea**, a Temesvár Társaság alelnöke is üdvözölte a résztvevőket, majd **Szabó László** előadótanácsos adta át a Magyar Unitárius Egyház köszöntését, felidézve a 450 éves tordai vallásbékét és annak idei jubileumi évét, végül pedig átnyújtotta Tőkés Lászlónak az unitáriusok legutóbbi ünnepi zsinatának díszoklevelét és emlékérmét.

A rendezvény a Miatyánk két nyelven történő elmondásával zárult.

FOLYTATÓDIK A KÜZDELEM A ROMÁNIAI MAGYAR VAGYONÉRT

Romániában hat éve leállt a kommunizmus idején elkobzott egyházi ingatlanok visszaszolgáltatása, mi több, az igazságszolgáltatás olyan visszaállamosítási ítéleteket hozott, amelyek precedensként használhatók fel a már visszaadott vagyon elvételére – jelentette ki **Tőkés László** európai parlamenti képviselő azon a budapesti sajtótájékoztatón, amelyet **Lomnici Zoltánnal**, az Emberi Méltóság Tanácsának elnökével együtt tartott.

Az EP-képviselő, aki az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke elmondta, hogy évtizedek óta küzd annak érdekében, hogy az erdélyi magyar egyházak elkobzott ingatlanai visszakerüljenek jogos tulajdonosaikhoz. Románia már 2001-ben elfogadta a restitúciós törvényt, amely arra kötelezi az államot, hogy a kommunizmus idején jogtalanul elkobzott vagyont – beleértve a római katolikus, református, evangélikus és unitárius egyházakét – természetben adja vissza, vagy ha ez nem lehetséges, méltányos kártérítést fizessen érte. Uniós csatlakozásakor ugyanakkor Románia vállalta, hogy felgyorsítja a restitúciós kérelmek elbírálását és az ingatlanok visszaadását. A mintegy 2500 egyházi ingatlanra vonatkozó kérelmeknek csupán a felét vizsgálták meg, és alig több mint egyharmadukat adták vissza, a folyamat pedig több mint fél évtizede leállt. Különösen nyugtalanító, hogy Bukarest a már visszaadott ingatlanok egy részét is igyekszik visszaállamosítani. Nagy visszhangot váltott ki a **Székely Mikó Református Kollégium** ügye: nemrég véglegesen visszaállamosították a 2002-ben az egyháznak visszaszolgáltatott sepsiszentgyörgyi intézményt, büntetőjogi eszközöket is bevetve e folyamatba. Az EP-képviselő arra is figyelmeztetett, hogy az erdélyi magyar arisztokráciának visszaszolgáltatott ingatlanvagyonát is elkezdte visszaperelni az állam (lásd: Bánffy Dániel leszármazottainak esetét), legújabbán pedig a háromszéki Ozsdola település közbirtokosságára vetett szemet a román pénzügyminisztérium. Márpedig Székelyföldön a közbirtokosságoktól elbitorolt, majd nagyrészt visszaadott erdők több százezer embernek biztosítanak megélhetést, illetve jövedelemkiegészítést.

Tőkés László arra is rámutatott, hogy szükségszerű a nemzetközi közvélemény figyelmének felhívása, a törvényeket és a saját nemzetközi kötelezettségvállalásait semmibe vevő román állami politika leleplezése. Ennek keretében támogatja azokat a petíciókat, amelyeket az EP Petíciós Bizottságához nyújtottak be. Az erdélyi képviselő bejelentette, hogy felvidéki kollégája, **Csáky**

Pál közreműködésével – aki a Petíciós Bizottság alelnöke – közmeghallgatást terveznek, hogy dűlőre vigyék ezeket az ügyeket.

Lomnici Zoltán elmondta, hogy az első petíciót 2012-ben fogadták be, de nyomban arról értesítették őt, hogy konkrét ügyben az EP nem kötelezheti a román hatóságokat. Ekkor perre vitte a kérdést, azonban a bírói végzés kimondja, hogy a Petíciós Bizottság egyáltalán nem hozhat kötelező határozatokat, eszközei csupán politikai természetűek. Ezt követően nyújtották be az újabb petíciót, amely már a Székely Mikó Kollégium ügyét is bemutatja. A folyamodványt befogadták, és noha a román állam valótlán és semmitmondó választ adott a felvetett vádpontokra, a Petíciós Bizottság azt is elmulasztotta, hogy politikai vitára bocsássa az ügyet.

Az Emberi Méltóság Tanácsának elnöke arra is felhívta a figyelmet, hogy **Ferenc pápa** 2019-ben Romániába látogat, és ennek kapcsán célszerű lenne megvizsgálni, hogy felgyorsítható-e a magyar egyházakat megillető ingatlanok visszaadása, hiszen ez a magasrangú látogatás akarva-akaratlanul a kisebbségi egyházak jogfosztására irányuló román politikát legitimálja. Említésre méltó, hogy a gyulafehérvári római katolikus főegyházmegye nek a '90-es évek végén kormányrendelettel visszaadott, felbecsülhetetlen értékű Batthyáneum könyvtárt, tudományos gyűjteményt és csillagdat bírósági úton próbálja megszerezni a román állam. Idén ősszel két nagyváradi római katolikus iskola épületét államosították véglegesen a romániai bíróságok, és félfő, hogy ugyanerre a sorsra jut a marosvásárhelyi római katolikus gimnázium épülete is, amelyben az anyanyelvű oktatást magyar diplomáciai közbenjárásra sikerült csak újraindítani.

ANGYALJÁRÁS ÉRMIHÁLYFALVÁN

A karácsonyi ünnepek előtt **Tőkés László** európai parlamenti képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke évek óta felkeres egy-egy olyan közösséget, amely vagy hátrányos, vagy sajátos helyzetben éli mindennapjait. Ebben az esztendőben az érmihályfalvi (Bihar m.) református egyházközség által alapított, fenntartott és működtetett **Aranykapu** kiseddóvót látogatta meg, december 20-án, ünnepi üzenettel és ajándékokkal érkezve.

A püspököt a parókián a **Balázné Kiss Csilla** és **Balázs Dénes** lelkészházaspár, valamint **Kovács Zoltán** főgondnok és néhány presbiter fogadta, akik röviden vázolták a 2006-ban alapított óvoda történetét és helyzetét, nem rejtve véka alá a már leküzdött és még fennálló nehézségeket sem. Ezek jórészt abból adódtak és adódnak, hogy az RMDSZ-vezetésű önkormányzat nem támogatta, sőt olykor akadályozta az egyházi háttérű intézményépítést és oktatást, de az Érmihályfalvi Református Egyházközségnek a tanügyi kormányzat bürokráciájával és a vonatkozó törvények buktatóival is meg kellett küzdenie. Az eszmecsere során mind Tőkés László, mind a helybeliek kifejezték abbéli reményüket, hogy a romániai magyar anyanyelvű oktatás fölött folyamatosan tornyosuló felhők egyszer csak eloszlanak, hogy az állami és a magánoktatás – lett legyen egyházi vagy más háttérű – nem egyik a másik rovására, hanem egymást kiegészítve, minőségre törekvő nemes versengésben fog működni, továbbá hogy a demográfiai mutatók a jelenlegieknél jobban alakulnak. Mert hiába építjük ténylegesen és képletesen „a templomot s az iskolát”, ha nem lesz kinek.

A szomszédos gyülekezeti házban működő óvodában a szolgálatos pedagógusok fogadták Tőkés Lászlót és munkatársait. A zsbongó kisededeket a felnőttek előbb együtténeklésre biztatták, majd versmondásra és olyan részletek előadására, amelyeket a Jézus-váró templomi ünnepélyre tanultak be. A közösen elénekelt karácsonyi dalok után a püspök adta át ünnepi köszöntését az óvoda egész kollektívájának, egy betlehemes dalt is elénekelve. A Miatyánk közös elmondása után következett az ajándékosztás, ez évben is Tőkés László és **Nagy József Barna**, a Magyar Polgári Egyesület vezetője osztották ki a csomagokat a különféle kérdésekre ügyesen válaszoló gyermekeknek. Búcsúzóban a házigazdák méltatták az érmihályfalvi szülői közösség és az egyház híveinek kitartását, segítőkészségét.

MAGYAR JÖVŐKÉPRE VAN SZÜKSÉG ERDÉLYBEN IS

A zilahi Wesselényi Miklós Egyesület 2018. december 27-én megemlékezést szervezett a szilágysági kistáj, a Tövishát „fővárosában”, **Szilágycsehben** a romániai sorsfordító és szabadító karácsony 29. évfordulója alkalmából, amelyre meghívták **Tőkés László** püspököt, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnökét, európai parlamenti képviselőt is. Mint ismeretes, az egykori temesvári lelképásztor diktatúraellenes magatartása hatalmi retorziókat vont maga után, s a Tőkés család köré 1989 decemberében szerveződött spontán

népi szolidaritás torkollott abba a lázadásba, amely előbb Temesváron, majd pár nap alatt egész Romániában megdöntötte a kommunista rezsimet. A város református lelkészét december 17-én hajnalban a politikai rendőrség a Szilágycseh melletti **Menyőbe**, a kollaboráns egyházi vezetők által számára kijelölt új szolgálati helyére deportálták, de ezzel már nem tudták visszakényszeríteni a szabadság szellemét a palackba. Tőkésék ebben az eldugott kis szilágysági faluban érték meg a december 22-i felszabadulást, amiről aztán elég hamar kiderült, hogy felemásra sikeredett. Erről és sok más egyébről is szó esett azon a fórumon, amit a szilágycsehi Márkus vendéglő rendezvénytermében tartottak tegnap este.

A nap folyamán Menyőt is felkereső püspököt, munkatársait és a Szilágy megye különböző településeiről érkezetteket **Kui Attila Zsolt**, a szervező egyesület és az Erdélyi Magyar Néppárt megyei elnöke köszöntötte az összejövetel elején, majd átadta a szót **Molnár Kálmán** ny. esperesnek, Szilágycseh volt református

▶ lelkipásztornak, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács Szilágy megyei alelnökének. Utóbbi Tőkés László régi barátjaként és küzdőtársaként, az 1989-es események egyik krónikásaként vezette fel és le a fórumot. Meghatottsággal és keserédes nosztalgiával idézte fel az 1989-es eseményeket övező és követő eufóriát, amelyet csalódások egész sorozata váltott fel, mindmáig tartóan. A püspököt úgy méltatta, mint aki több mint három évtizeddel ezelőtt a **hallgatás falát** kezdte el bontogatni, hogy aztán hosszú éveken át a **hazugság falának** bontásába fektesse energiáit.

Tőkés László előjáróban ünnepi köszöntéssel fordult a hallgatósághoz **karácsony harmadnapján**, majd röviden visszaemlékezett azokra a napokra, amelyeket a szállóigévé vált „Menyőből az angyal” parafrázissal is szokás jelözní. Ezután az elmúlt száz évünk megpróbáltatásait-traumáit felemlítve tért ki azokra a reményekre, amelyek 1989 adventjében, illetve a szabadító karácsonyt követően költöztek szíveinkbe, nem utolsósorban az akkori román–magyar szolidaritás és testvéri közeledés látán. A gyors és látványos kommunista visszarendeződés, a titkosszolgálatok alattomos átalakulása, a többségi nacionalizmus továbbélése mind azt igazolták, hogy az egykori elnyomó rendszer emberei, azok rokonai és leszármazottai maradtak és vannak hatalmon azóta is Romániában. Ráadásul Nyugat-Európában is aggasztó folyamatok zajlanak, és próbálnak onnan betörni hozzánk.

A románok is csalódtak, mondotta a püspök, de a magyarság számára élet-halál kérdése az időnek ama múlása, ami ellenünk dolgozik: a fogyás, leépülés, elöregedés, kisémmizettség, sorvadás, kitelepülés – mindmegannyi közösségroppantó, kohézióromboló jelenség. A feltámadás és talpra állás elmaradása, a kudarcos vagyonrestitúció, a népet orránál fogva vezető politikusaink önérdékű villogása-nyüszletése, egyházunk újbóli behódolása a hatalom képviselőinek, önrendelkezési törekvéseink feladása és többszöri elárulása az RMDSZ által, amely ma is csak vonakodva támogatja azt a nemzetpolitikát, amit a magyar kormányzat a nemzeti tanácsokkal és az erdélyi magyar pártokkal együtt visz – ezek mind olyan dolgok, amik elbizonytalanítják a jövőbe néző embert. „Nekünk ígéretes magyar jövőkép-

re van szükségünk Erdélyben is, de az nem alkotható és valósítható meg **autonómia** nélkül” – jelentette ki Tőkés László. A **rendszerváltozásnak** a fejekben és lelkekben is végbe kell mennie végre, le kell küzdenünk a félelmet és a kicsinyhitűséget – mutatott rá. Végül megköszönte a szíves meghívást, boldog új esztendőt kívánva a jelenlévőknek s rajtuk keresztül kisebb-nagyobb közösségeinknek, egész magyar népünknek.

A rendezvény keretében az Erdélyi Magyar Néppárt elnöke, **Szilágyi Zsolt** a romániai rendszerváltás fel-

emás voltáról, az 1989 utáni „félfordulatról” beszélve külön kitért a román–magyar viszony alakulására és jelenlegi állapotára, illetve az erdélyi autonómiatörekvések helyzetére. Kénytelen-kelletlen kritikusan szólt a magyarság politikai közképviselésének elmúlt 29 évbeli tevékenységéről és látszateredményeiről, de nem hallgatta el azt az óriási nyomást sem, amit Bukarest gyakorolt mindazokra, akik a centralizált homogén nemzetállam demokratizálásán dolgoztak (volna) az idők során. Ő maga az **erdélyiség** megerősödésében, kibontakozásában lát fantáziát mint politológus.

A hallgatóság soraiból számos kommentár és kérdés merült fel az elhangzottak mentén, többen felelős aggodalommal érdeklődtek a kitörési lehetőségek, a közösségi és gazdasági önrendelkezés esélye iránt, de Erdély helyzete és ügye is felvetett néhány érdekes gondolatot. Az est kötetlen beszélgetéssel és szeretetvendégséggel zárult.

NEGYEDSZÁZADOS A HMDK

A **Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége** megalakulásának 25-ik évfordulóján ünnepi ülést tartott Pélmonostoron. Az október 24-i jubileumi alkalomra meghívást kapott Tőkés László EP-képviselő, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnök is. A Jankovics Róbert elnök által szignált szívélyes meghívásra képviselőnk a következőképpen reagált: „Tisztelt Elnök úr! Tisztelt Egybegyűltek! Örömmel vettem szíves meghívásukat a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége megalakulása 25. évfordulója alkalmából sorra kerülő ünnepi ülésükre. De ennél is nagyobb az örömöm amiatt, hogy képviselői szervezetük oly sok nehézség, a háborús viszonyok és az ezeket követő megpróbáltatások, valamint Horvátországba szakadt kicsiny közösségünk számbeli megfogyatkozása

közepette képes volt hűséges maradni nemzetéhez és önmagához, és a megújulás útján járva végzi tovább a reá bízottak nemes szolgálatát. A hivatali kötelesség ez alkalommal Strasbourgba szólít, ahol európai szinten folytatjuk az Önök küzdelmével oly rokon mindennapi harcainkat – egész nemzetünkért. Kényszerű távollétemben az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és a magam nevében ezúton küldöm testvéri jókívánságaimat, Isten gazdag áldását kérve a HMDK további szolgálatára, egész horvátországi magyar közösségünkre – tisztelettel és szeretettel!”

A levelet és Tőkés László üdvözlését Kása Zsolt, az EMNT temesi területi elnöke adta át, alelnökként ő képviselte az Erdélyi Magyar Néppártot is a HMDK ünnepi ülésén.

IN MEMORIAM GEORGE H. W. BUSH

Idősebb George Bush, az Amerikai Egyesült Államok 41. elnöke 94 éves korában hunyt el 2018. november 30-án. 1989-től 1993-ig vezette az országot, azt megelőzően Ronald Reagan alelnöke volt két cikluson át. Hivatali idejére esett a Szovjetunió összeomlása és a hidegháború vége. Bár nagyon népszerű volt, 1992-ben elvesztette a választást Bill Clintonnal szemben, elemzők szerint azért, mert nem koncentrált eléggé a hazai ügyekre.

Ő volt az első amerikai elnök, aki Magyarországon járt. Kádár János halálát követően 1989 júliusában látogatott Budapestre, ahol az Ellenzéki Kerekasztal tagjai mellett Orbán Viktorral is találkozott. Zuhogó esőben mondott beszédet a Kossuth téren, később a Vasas-pályán kocogott is egyet. 2001-ben újra Magyarországon járt, Mádl Ferenc akkori köztársasági elnök a Köztársasági Érdemrend Nagykeresztje Lánccal tüntette ki.

George Herbert Walker Bush egy igazi gentleman volt, aki mindig ragaszkodott a hagyományos amerikai értékrendhez. Egészen tavalyig aktív, sportos életet élt – a 90. születésnapját ejtőernyős ugrással ünnepelte meg. A volt elnököt nagylelkűség és udvariasság jellemezte, ugyanakkor versenyszellem és nagyon nagy ambíció is lakott benne. Még ellenfelei is „képzett bürokratának” és „nagy diplomáciai játékosnak” tartották, aki a Szovjetunió összeomlása és Kelet-Európa felszabadulása alatti árnyalt kormányzásával segített véget vetni a négy évtizedes hidegháborúnak és a nukleáris fenyegetettségnek.

Idősebb Bush amerikai elnök már 1990 tavaszán találkozott a romániai antikommunista forradalom emblematikus alakjával, Tőkés Lászlóval, aki március 6. és 27. között az Egyesült Államokban járt jószolgálati úton, kongresszusi képviselő, a washingtoni külügyminisztérium és amerikai magyar szervezetek meghívására. Március 15-én képviselőnk a kongresszus ülése előtt elmondta a kezdő imát, majd a Fehér Házban egy történelmi találkozón fogadta őt Bush elnök.

To Reverend László Tokes
With best wishes,
G. Bush

ROMÁN CENTENÁRIUMI ALKALMAK AZ EP-BEN

Az egész 2018-as év folyamán egyik román centenáriumi rendezvény érte a másikat az Európai Parlamentben, ezek legtöbbje egyoldalú történelmi megközelítésben tálalta és ünnepelte azt a politikai-katonai folyamatot, amelynek következtében száz évvel ezelőtt létrejött az ún. **Nagy-Románia**, s amelyet nagyhatalmi döntések szentesítettek az I. világháborút lezáró Párizs környéki békediktátumokkal. Különösen november-december hónapok fordulóján tetőzött a románok „nemzeti dicsekvése” Brüsszelben és Strasbourgban, amit érthetőnek és jogosnak lehetne tekinteni, ha nem párosult volna más nemzetek érzékenységének mellőzésével, így például annak figyelmen kívül hagyásával, sőt tagadásával, hogy a történelmi Magyarország szerves részét képező Erdély – a Partiummal és a Bánsággal – a nagyhatalmi játszmáknak betudhatóan került egyik pillanatról a másikra a háromszorosára duzzadt Románia határain belülre. S ez az állapot úgy tart immár egy

évszázada, hogy a román alattvalókká tett magyarok egyéni és közösségi jogai folyamatosan sérültek az idők folyamán, s ma sem, az Európai Unió tagjává vált Romániában sem biztosítottak maradéktalanul.

November 27-én este *Versailles-től Nagyszebenig, 100 évvel később* címmel rendeztek fotókiállítást, folklórműsort és fogadást a parlament Yehudi Menuhin aulájában, aminek házigazdája **Emilian Pavel** bihari illetőségű román szocialista képviselő volt, aki A Nagy Egyesülés Utódai Egyesülettel együtt szervezte azt meg. Jelen volt több román kormánytag és diplomata, illetve számos Bihar megyei elöljáró és egyházi tisztségviselő. Mint utólag kiderült, a rendezvény anyagi, szemleli és emberi erőforrás hátterét a Bihar Megyei Tanács és a Bihar-Hajdú-Bihar Eurorégió Alapítvány biztosította, mindkettő RMDSZ-es vezetőséje. A háromszáz meghívottnak csak töredéke jelent meg, számukra hatalmas fekete-fehér fotókon próbálták bemutatni

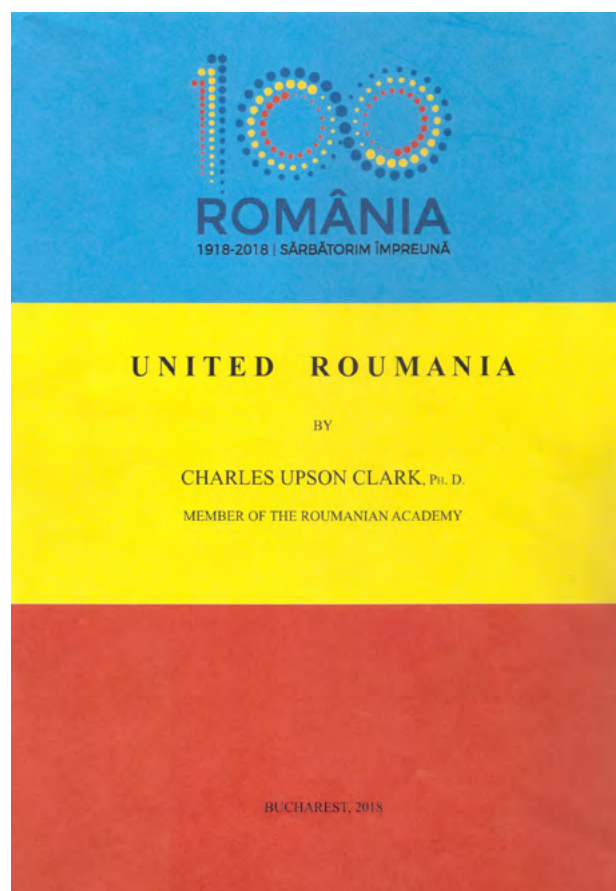
„Románia és a világtörténelem meghatározó személyiségeit”. Levetítették a **Bántó Norbert** RMDSZ-politikus által vezetett Bihar Megye Turisztikai Desztináció Menedzsment Ügynökség reklámfilmjét, de a nagyváradi **Ovi D. Pop** fotóművész is kiállította portréit és tájképeit. Az Erdélyi Magyar Néppárt napokkal később *A Kempinski után most Brüsszelben koccintottak Erdély elcsatolását ünnepelve – a Bihar Megyei Tanács segédletével* című közleményében világította meg ezen rendezvény hátterét, kitérve arra is, hogy az **RMDSZ** számos politikusa és önkormányzati elöljárója együtt ünnepelt és koszorúzott december 1-jén az Erdély bekebelezését ünneplő románsággal.

November 28-án már a kora reggeli órákban tartott egy könyvbemutatót **Maria Grapini** román EP-képviselő, aki a magyar szempontból botrányos *Egyesült Románia* (United Romania) című munka újbóli megjelentetését reklámozta. 1932-ben kiadott művében a hálából a Román Akadémia tiszteleti tagjává ütött **Charles Upson Clark** amerikai történelemtanár egekbe emeli a románságot és új országát, közben pedig nyíltan támadja az erdélyi magyarságot. A kötet már címében is hamisít, hiszen az 1918-ban kialakult román királyság olyan területekből állt össze, amelyek legtöbbje soha nem tartozott semmilyen román államalakulathoz. A rendezvényen felszólalt **Victor Boștinaru**, a szociáldemokraták egyik alelnöke az EP-ben, de mások mellett jelen volt a román gazdasági miniszter, **Nicolae Bădălău** is, mindketten kitértek a könyv fontosságára, mert az lehetővé teszi Románia „igaz történelmének” megismerését, nemcsak a románok, hanem a külföldiek számára is. Ezen a rendezvényen is, akár csak a többi hasonlóan, olyan 1919-es térképet köröztettek, amely a Dnyesztertől a Tiszáig terjedő Romániát ábrázolja, leplezetlen irredentizmussal.

A délutáni órákban nyílt történelmi-művészeti kiállításon, amelyet a Néppárton belüli román delegáció rendezett *Románok, akik megváltoztatták a világot* (Romanians who changed the world) címmel, maga **Antonio Tajani** EP-elnök üdvözölte román testvéreit és köszöntötte Romániát „születésének századik évfordulóján”. (A centenárium valójában a története legnagyobb kiterjedését ideiglenesen elért Románia jubileuma, hiszen a román királyság 1881-ben már létezett, mai területe pedig kisebb az 1918-asnál.) Beszédében többek közt megemlítette a jelentős mennyiségű román vendégmunkás fontosságát Olaszországban, és az olasz–román jó viszonyt méltatta. Az Európai Néppárt részéről **Esteban González Pons** spanyol EP-képviselő szólt, aki ugyancsak a migráns románokat dicsérte. **Luminița Odobescu**, Románia EU-nagykövete a román nők érdemeiről értekezett, a világtörténelemben játszott szerepüket is ecsetelve. Az eseményről szóló meghívóban **Marian-Jean Marinescu** nemzeti liberális képviselő Erdélyt „Románia örökös, történelmi tartományának” nevezte.

Ugyanezen napon **Siegfried Mureșan** néppárti képviselő szervezésében került sor az **Eurománia** című minikonferenciára, amelyen **Thomas Gallagher**, az angliai Bradfordi Egyetem professzora, **Ioan Stanomir**, a Bukaresti Egyetem politológiatanára és **Alexandru Lăzescu**, a Jászvásári Egyetem oktatója

voltak meghívva. Stanomir a román állam 1930 óta létező demokráciadeficitjéről beszélt azt állítva, hogy az 1918-as gyulafehérvári határozat előírásait mind a mai napig nem tartotta be a román állam. Az igazságosság, az emberi méltóság és a demokrácia mind a mai napig beváltatlan ígérek a román államban, mondtotta. Gallagher, aki a Románia Liberă napilapnak is munkatársa, ugyancsak a demokrácia hiányában látta a román nemzetállam kudarcát, míg **Lăzescu** – aki a román köztelevíziónak is volt elnöke – szerint Romániának már 1948 előtt megvolt a „hajlandósága” arra, hogy a titkosszolgálatok vezessék, de a háttérhatalmi intézményrendszer 1948 után épült ki hatékonyan, s fennáll mindmáig.

Másnap, november 29-én fotókiállítást rendeztek a román EP-képviselők közösen, mind a négy nagyobb politikai csoport (EPP, ALDE, S&D, ECR) részt vett a szervezésében. A rendezvény házigazdája **Norica Nicolai**, **Daniel Buda**, **Andi Cristea**, **Laurențiu Rebeaga** és **Victor Boștinaru** EP-képviselők voltak, de jelen volt **Marius Diaconescu** egyetemi tanár, román nacionalista történész és publicista, **Luminița Odobescu**, Románia EU-nagykövete és **Adrian Năstase** volt román miniszterelnök is, aki korrupcióért ült börtönben. Beszédében Boștinaru képviselő külön kiemelt olyan magyar személyiségeket, mint Ady Endre vagy Bartók Béla, akik állítása szerint elfogadták, hogy Romániának igenis járt Erdély a gyulafehérvári nagygyűlésen megfogalmazott igény szerint...

Makai Péter

KÖNYVADOMÁNYOK

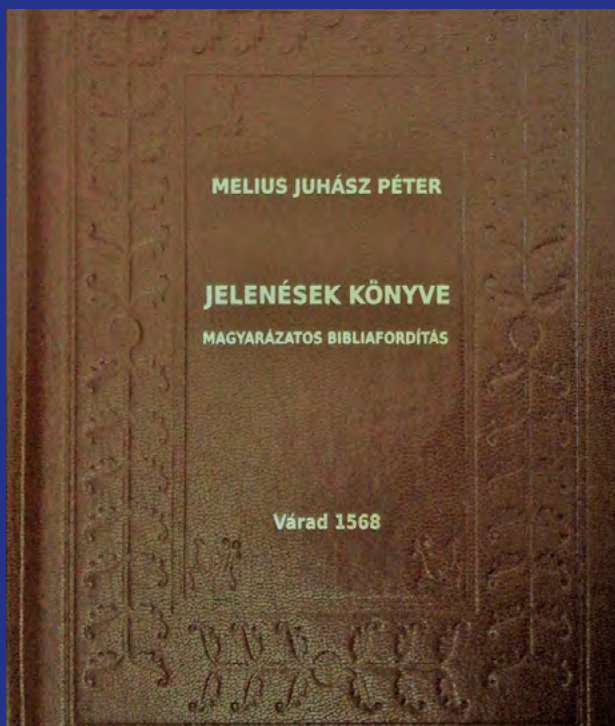
Tőkés László európai képviselő kezdeményezésére és parlamenti irodája közreműködésével a reformáció 500., illetve a tordai vallásbéke 450. évfordulója alkalmából két becses kiadvány jelent meg a Királyhágómelléki Református Egyházkerület (KREK) volt püspöke előszavával, nevezetesen:

- A vallásszabadság erdélyi hídja az európai szakadék fölött: Torda, 1568 című tanulmánykötet Hermán M. János szerkesztésében és Dénes László lektorálásával, Mohácsi László Árpád borítótervével (Nagyvárad, 2018).

- Melius Juhász Péter reformátor püspök Jelenések könyve magyarázatos bibliafordításának hasonmás kiadása Ötvös László bibliatudós gondozásában (Debrecen, 2017).

A jeles évfordulók előtt tisztelegve EP-képviselőnk a Magyar Unitárius Egyház valamennyi gyülekezetéhez eljuttatta adományképpen a Csetri Elek és Csohány János tanulmányait tartalmazó első kiadványt. Melius Juhász Péter könyvritkaságszámba menő bibliafordításával viszont a KREK egyházközsegeinek parókiális könyvtárait ajándékozta meg, a mellékelt levél kíséretében.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület
Nemes és Szent **Gyülekezeteinek** – Székhelyükön

Tisztelt Elnökség!
Kedves Szolgatársaim!

Tavaly, a Reformáció 500. évfordulóján, élve a Reformációi Emlékév kínálta lehetőséggel, **Ötvös László** bibliatudós és **Hermán M. János** egyháztörténész közreműködésével pályázatot nyújtottam be a Reformáció Emlékbizottsághoz **Melius Juhász Péter** Jelenések könyve magyarázatos bibliafordításának (1568) az újrakiadása végett. Ennek lett az eredménye az éppen idén 450. éve, a nagyváradi Hoffhalter-nyomdában megjelent becses mű hasonmás kiadásának a megjelentetése.

Hálát adva Istennek eme „rejtett kincs” felszínre hozataláért, valamint az Istentől ihletett magyar reformáció valamennyi áldásáért, testvéri szeretettel juttatom el egyházközsegek parókiális könyvtára részére áldott emlékeztű reformátor-püspökünk, Mélius Juhász Péter évszázadokon átható bizonyágtételét.

Sola Scriptura! Soli Deo Gloria!

Nagyvárad, 2018 adventjében

Tőkés László